
Hertug
Skule.

Hertug Skule.

Tragoedie i fem Akter

af

A. Munch.

Kjøbenhavn.

Forlagt af G. E. C. Gad.

Thieles Bogtrykkeri.

1864.

Hertug Skule.

Personer.

Hakon Hakonsson, Norges Konge.
Margretha, hans Dronning, Skules Datter.
Skule, Jarl, siden Hertug.
Peter, Skules Vaabensvend, siden anerkjendt som hans Søn.
Gunnar Kongsfrænde, } Kong Hakons Høvdinger.
Gaut Jonsson paa Mèl, }
Sone Siik, Skules Stallar, } Høvdinger hos Skule.
Arnfinn Thjovsson, }
Eistein Orre, }
Bjørn, Abbed til Nidarholms Kloster.
Eistein Sure, Formand for Chorherrerne i Nidaros Christkirke.
Ragnfrid, } Dronningens Jomfruer.
Signe, }
Gunbjørg, en gammel Kvinde.
Thjostolf, Skules gamle Kammersvend.

Høvdinger og Hirdmænd hos Kong Hakon og hos Hertug Skule, Chorherrer, Præster og Munke, Stridsmænd, Folk.

Handlingen foregaaer første og anden Akt i Nidaros, tredie Akt i Bergen, fjerde Akt ved og i Oslo, femte Akt ved Nidaros.

Tiden 1239—1240.

Første Akt.

Første Scene.

Kongsgaarden i Nidaros. Tilhøire den Fløi, hvori Kongen og Dronningen boe, tilvenstre Skule Jarls Herberg, begge forbundne med en aaben Svalgang. I Baggrunden Udsigt til Christkirken og Fiorden. Jomfru **Ragnfrid**, Dronningens Mø, og Hr. **Peter**, Skule Jarls Vaabensvend, komme fra hver sin Kant og mødes midt i Svalgangen.

Peter.

Vel mødt, skjøn Jomfru, denne Sommerkveld!

Ragnfrid.

Net ilde mødt, Du vilde Ungersvend!
Lad mig i Fred kun gaae mit Ærind.

Peter.

Ja,
Du skal faae Fred; jeg vil jo følge Dig.

Ragnfrid.

Det blev en deilig Fred! Net dyb, som den,
Der raader mellem Kongen nu og Jarlen.

Peter.

Saa følge vi jo kun vort Herskabs Spor.

Ragnfrid.

Jeg ikke dog. Jeg tjener ikke Kongen,
Ei Jarlen, men kun Dronningen.

Peter.

Men hun
Er Jarlens Datter, jeg hans Yndling. Nu,
Saa hersker han ved Begge over Dig,
Og han befaler Dig, at følge mig
Hiſtover til hans Hal. Der, kan Du troe,
Er andet Liv, end her hos Hakon Sovn,
Hvor I maa doie, næsten hver en Kveld,
At høre Abbed Robert læse op
Med døsig Røst de vælske Eventyr,
Mens Dronningen baldyrer i sin Fruerkreds
Og Kongen med sin Hird sødt nikker til.
Nei, da er andet Liv i Jarlens Hal!
Der raader end den djærve, norske Skjemt,
Der kvæde Skjalde end paa nordisk Viis
Om Blod og Kamp og Høvdingers Bedrift,
Mens Viin og Mjød i Kredsen bydes om
Af skjønne Hænder. Kom da, Ragnfrid, did.
Der skal Du herske som Valkyrie
I Kjæmpers Rad, istedetfor at Du
Hos Dronningen kun sømmer Guld i Liin.

Ragnfrid.

For Byttet takker jeg, men frygter kun,
At naar jeg som Valkyrie gik Bordet rundt,
Jeg da i Dinene fik Been og Spyd,
Der flyve om, naar Legen er som allerbedst.
Nei, da er Livet bedre i min Frues Hal,
Hvor milde Sæder lyse ind fra Sydens Land,

Som Morgenrøden fra en ny, en bedre Tid.
Der høres mangt et underfuldt og liſligt Sagn
Fra fremmed Land, bragt over i vort Maal.
O, Du forſtaaer ei Elſkovs Sprog, min Ven,
Hvis Du kan kjedes ved de ſøde Eventyr
Om Flores og om Blantſeflor, om Triſtan
Og om Iſolda! —

Peter.

Elſkov jeg lærte
Ikke af Bøger,
Ikke af fremmede
Døde Fraſagn,
Men af min Hjemſtavns
Inderſte Hjemliv,
Men af mit Fædrelands
Fagreſte Mø!
Vel mod Din Villie,
Veneſte Ragnfrid,
Lærte Du ſelv mig
Kjærligheds Magt.
Vel maa Du vide:
Ikke ved daadløs
Hvilende Drømmen —
Men mellem ſkarpe,
Blinkende Vaaben
Kjærlighed trives
Bedſt i vort Nord!
Derfor jeg vil
Min Fæſtemø vinde
Midt gjennem Striden,
Trods alle Dronninger,
Trods hende ſelv!

Ragnfrid.

Dristigt Du taler,
Taler for tidligt:
Kjærlighed tvinges
Ikke ved Trods.

Peter.

Haard er din Tale,
Ømt er dit Øie;
Blikket jeg troer dog
Bedre end Tungen.

Ragnfrid.

Lad mig nu fare!
Aft'nen alt hælder,
Dronningen venter
Sikkert alt længe.

Peter.

Lad hende vente!
Siig mig kun endnu,
Naar vil Du følge
Mig til mit Bo?

Ragnfrid.

Ragnfrid vil vindes
Kun af en Høvding.
Gunnar Kongsfrænde
Beiler til hende;
Peter er ikkun
Hirdmand hos Jarlen.

Peter.

Ha! Og Du lytter til
Gunnars Lokken?

Ragnfrid.

Nu, hvorfor ikke?
Gunnar er Kongens
Frænde og Yndling.

Peter.

Men jeg er Jarlens,
Og det er bedre.
Jarlen er Konge
Mere end Hakon,
Snart vel han nævner sig
Ogsaa ved Navnet.
Da har han lovet mig
Lendermandsrang.

Ragnfrid.

Let er at love,
Tungt er at holde.
Aldrig faaer Skule Jarl
Kongenavnet —
Og Du veed ei engang
Faders Navn.

Peter.

Gunnar var Bonde
Forend hans Søster
Inga blev Moder
Til Hakon Konge.
Hvo veed, hvad endnu
Mig kan times?
Endnu idag
Jeg Varsel har faaet;
Snart jeg min Faders
Navn skal høre.

Endnu inat
Jeg gaaer til et Stævne,
Som skal mig bringe
Navn og Frænder.
Dog, lad min Herkomst
End blive dunkel —
Hæder jeg vinde skal
Ved mig selv!
Snart bryder Striden
Ud mellem Svogrene;
Da giver Feiden
Gyldne Frugter,
Let bliver da
Et Jarldomme ledigt.
Veneste Ragnfrid!
Vil Du da vente
Til jeg kommer
Seirdobt af Kampen?
Love, saalænge
Ei at give
Haab til Gunnar?

Ragnfrid.

Lidet jeg lover,
Meget jeg holder.
Flores og Blantseflor
Skal os fore,
Selv jeg opleve vil
Saadant Sagn.

Peter.

Ikke jeg kjender
Fremmede Kvad.

Ragnfrid.

Kom da til Dronningen,
Der vil Du høre det.

Peter.

Vel, for din Skyld jeg vil
Dysten vove.
Altsaa, jeg følger Dig!

Ragnfrid.

Nei, ikke mig Du maa
Følge, men Jarlen.
Bring ham mit Ærind!
Siig ham, at Dronningen
Venter i Kveld ham.

Peter.

Vist skal han komme.
Endnu et Ord kun —

Ragnfrid.

Nei, det er sildigt,
Dronningen venter
Alt nu længe.
Altsaa, naar Sol gaaer ned
Finde vi Eder i
Kongehallen?

Peter.

Det er saa længe til.

Ragnfrid, (idet hun iler ind tilhøire).

Endnu er længer til
Bryllupshallen!

Peter.

Skule Jarl bygger snart
Begge sammen. (Ind tilvenstre.)

Anden Scene.

Gunnar Kongsfrænde og **Gaut Jonsson** paa Mèl komme ind fra Baggrunden.

Gaut.

Jo, Gunnar, jo, — jeg siger det endnu —
Saaledes kan det ikke gaae stort længer.
Kong Hakon er for svag mod Skule Jarl!
At leve dagligt sammen med sin Uven,
At see hans onde Blik ved hvert et Maal,
At taale hans og Hirdens Overmod,
At vide ham ved Dag, ved Nat, ifærd med
At spinde Nettet til Ens Undergang,
Og dog at møde ham med milde Blik,
At trykke huldt hans Haand, at overøse
Ham med al Hæder, dele Alt med ham,
Som Huus og Mad, saa Magt, ja selve Riget —
See, det er Mere, end jeg kan forstaae,
Fast meer, end christelig Taalmodighed.

Gunnar.

Eet Ord forklarer Alt: Kong Hakons Hustru
Er Skules Datter.

Gaut.

Ja, dette Ægteskab! Vel bittert maa vi
Nu angre, at vi raaded' Kongen til det.
Vi troede dermed at udjevne Alt,
At Skule vilde give sig tilfreds,

Naar Kongen blev hans Maag, og naar hans Æt
Ved Datteren dog kom paa Norges Throne —
Men han er ikkun bleven værre siden.

Gunnar.

Og dog er Ægteskabet lykkeligt.
Kong Hakon elsker høit sin ædle Hustru,
Margretha er ham inderligt hengiven
Og har ham skjenket tvende Sønner alt,
Som kunne arve Kronen efter ham.

Gaut.

Just derfor hader dem den stolte Morfar —
De ere Kongens Arvinger, ei hans.
Det Eneste, som hidtil synes holde
Ham end tilbage fra at gribe Kronen,
Er, at han ikke selv har nogen Søn.
Men snart vil og ei dette hindre ham.
Hans Had mod Kongen, hans Ærgjerrighed
Er saa fortvivlet, at han heller vil
See Norges Krone gaae til Fremmede,
End til hans Dattersøn. Men selv han vil
Dog først med Voldsmagt tage den for Livet.

Gunnar.

Nu, Gaut paa Mèl, Du taler som om Skule
Kun havde nødig at udstrække Haanden,
For strax at tage Kronen af Kong Hakons,
Min Frændes Hoved. Men jeg troer, jeg veed dog,
At Du, med alle gamle Birkebener,
Er enig i, at Sligt skal aldrig skee.

Gaut.

Net har Du deri, Gunnar. Endnu lever
En Kreds af Sverres gamle Hovdinger,
Som aldrig taale vil, at Norges Krone
Skal gange ud af Sverres Sønne-Æt,
Og som vil holde Sonnesonnen oppe
Med List og Vold, ja mod hans egen Svaghed.
Han maa ei gjøre fleer Indrømmelser,
Der føde nye Fordringer. — Ved sidste
Forlig i Bergen fik jo Skule Jarl
En Trediedeel af alle Landets Sysler,
Saa nu snart Ingen rigtig veed, Hvo der
Er Kongens Sysselmand, og Hvo er Jarlens.
Det er ei nok. — Der fordres stedse meer.
Ved dette Samliv her i Nidaros,
Hvoraf saa Meget ventedes, maa hver
En Times Fred jo kjøbes. Selv ikveld
Der forberedes noget Splinternyt,
Jeg veed ei hvad, for end at stagge Jarlen.
Det maa forhindres. Jeg gaaer nu til Kongen.
Jeg vil opegge ham, at drage ned
Til Bergen; der har han sin meste Magt.
I dette Nidaros er Jarlen stærkest,
Og Kongen ikke fri. Han maa herfra,
Og det imorgen. Gunnar, kom og hjælp mig.

Gunnar.

Jeg hjælper ikke til, at skille Jarlen
Og Kongen fra hinanden. Hidtil er
Det stedse gaaet bedst, naar de var sammen,
Og onde Tunger ei ved Frastanden
Fik Leilighed at sprede Ufreds Sæd.

Gaut.

Den er alt spredt, og voxet til en Skov,
Der skjuler Lyset selv i Kongens Gaard,
Saa Ven og Uven ei kan skjelnes meer.
Adskilles maa nu Kongens Træer fra Jarlens,
Hvis ikke, voxe disse over os
Og kvæle for os Frihed, Luft og Liv.
I Bergen finder Kongen Kraft igjen;
Her trykkes han af Skules mørke Nærhed.

Gunnar.

Jeg troer just modsat, Kongen trykker Jarlen,
Saalænge de er' sammen. Føler Skule
Sig fri og ene i sit Nidaros,
Da reiser han sig aabenlyst mod Kongen,
Og Uveiret vil bryde løs for Alvor.

Gaut.

Saa lad det komme! Bedre rigtig Storm
Med Lyn af Sværde og med Hagl af Pile,
End denne kvælende og lumre Stilhed.

Gunnar.

En Frændekamp er Tab til begge Sider, —
Men Kongen venter mere Seir af Fred.

Gaut.

Fred faaer han ei paa den Viis, for han lægger
Sin Krone ydmyg ned for Skules Fod.

Gunnar.

Det gjør han aldrig. Lad kun Kongen raade.
Hans milde Klogskab vinder nok tilsidst.

Gaut.

Ja, Himmelkronen vel, men ikke Norges;
Den maa Vi Lendermænd bevare for ham.

Gunnar.

Paa hver vor Viis. Jeg gaaer til Dronningen
At bede hende mægle Fred endnu.

Gaut.

Du vil da høste Strid. Jeg gaaer til Kongen,
At egge ham til Kamp, som bringer Seir.

(Ind tilhoire.)

Tredie Scene.

Gunnar bliver et Dieblik efter. **Peter** kommer ind fra Jarlens Side.

Peter (afsides).

Der er han jo, den Beiler, hun mig nævnte.
Et Ord med ham. (gaaer ham imøde.)
God Aften, Gunnar Bonde!

Gunnar (vil gaae ind tilhoire uden at svare).

Peter (træder ham iveien).

Nu, er det bleven Skik blandt Kongens Folk
At ei gjengjælde Hilsen?

Gunnar.

Ja, naar En
Ei bliver tiltalt.

Peter.

Hørte Du da ei?
Saa hør igjen: God Aften, Gunnar Bonde.

Gunnar.

Du tager feil. Saa kaldes ikke jeg.

Peter.

Hvad? — Hedder Du ei Gunnar?

Gunnar.

Jo, men nævnes
Dertil for Kongens Frænde.

Peter.

Nægter altsaa,
At Du er bondefødt?

Gunnar.

Det være langtfra!
Jeg takker Gud for reen og ærlig Fødsel
Af gode Bondefolk, samt for, at jeg
Er ikke slegfredfødt, som Peter Navnløs.

Peter.

En Bondefødt dog bliver altid Bonde,
Mens navnløs Slegfredssøn kan blive Konge;
Det seer man jo med Konning Hakon selv.

Gunnar.

Men Hakon Hakonssøn er Kongesøn!

Peter.

Saa sagde Moderen, din Søster Inga;
Men der var ingen Præst til Vidne paa det.

Gunnar.

Dreng, haaner Du din Konge og hans Moder?
Spar kun din kaade Tunge til Du kommer

I Skules Hal; der høres den vist gjerne —
Men her, i Kongsmands Nærhed, skal Du tie.

Peter (trækker sit Sværd).

Skal? — Dette Ord fortjener skarpe Svar.

Gunnar (rolig.)

Stik kun dit Sværd i Balgen. Ikke skal
Det lykkes Dig at egge mig til Strid.
Du veed, Kamp er forbudt i Kongens Gaard.

Peter.

Jeg kan vel tænke, Du vil helst nu Fred,
Da Du, trods graanet Haar, er bleven Beiler.
Men netop derfor skal Du nu ha'e Strid.

Gunnar.

Hvad siger Du?

Peter.

Jeg veed det Latterlige,
Jeg veed, at Du, den gamle Svend, nu sukker
For Jomfru Ragnfrid, Fruerstuens Rose;
Men vogt Dig vel, — den Roses Torn er skarp.

Gunnar.

Hvad skulde hindre mig, i Tugt og Ære
At beile til skjøn Ragnfrid?

Peter.

Hendes Elsker,
Jeg, Peter Navnløs, og mit gode Sværd.

Gunnar.

En mægtig Hindring mod en Dronnings Lofte,
Og det har jeg.

Peter.

Men jeg har Ragnfrids eget.

Gunnar.

Det lyver Du!

Peter.

Saa føl da Sandheds Od.
Forsvar Dig, dorske Træl! (gaaer ind paa ham.)

Gunnar (trækker Sværdet).

Det gaaer for vidt.
(idet han forsvarer sig mod Peters Anfald raaber han ind tilhøire:)
Hid, Kongens Mænd, og see, det er Nodværge!

Peter (raaber ligeledes ind tilvenstre):

Hid, Jarlens Mænd! Nu bliver lystig Leg!

Fjerde Scene.

Gunnar Kongsfrænde og **Peter** trække sig kæmpende op mod Baggrunden. Fra hver sin Side styrte Kongens og Jarlens Hirdmænd ind. Der blæses i Luur til almindelig Opstand. Strax efter kommer **Skule Jarl**, bevæbnet, fra sin Bolig, fulgt af sin Stallar **Sone Siik**, derpaa **Kong Hakon**, ilende til fra Høire, fulgt af **Gaut**. **Dronning Margretha** lidt senere.

Skule Jarl.

Hvad Larm er her?

Kong Hakon.

Ha, Jarlen selv i Vaaben!

Gaut.

Troer Du mig nu, Kong Hakon?

Kongen.

Skule! Skule!

Du vil det altsaa?

Dronningen (iler til og træder mellem dem).

Fred, for Guds Skyld, — Fred!

Min Husbond! — o, min Fader!

Skule.

Stille, mine Mænd!

(til Kongen)

Jeg hørte Vaabenlarm og kom herud
At see dertil. Hvad var paafærde, Peter?

Peter.

O, Intet, Herre. Kun et Sammenstød
Af Staal mod Staal. Det kommer saa naturligt,
Som Lyn af Tordenskyen, der har lagt sig
Imellem din og Kongens Deel af Gaarden.

Gaut.

Den Unggut taler sandt, i al sin Frækhed.
Brudt er nu Freden, Konge.

Kongen.

Endnu ikke.

Gunnar, tal Du. Hvad bragte Dig i Strid,
Min Frænde, Du, den ældre, satte Mand?

Gunnar.

Nødværge, Herre. Denne unge Svend
Foer løs paa mig, aldeles uden Aarsag.

Jeg maatte drage Sværdet til mit Forsvar.
Her lægger jeg det atter for din Fod,
Min høie Konge. Straf mig, at jeg drog det
Her i din egen Gaard, imod dit Bud.

Kongen.

Tag Sværdet atter, Frænde. Vel jeg veed
Du er den Sidste til at yppe Strid.

Gaut.

Saa maa det være paa det Sidste nu
Med Freden, naar den sidste Krigsmand fægter.

Sone Siik.

Det troer jeg ogsaa. Herre Jarl, skal vi
Opsætte nu dit Mærke, vise dem,
Hvo der har Magten her i Nidaros?

Gaut.

Snart skal det sees. Frem, I Kongens Mænd!

Sone Siik.

Frem, Skules Mænd!

Peter.

Ja, op med Jarlens Mærke!

Skule.

Vær rolig, har jeg sagt.

Dronningen.

O Jesus!

Kongen.

Gunnar,
Følg Dronningen med Børnene til Kirken;
Her er ei sikkert Sted for Kvinder meer.

Dronningen.

O nei, min Husbond, nei, min ædle Fader,
Jeg gaaer ei herfra, før I love Fred.
Og hvis I vælge Strid, da kaster jeg mig
Imellem Eders Sværd, saa deres Od
Først træffer Hustruen og Datteren; —
Thi, Hvo end vinder, er det hendes Tab.

Kongen.

Skule — Din Datters Ord — jeg vil kun Fred.

Skule.

Jeg ogsaa, Frænde. Vær kun rolig, Datter!
Jeg har jo sagt Dig det; den hele Larm
Var jo om Ingenting. Hvad kan jeg for,
Om tvende Haner nappes med hinanden?
Vel sandt — jeg veed det nok — det er her Skik,
At skrive alle Handler paa min Regning.
Jeg kan en gammel Vise, den begynder:
„Ørnen sad paa Stenen,
Slog med sine Vinger —“
Jeg kan en anden, den begynder ogsaa:
„Ørnen sad paa Stenen,
Slog med sine Vinger —“
Og saa fremdeles. Ganske saa gjentages
De evige Beskyldninger mod mig
Af Hakons Lendermænd og af ham selv.
Nei — rolig sidder Ørnen end paa Fjeldet.

Ha! — løfted virkeligt den sine Vinger,
Da vilde I faae spørge andet Veir.
Dog nu er Ørnen blid og from, som Duen,
Og vil kun Fred, som den.
Hakon, din Haand!

Kongen.

Jeg rækker Dig den gjerne, Svigerfader,
Og jeg vil troe Dig endnu dennegang.
Ei, at jeg frygter Dig og dine Mænd —;
Men Gud jeg frygter og den hellige Olaf.
De vil ei taale, at der hersker Ufred
Imellem to saa nære Slægtninger.

Dronningen.

Ja, det er sandt. Mod Gud, mod hellige Mænd
Maa saadan Ufred være svarest Synd.
De være takket, som end dennegang
Holdt Eder borte fra den værste Brøde.
O, sværg mig, Fader! — sværg, Du aldrig, aldrig
Vil løfte Sværdet mod din Datters Mand,
Mod hendes Sønners Fader, mod din Konge!

Skule (opfarende).

Min Konge?

Kongen.

Skule!

Dronningen.

Du betænker Dig?

Skule (fatter sig).

Jeg sværger det, saasandt jeg ei har Søn.

Gaut.

En dunkel Eed.

Dronningen.

O, misforstaa ham ei!
Jeg skimter Lyset i den Dunkelhed.
Han har ei Søn, derfor hans Datters Sønner
Skal tage Arv af ham, som og af Kongen,
Saa vorder Alt forenet dog tilsidst.
Ei saa, min Fader?

Skule.

Skjæbnen faaer saa raade.

Kongen.

Den har alt raadet. Alt er godt igjen.
Jeg har dit Haandslag og dit Ord om Fred,
Saa kan vi roligt skilles.

Dronningen.

Skilles, Hakon?

Kongen.

Ja, vigtigt Budskab kalder mig til Bergen.
Der, i mit kjære Bergen, vil jeg sidde
Saa Vintren over.

Gunnar (afsides til Gaut).

Gaut, det var dit Raad.

Gaut (ligeledes).

Jeg haaber, det skal frugte.

Kongen (vedblivende, til Skule.)

Du, min Frænde,
Du bliver her, som Jarl i Nidaros,
Og styrer Throndelagen for din Konge.

Gaut (afsides.)

Mest for sig selv.

Skule (til Kongen).

Du reiser snart?

Kongen.

Imorgen.

Dronningen.

Følg os, min Fader. Jeg er ikke rolig,
Naar ikke selv jeg staaer imellem Eder.

Skule.

Det gjør Du altid, Datter, hvor Du er.
Jeg kan ei nu forlade Nidaros.
Her maa jeg tilsee mine Skibes Bygning.

Kongen.

Det er og bedst saaledes. Hver for sig,
I hver vor Deel af Landet, vil da bedre
Vi kunne enes til det Heles Vel.

Gaut.

I dit Sted, Konge, vilde jeg dog, før
Jeg reiste, spørge Jarlen, imod hvem
Han bygger og udruster hine Skibe,
Hvorom han talte, og hvoraf det største,

Langfredag kaldet, er saa langt og prægtigt,
At selv Du ikke Magen har dertil.

Kongen.

Jeg blander mig ei i, hvad Skule bygger.
Han eier Magt, at ruste Skibe ud,
Naar det kun skeer til Fædrelandets Værn.

Gaut.

Men naar det skeer til Angreb paa Dig selv?

Kongen.

Det kan ei skee. Nævn ei den Tanke blot.

Gaut.

Af Tanke fødes Handling.

Kongen.

Svigerfader!
Hør ei paa ham. Jeg troer Dig sikkert nu —
Jeg har ei glemt din Hjælp i Ribbungsfeiden.

Gaut.

Men hvo skal hjælpe Dig mod de Varbelger?
Saa kaldes alt i Folket Skules Mænd.

Skule,
(som imidlertid har staaet rolig, vender sig til Peter).

Hør Peter, træd herhen. Du har jo lært
Af Snorre Sturlasson, da han var her,
De gamle Sagakvad. Var det ei Gaut
Han kaldte sig, den gamle Odin, da
Han stifted' Splid imellem tvende Konger?

Peter (træder frem af Følget).

Jo, Herre Jarl, — saa lyder Visen derom:
„Han, som mellem Hildetand
Og Kong Ring Krigsruner risted',
Var den gamle Odin selv,
Han, som over Ufred raader.
Gaut han kaldte sig, den Gamle,
Gik eenøiet, graa og listig
Mellem Kongerne med Galder,
Skjærped' stedse Begges Sværde,
Til de klang i Striden sammen."

Skule.

Godt kvædet, Peter! Der er Skjaldelønnen.
(tilkaster ham en Guldring.)
Nu kan man herpaa sætte saadan Slutning:
„Gamle Gaut er atter ude
Nu med Ufredssæd og Galder,
For at hidse tvende høie
Høvdinger imod hinanden.
Graa, eenøiet, lumsk vel er han
Nu, som fordum, men ei farlig;
Thi bag ene Øie kogler
Nu ei mere Odins Klogt."

Gaut.

Gaut bliver Eder Skjaldelønnen skyldig —
Vær sikker paa, han skal betale den.

Kongen.

Lad af med denne Ordkrig, denne Kvæden! —
Den er ei nu paa rette Tid og Sted.
Naar I iaften samles i min Hal

Til Afskedsgilde — da kan Kvadet lyde —
Men mærk det, blot til Fred og liflig Skjemt.
Af onde Ord jeg vil ei høre meer.
Den blide Christ jeg hylder og hans Bud,
Som ere Fred og Kjærlighed paa Jorden!
Alt længst fordrevet er hiin Ufreds Gud.
Og kom han endog selv, den gamle Odin,
Tilbage denne Kveld — det nytted' ei ham,
At ville stifte Splid og Ufred meer
Imellem mig og Hertugen, min Fader.

Alle (uden Skule og Dronningen).

Hertugen?

Kongen.

Ja, Hertug Skule. Det var først min Agt,
At hilse Dig med dette Navn iaften
Ved Festen i din Datters Hal, min høie
Og ædle Frænde! Men, hvad Hjertet fylder,
Det flyder Læben over af. Lad det
Da høres kun og være sagt i god Tid:
Her, i den Stund, da vi vor Fred beségled',
Her under Guds den fri, den klare Himmel,
Her, hvor Sankt Olafs høie Helligdom
Seer over til os fra Christkirkens Taarne, —
Her skal Du tage, hvad jeg Størst kan give,
Til Pant paa Venskab og paa Fyrsterang.
Alt længe har jeg tænkt derpaa og fundet,
Ei sømmer det sig, at Kong Inges Broder,
Kong Hakons Svigerfader kun skal nævnes
Slet hen som Jarl, mens Danmarks, Sverigs Konger
Forlængst har Hertuger i deres Slægt.
Jeg, Hakon, Norges Konge, giver da

Til Dig, Jarl Skule, Hertugs Værdighed.
En Hertug er en første Hærfører —
Tag mod mit Sværd da, Hertug Skule! Lov,
At føre det for Kongen og for Landet!

Gunnar (til Skule).

Knæl dog, paa Knæ modtages Hertugssværdet.

Hertug Skule.

Jeg er for gammel nu, og mine Knæ
For stive til at bøies her for yngre.
Din Gave tager jeg og takker, Hakon.
Jeg lover og at føre dette Sværd
Med Kraft og Nidkjærhed for Norges Konge.

Dronningen.

Lad først din Datter hilse Dig som Hertug! —
Nu har Du Intet meer at ønske, Fader!

Kongen.

Hil Hertug Skule!

Alle (med Vaabengny).

Hil Hertug Skule!

Kongen.

Og nu til Gildets Hal. Imorgen Reise —
Iaften feire vi Forsoningsfest.

Skule.

Følg Kongen, mine Mænd — jeg kommer strax.

(Kongen tager Dronningens Haand og leder hende ind tilhøire, fulgt af alle de Øvrige, undtagen Hertug Skule og Abbed Bjørn, der er kommet til under Løbet af denne Scene og holder sig i Baggrunden.)

Femte Scene.

Hertug **Skule**. Abbed **Bjørn**.

Skule (for sig selv).

Nu har Du Intet meer at ønske, Fader —
Var det ei saa, hun sagde? Intet meer?
Margretha, — Ja — jeg vilde, det var sandt.

Bjørn (nærmer sig).

Og er det da ei saa, min høie Herre?
I er jo nu det Meste, I kan blive.
Tænk, I er bleven Hertug! I har Ret
At sidde nu eet Trin næst efter Kongen,
Han, Slegfredsbarnet, som har sneget sig
Ind i Jer Broders, Konning Inges Arv.

Skule.

Ha, Klerk — min onde Frister! Er Du der
Igjen, med mine egne skjulte Tanker,
Som Du paa dine Læber giver Ord?

Bjørn.

Jeg bringer Eder kun Lykønskning, Herre,
Fordi I nu har Intet meer at ønske.

Skule.

Ei meer at ønske? Hvad har jeg da vundet?
Jarl eller Hertug — det er lige godt,
Og lige langt fra Norges Kongekrone.
O, efter den min Isse endnu længes,
Som solbrændt Ager efter Tordenregn.

Bjørn.

Nu vel, hvi kalder I ei Tordnen frem?
Hvi griber I ei Kronen gjennem Skyen?

I kan det — I har Magt dertil som Ret.
I er jo Konning Inges ægte Broder
Og Arvetager, da han døde barnløs.
I er det rette Skud af Norges store
Og gjæve Konge-Æt fra gamle Dage —
I er den Mægtigste, den Viseste,
Den Tappreste i hele dette Land.
I staaer blandt os som sidste Skjold og Værge
For gammel nordisk Kraft og Kæmpeskik
Mod denne vamle Flod af Sydens Kunster,
Som Hakon Søvn indlader over Norge.
Thi er det Eders Pligt, som Eders Ret,
At vriste Norges ædle Kongespiir
Af Haanden paa den underskudte Dreng,
Som nu i svage Drømme leger med det —
At hæve dette Spiir med kraftig Haand,
Omgivet atter med en Skjoldborg af
De gamle, stærke, rige Høvdingsætter,
Som Sverre vel med sine Birkebener
Har trængt tilbage, ei tilintetgjort.

Skule.

Du maler mig det samme store Billed,
Jeg ofte selv opkaldte for min Sjæl.
Ja, det er sandt, — jeg ofte saae mig selv
Som Gjenopretter af det gamle Norden,
Hvis djærve Kraft og stolte Saga-Aand
Nu truer med at synke hen i Blødhed,
Ret som dets Skjaldkunst med dens Klang af Staal
Man smelte vil til Suk af vælske Fløiter.
Min Ven, den store Skjald og Sagamand,
Herr Snorre Sturlasson fra Island, han,
Som var min Gjæst ifjor i Nidaros —

Han har mig ofte sagt og lagt paa Hjerte,
At denne Haand en Dæmning kunde bygge
Mod Nyhedsfloden, som fra Syd opvælder.
„Udfor det Storværk, Skule" — sagde han —
„Stig op paa Harald Haarderaades Stol
Med Jern i Arm, med Skjalde ved din Side,
Og hævd det gamle Norges Sprog og Sæder
Med Daad og Ord, med Sværdslag, Harpeslag,
Imod den søde Lokkesang fra Syden,
Mod fremmed Skik og ny Tids glatte Paafund!
Da vil jeg reise Dig et Æresminde
Blandt norske Konger i min Sagabog,
Saa høit og straalende, at det skal sees
Af fjernest Slægt rundt hele Jordens Kreds."
Saa faldt hans Ord, den vise Islands Høvding,
Og, efter hvad jeg hørte af hans Bog,
Fuldtvel jeg troer, han kunde holde Loftet.

Bjorn.

Og I har Intet gjort, at vinde det?

Skule.

Jeg er jo bundet af min Slægt, mit Ord.
Kong Hakon er min Maag, min Datters Mand,
Og jeg har svoret ham min Troskabseed.

Bjorn.

Den Eed var ei til Hakon, men til Kongen;
Og I er dette Riges rette Drot.
I lovet har at føre dette Sværd
For Kongen og for Landet? Nu, Hvo kan
Vel bedre det, end Konning Skule selv?

Skule.

Kong Skule! — Hvor det klinger, dette Navn,
Som Seierskvad fra tusind Harpers Lyd,
Og daarer med sin Lokken Sind og Sandser! —
Jeg hører Klangen! — seer den gyldne Ring
Af svæve for mig her i Aftenrøden
Som Glorien om Helgenkongens Pande!
Hvad selsom Bæven holder mig tilbage,
At jeg ei griber den? — Jeg kunde det.
Men bort! — langt bort! — Du skal ei friste mig,
Du golde Konge-Ring! Thi vandt jeg Dig,
Du vilde dog til Hakons Æt gaae over,
Til den Forhadtes, som jeg hader meer,
Fordi den gjennem ham sig kalder min.
Lad Den da bære Kronen, som har Sønner!
Jeg havde og en Søn engang. Hvor er han?
O, Ingeborg! Giv mig min Søn tilbage!

Bjørn.

I veed da ei hans Skjæbne?

Skule.

Ikke sikkert.
Du veed, for tyve Vintre siden var jeg
Til Gjæst paa Gaarden hos Fru Ingeborg,
Herr Anders Skjaldarbrands forladte Hustru.
Han dragen var i Pilgrimsfærd til Jorsal
At sone Drabet paa sin fordums Ven,
Vegard af Veradal. I Aar alt hørtes
Han ei meer til; man troede ham forkommen
Paa denne lange, farefulde Reise.
Skjøn Ingeborg betragted' sig som Enke
Og lod sig trøste, tog imod min Elskov,

Saameget meer, som jeg ei fandt fornødent,
At sige hende, jeg var Egtemand.
Det gik da saa, at medens jeg var ude
I Ledingsfærd, hun fødte mig en Søn.
Ved dette Budskab blev jeg mægtig glad,
Thi Ragnhild, Hustru min, kun havde hidtil
Mig skjænket Døttre. Nu jeg eied' Søn,
Og jeg beslutted' at knæsætte ham
Og gjøre ham til Arving af min Magt.
Men Feidetiden hindred mig at naae
Til Barnets Hjem saa fort, som jeg det ønsked',
Og da jeg endelig saa vandt derhen, —
Ha — tænk Dig, Bjørn — da fandt jeg Reden tom.
Borte var Barn og Moder — borte — sporløst.
Af Gaardens Folk erfoer jeg kun, at Fruen
Den sidste Tid haardt havde været ængstet
Af et didkommet Rygte, som fortalte,
At hendes Mand, Herr Anders, nu var seet
I Danmark, kunde ventes snarlig hjem.
En Nat var hun bortflygtet med sit Barn,
Kun fulgt og pleiet af sin gamle Amme,
En kløgtig Kvinde, fuld af dybe Raad.
Hun havde udspredt, at de drog til mig;
Og dermed lod da Gaardens Folk sig nøie.
Hvad hjalp det, at jeg rased'? jeg lod søge
I viden Omkreds, over Fjeld og Hei
I Elv og Sø, i Skove og i Dale —
Men uden Frugt — der fandtes ei et Spor
Af de Bortdragne, disse mange Aar.
Fast maatte selv jeg troe, hvad Bonden sagde,
At de var tagne ind i Bjergets Dyb
Af Huldrefolket, gammel Gunbjørgs Slægt.

Bjorn.

Hvad? Gunbjorg, siger I, min høie Herre?
Hvor kommer I paa dette Navn?

Skule.

Saa hed
Hin Amme — hun som fulgte Ingeborg
Den Nat, de drog fra Gaarden med min Søn.
Hun var af sær Natur, og Mange troede,
Hun stod i Ledtog med det skjulte Folk.
Hvi spørger Du? Udfandt Du hendes Spor?

Bjorn.

Altsaa, hvis Eders Søn I fandt igjen,
I vilde vinde Norges Krone for ham?

Skule.

Og var end Hakon tre Gang til min Maag.
Men hvorfor spørge nu? Hvortil den tomme
Og taabelige Snak, som her vi føre?
De ere begge døde — Barn og Moder —
Der er ei Tvivl.

Bjorn.

End ingen Vished dog.
Det er dog muligt, Eders Søn kan leve.
Og see — det træffer sig saa underligt —
Jeg har just nylig truffet paa et Spor,
Som let kan lede til det ædle Vildt.

Skule.

Hint Navn? — Hvad siger Du? Bedrag mig ei —
Det gjælder Liv og Død — det gjælder Riget —
Var det dit Alvor? — Tal dog!

Bjorn.

Jeg har Haab
At Eders Søn med Ingeborg end lever,
At han maaskee alt længe var Jer nær,
Ja, at, ukjendt, I kjender, under ham.

Skule.

Min Søn! — Hvor er han?

Bjorn.

Mærk, jeg har kun Haab,
Der let kan skuffe, som en Kvindes Ord.
Ja, dette Ord er selv et dunkelt Sprog,
Og Andet har jeg ei at bygge paa.
See, det er ridset her i denne Bark.
En gammel Kvinde stak den i min Haand,
Da jeg imorges gik fra Ottesangen.
Og da jeg havde læst det — var hun borte.
Det angaaer En af Eders Hirdmænd, Herre,
Dog nævnes I og selv deri.

Skule.

Giv hid! (læser):
„Naar Skule standser
Nær Kongestolen,
Naar Natten synker
Paa Sø og Skove,
Kan Peter Navnløs
Sit Navn faae nævnet,
Gaaer han til Gunbjørg
I Gammelstuen
Ved Elgesæter."

Bjorn.

Nu, kan I raade denne dunkle Tale?

Skule (gjentager for sig selv).

„Naar Skule standser
Nær Kongestolen" —
Det træffer ind idag. Jeg er jo standset
Saa nær ved Thronens Trin, som jeg kan komme,
Og dog en Evighed derfra. Men hvad
Kan dette have vel at skaffe med
Hin Ungersvend og Navnet, han skal vinde?
Og denne Gunbjorg — kan det være hende? —
Ha! — hvilken Tanke! — var det muligt — Peter!
Ja — har jeg ikke stedse følt mig draget
Til denne raske, vilde Ungersvend,
Jeg veed ei hvorfor? — Fra den første Gang
Jeg saae ham hos min Søster, hist paa Austraat,
Hvor han var opfødt som et Hittebarn —
Mit Hjerte varmedes mod ham — jeg tog ham
Selv i min Hird — jeg maatte altid have
Ham i min Nærhed — ham, den Navnløse!
Hans Blik, hans Aasyn kaldte op igjen
Hos mig halvglemte, søde Ungdomsminder. —
Han blev mig kjær — O, var det Blodets Magt?
Nei — nei — det kan ei være. Ingeborg
Kom ei til Austraat. — Ingen vidste der
Om Peter andet, end at han var fundet
Som Barn, paa Tærsklen der, i Vadmelssvøb. —
Men nu hin Gunbjorg — kjender Du den Kvinde?

Bjorn.

Nei — men paa Elgesæter Klostergaard,
Den hun jo nævner — har jeg spurgt til hende.

En gammel Kvind med dette Navn var nys
Did kommet nordenfra, og havde taget
I Gaarden Tjeneste som Lægekone.
Hun holder til der i den gamle Stue,
Som ligger bagved Klostret, ud mod Skoven.
Man sagde, hun var folkesky og sær,
Men dygtig til sit Arbeid. Hele Nætter
Hun kunde gaae i Skov og Mark alene
Og samle Urter, nynne gamle Sange.
Af Almuen hun holdtes for en Seidkvind
Og frygtedes af Mange.

Skule.

Alt det ligner
Hin Gunbjørg, som jeg saae hos Ingeborg.
O, var det hende! — Har Du varslet Peter?

Bjørn.

Ja vist. Jeg har alt aftalt med Herr Peter,
At vi tilsammen gaae derop inat.

Skule.

Jeg følger Eder. Gaa — gjør Alting rede.
I vente mig med Baad ved Elvebredden
Bag Kirken hist. Did vil jeg komme strax,
Saasnart jeg slippe kan fra Gildet her.
Men husk, jeg vil kun være kjendt af Dig.

Bjørn.

Som I befaler, skal det skee, min Hertug.
Jeg haaber, denne Nattefærd vil bringe
Os meer Vinding, end et vundet Slag.

Skule.

Jeg vil nedtrykke Haabet, at det ei
Skal sprænge Brystet, for det atter skuffes.
Nu forst da til Kong Hakons Afskedsfest!
Hor, hvor de synge deres vælske Sange
Derinde, til en fremmed Strengeleg!
Jeg væmmes næsten, at gaae ind til dem.
Nu — denne Aften end Taalmodighed —
Saa raader Skule ene her paa Gaarden.

Bjorn.

I Nidaros — og snart i hele Norge!

Tæppet falder.

Anden Akt.

Første Scene.

Hal paa Nidaros Kongsgaard.

Hertug **Skule**. **Peter**.

Peter (i stærk Bevægelse).

Kongesøn kalder mig
Hele Hirden!
Siig, kan jeg troe de
Lokkende Toner?
Daarer en Drøm mig
Ei fra min Barndom
Med mine dristigste
Ungdomstanker?
Skule, den herlige
Norges Hertug,
Snart og dets kaarne,
Kronede Konge —
Skule min Fader!
Siig det, o Herre,
Siig det kun atter;
Aldrig jeg mættes
Det Ord at høre!

Skule.

Let glider Lyden
Fra villige Læber.
Stolt jeg det siger:
Du er min Søn!
Herefter Hakon
Ei skal mig haane
Med sine diende
Dukke-Drenge!
Selv har jeg Søn nu,
Storvoxen, smidig,
Kraftig at kjæmpe
For sin Fader.
Tak, Gunbjørg Gamle,
At Du mig Gaven
Spared' saalænge!
Kaldende kom den,
Just som jeg standsed'
Nær Kongestolen —
Ret blev da raadet mig
Skjæbnens Rune.

Peter (paa Knæ for Skule).

Fader, Dig takker jeg,
Nu, fordi dobbelt
Liv Du har skjænket!
Ja, thi Du vide maa —
Ikke blot Kongebyrd
Gav Du den Byrdløse —
Beileren bragte Du
Ogsaa hans Brud.

Skule.

Hvad vil Du sige?

Peter.

Ragnfrid, den Stolte,
Vil kun en Høvding
Have til Husbond.
Nu Peter Navnløs
Æt-Navn kan nævne,
Boldere, bedre,
End Gunnar Bondes!
Ragnfrid, den Vene,
Vilde jo vente,
Indtil ung Flores
Henter sin Blantseflor?
See, han nu kommer,
Kommer med Kongeskrud
Om sine Skuldre,
Fører den Fagre
Af Fangetaarnet,
Løfter sin liflige,
Stolte Lilie
Med sig paa Brudebænk.
Skule nu bygger dem
Bryllupshallen!

Skule.

Ei, det gaaer hurtigt!
Fast synes Faderen
Alt at glemmes,
For den Fagreste
Blandt de Fagre.
Ikke Du taler til
Ham, men til Hende;
Ikke Du sporger, om
Han vil samtykke;

Strax skal han bygge Jer
Bryllupshallen.

Peter.

Fader, tilgiv mig!
Ikke jeg sandsede
Selv, hvad jeg sagde.
Billed af Bruden
Blænded' min Tanke —
Selv Du har kjendt jo
Kjærligheds Magt!
Derfor Du vil mig
Hjælpe at vinde
Blomsten, som ene
Kan give Kronen
Sødme og Duft?

Skule.

Ringe er Blomsten
Dog mod den Krands, som
Først skal vindes.
Eie vi denne —
Ikke skal da jeg
Nægte den Løn Dig,
Helst Du attraaer.
Men, inden den Stund
Seer jeg end store,
Mørke Storme
Mod os fare. —
Har Du vel Tro
Til dem at trodse?
Vil Du i Snekken
Staae med din Fader,

Selv naar den dukker
Ned i Dybet?

Peter.

Kan Du vel spørge?
Dig har jeg viet jo
Sjæl og Legem,
Dig og min Elskov,
Som nu er Eet!
Alt tør jeg trodse
Nu for Eder —
Bølgernes Brusen,
Sværdenes Hvinen,
Himmel og Helved,
Alt for Eder!
Sæt mig paa Prøve!
Send mig i Striden!
Efter den længes
Min Sjæl, som Lærken
Længes at stige
Med dirrende Kvad
I Morgenluften!

Skule.

Snart skal den stige
Og jublende flyve
Til Seiersmaalet —
Men først maa den smykkes.
Gaa nu — bered Dig
Til Hyldingstoget —
Alle maa kjende der
Kongesønnen.

Peter.

Ja — de skal see ham
I Gyldenhjelmen,
I Skarlagenskaaben,
Du ham skjænked'.
Ak, at ei Ragnfrid
Kan see mig i Pragten!
Fjernt hun nu sidder
I Fruerstuen
Paa Bergens Kongsgaard —
Maaskee hos Gunnar?
Ha — snart jeg kommer
Og henter den Hulde
Til Kongepragten
I Nidaros! (iler ud.)

Anden Scene.

Skule (alene). Siden **Gunbjorg** og **Peter.**

Skule.

Hvor let, hvor ungdomsfreidig flyver han
Mod Livets Sol, ret som den Fugl, han nævned'!
Hans lyse Sind er som en Morgendrom
Om skjønne Kvinder og om blanke Vaaben.
Mest for at vinde dem, han priser Skjæbnen,
Der hæved ham med Eet saa høit og farligt.
Nu vel, lad ham kun flagre. Han er ung,
Og smuk og kjæk — det vinder altid Hoben
Og kaster Solglands paa min mørke Vei.
Lad ham kun nyde friskt sit Ungdomsliv,
Jeg skal arbeide for ham — vinde Riget —
Saa har jeg dog et Maal, som kan udfylde
Den dybe, dunkle Higen i mit Bryst.

Og havde jeg da saadant Maal ei før?
Hvad er det for en blid og sagte Stemme,
Der synes hviske til mig fra det Fjerne:
„O Fader, har Du glemt din Datter nu?
Vil Du nu tage hendes Husbonds Liv
Og give hendes Sønners Arv til Andre?"
Bort — Margaretha! — see ei saadan paa mig
Med dette Taareblik i Uskyldsøiet!
Det holder mig ei meer tilbage nu.
Loddet er kastet; — jeg maa fremad — fremad —
Og gik det end til blodig Undergang —
Heller end trygle atter nu om Fred
Og hykle Venskab for en svoren Fiende,
Som altfor ofte har ydmyget mig.
Han var langmodig, siger Du, din Husbond —
Han har mig skjænket tredie Deel af Riget,
Han har mig naadig gjort til Svigerfader,
Nu sidst til Hertug — ha! — hans Hæderstegn
Mig brænde kun som Ildskrift paa min Pande,
Thi de fortælle Verden: Skule Jarl,
En Konges Broder og Sankt Olafs Ætling
Har taget Gaver af, har bøiet sig
For Bondejenten Ingas Slegfredssøn!
Nei — nei — det skal ei, kan ei taales meer.
Snart, Hakon, skal Du mærke, Ørnen har
Nu hævet sig fra Stenen, hvor den sad
Fastkoglet ved dit sledske Frænde-Spil.
Nu er den fri — nu hæver den sin Vinge
Til Kongeflugt ud over Norges Land,
Det herlige, Du ei er værd at styre!
Nu værger den ei meer for Gjøge-Ynglen,
Du havde faaet indlagt i dens Rede;

Nu har den fundet selv en Orne-Unge
At bære op til Fjeldets hoie Tind! —

Gunbjorg
(som under de sidste Ord er kommet ubemærket ind af en Sidedor).

Men vogt Dig, Skule, Du ei stoder den
Mod Fjeldets Kant, da vil I begge knuses!

Skule.

Hvad? Gunbjorg her? — Dog, det er sandt, jeg burde
Jo have ventet, have indbudt Dig.
Du kommer for at see din Fosterson
I Kongeglandsen?

Gunbjorg.

Jeg kommer ei, at morkne Eders Glands.
Jeg gaaer tilbage til min Bondestue,
Til mine Skove, strax jeg har Dig bragt
Det Varselsord, som drev mig hid idag,
Da Du med Peter træder ind paa Banen,
Som fore vil til Seier eller Dod.

Skule.

Kun til det Forste, Moder. Alt er sikkret.
Idag skal Peter kaldes Kongeson.

Gunbjorg.

Derfor det var og, Du fik finde ham.
Du veed, jeg kunde have dulgt ham for Dig,
Jeg kunde revet Sønnen fra dit Bryst
Den Nat, Du kom, at søge ham hos mig.
Mig havde den bedragne Ingeborg
Givet sin Son, da som en saaret Fugl

Hun søgte Skjul i Skoven for at døe.
I hendes sidste Blik laae Bøn om Ret
For denne Søn, Gjengjældelse mod Dig.
Jeg tilsvoer hende da, at ikke hvile,
For Sønnen af den arme Ingeborg
Den Første blev blandt norske Kvinders Sønner.

Skule.

Hvi bragte Du ham da ei strax til mig?

Gunbjørg.

Du var ei dengang første Mand i Riget
Og kunde ikke hæve ham. Desuden,
De Magter, som jeg tjener, vilde saa.
De viste mig, igjennem Fremtids Taager,
De dunkle Veie til det fjerne Maal.
Du skulde prøves ved det bittre Savn
Og drives til at fylde det med Gjerning,
Blod skulde søge Blod ved egen Kraft,
Og Sønnen føres saa til Faderen.
See, derfor bragte jeg ham til din Søster,
Ukjendt, ubuden. Altid vogted' jeg
Dog Drengen fra det Fjerne, leded' skjult
Hans Liv mod dit, ved Hjælp af Skovens Aander.
Da nu jeg saae, at Tidens Fylde var der,
Jeg løste Trylleordet, som end stod
Imellem Dig og Kronen, Peters Arv.

Skule.

Tak skal Du have for den sene Løsning,
Som var den bragt mig i den første Stund.
I Peter skal nu Ingeborg opreises
Høit over alle andre norske Mødre,
Og Gunbjørg faae sin Deel af denne Ære.

Gunbjorg.

Jeg fordrer ingen Tak og ingen Løn.
Jeg har kun gjort, hvad Aanden drev mig til —
Men Eet jeg siger Dig, Du stolte Mand! —
Og derfor kom jeg hid i denne Time —
At, hvis Du ikke bruger vel min Gave,
At dersom kun forøget Skjændsel end
Du bringer Ingeborg ved hendes Søn,
Dersom Du styrter ham i Dybet ned,
Istedetfor at hæve ham paa Thronen, —
Da kommer jeg endnu engang og fordrer
Ham af din Haand — og bringer hendes Gjengjæld.
Da vee Dig, Skule! — Da løslader jeg
De mørke Skovens Aander over Dig!
De ville føre Dig i evig Jagt
Med Asgaardsreien over Fjeld og Dal;
Og aldrig vil din pinte Sjæl faae Ro,
For Solen fortner, og før Trolde troe!

(iler ud ad Sidedøren.)

Skule (alene).

Den mørke Hex! — hun raser, troer jeg. Nu,
Hun har mig bragt det Eneste, jeg mangled' —
Lad hende fare da til sine Trolde,
De kan ei skade mig. Jeg har mig Selv,
Og jeg har Søn. Der er han jo —

Peter (kommer ind igjennem Hovedindgangen, prægtigt smykket).

Min Fader!

Nu kommer Høvdingerne alle hid,
At holde Raad, før Hyldingstoget aabnes.

Skule.

Jeg venter dem. Hvor Du er smuk og prægtig!

Peter.

Ei sandt, min Fader? — Nu jeg seer dog ud
Som Kongeson!

Skule (tager hans Haand).

Ja, ved din friske Haand
Mig Haabet fatter som en Morgenvind,
Der jager bort de tunge Nattens Taager
Og fylder Silkeseilet paa min Snekke,
Saa let den glider ind i Kongehavn!

Tredie Scene.

De Forrige. Hertugens fornemste Lendermænd og Tilhængere, deriblandt **Sone Siik, Eistein Orre, Arnfinn Thjovsson, Vesete Litle, Baard Bratte, Olaf af Vigdeild o. Fl.** træde ind fra Hovedindgangen og stille sig i en Halvkreds om Skule, der med sin Søn ved Haanden bliver staaende i Midten.

Skule.

Nu, mine Venner, er den Time kommen,
Som bringe skal vor længe dulgte Tanke
Til Handling frem, i Dagens fulde Lys.
Bortkastet har jeg nu min sidste Tvivl,
Og op jeg træder paa den Kongestol,
Som er min rette Arv fra Hellig Olaf
Igjennem Konning Inge, Broder min.
Ei længer kan og vil jeg taale nu
At den beklædes af en Uretmæssig,
Nu, da jeg selv gjenfundet har min Son,
Den længe tabte, Kronens rette Arving.
See — mine Mænd! — her staaer han ved min Haand.
I kjende ham alt længst som gjæv og tapper,
Den bedste Unggut i min hele Hird.
Jeg vidste for ei, hvi mit Hjerte slog

Saa varmt imod ham, fra han kom hertil.
I disse Dage først har jeg erfaret,
At det var Blodets Røst, som talte her.
En gammel Kvinde, for hans Moders Amme,
Har sagt mig nys og aabenbaret mig
Med ubedragelige Kjendetegn,
At Peter er min Søn med Ingeborg,
Herr Anders Skjaldarbrands nu døde Enke.
Jeg siden skal forklare Jer det Hele —
Nu faaer det være nok, at her jeg selv
I Eders Paahør høit erkjender ham
Og lyser ham i Kuld som Søn og Arving.

Sone Siik.

Her Faders Ord er nok for os og Loven.

Eistein Orre.

En saadant Ord har ikke Hakon Søvn.

Arnfinn Thjovssøn.

Vi hilse Dig da, Peter Skulessøn!
Tag her vort Haandslag!

Alle Høvdingerne (idet hver af dem rækker Peter Haanden).

Hil Kong Skules Søn!

Peter.

Hav Tak, min Faders troe og gjæve Mænd,
At I optager mig i Kjæmperingen,
Som sluttes nu om Skules Kongestol.

Skule.

Og nu, I mine bolde Lendermænd!
Da nu I have godkjendt her min Søn

Og ville hjælpe mig, at vinde ham
Hans Faders Arv, den gamle norske Krone —
Saa lad os ikke odsle Tiden meer,
Men enes nu om Dagens store Gjerning.
I vide, Bønderne fra Throndelagen
Er' her indstævnede til Øre-Thing.
De ligge om i Byens Herberger
End stille, men med væbnet Arm og Hu,
Beredte til at holde Kongevalg,
Naar Thinget blæses sammen. Dette har
Jeg tænkt kan skee, naar Hoimessen indringes
Fra Christkirken, og Folket strømmer til,
Saa Alle kunne høre, hvad det gjælder.
I følge mig da ned til Thingets Plads,
Og venter jeg, at der I staae mig bi
Med Ord og Daad, med Haandslag og med Sværdslag.

Hovdingerne.

Det love vi Dig.

Sone Siik.

Vi har alt fordelt
Imellem os den hele Handlings Hverv.
Aamunde Remba, Raumarikes Lagmand,
Vil aabne Thinget med den gode Tale,
Han havde gjort til Rigsmodet i Bergen,
Men som da ei blev holdt, og hvori han
Din Ret til Riget viser efter Loven.
Derefter vil din ældste Ven og Stallar
Herr Arnfinn Thjovsson med sit varme Ord
Fuldt give Liv og Blod til Lovens Grunde.
Herr Erling Ljodhorn slutter sig til ham,
Thi han har og den rige Talens Gave.

Vi Andre hjælpe til med Haand og Mund,
Om det behoves. Naar Du selv da har
For egen Ret oploftet mægtig Rost
Og sagt Dig villig, at modtage Kronen,
Vil Ivar, Throndelagens gamle Lagmand,
Hvem Saadant efter gammel Skik tilkommer,
Fremtræde, og Dig give Kongenavn
I dine Fædres Land, i Norges Rige.

Skule.

Jeg takker Eder. Skule glemmer aldrig
Hver, som idag vil tale, handle for ham.

Arnfinn Thjovsson.

Men lidet vil Dig hjælpe al vor Tale,
Vort hele Følge, om ei En er med,
Som har det bedste Ord, skjøndt han er stum.

Skule.

Hvem mener Du?

Arnfinn.

Jeg mener Hellig Olaf,
Din Ætfader, min kongelige Herre.
Vi vide Alle, det er gammel Skik,
At Hellig Olaf i sit Sølverskrin
Udbæres maa til hver en Kongehylding,
Og at den valgte Drot, med Haanden paa
Det hellige Skrin, aflægge maa sin Eed:
At holde Olafs Lov mod sine Thegner.
Undlades dette — aldrig vorder da
Den Valgte rigtig anerkjendt af Folket,
Og var han salvet end af Paven selv.

Skule.

Vær rolig derfor — det er alt betænkt.
Min Kantsler, Abbed Bjørn, har jeg affendt
Til Kirken, at berede denne Sag.
Jeg har der Venner blandt Chorsbrødrene,
Og tvivler ei, de handle mig til Villie
Og lade Skrinet bæres ud, saasnart
Thingluren skralder gjennem Klokkens Klang.

Peter.

Og vil de ei — saa hente vi det selv!

Sone Siik.

Ikke saa rask, min Ven! Kirken maa skaanes.
Den er en Magt, meer farlig selv end Hakons.

Arnfinn.

Han kan dog have Ret, vi er' nu komne
Saavidt, at endog Kirkens Magt maa trodses,
Vil den sig stille mod vor Konge-Gang.

Skule.

Dog, det har ingen Fare. Erkebispen
Er borte nu, og vore Venner raade.
Er først jeg hyldet ved Sankt Olafs Skrin,
Vil Olafs Kirke ogsaa vorde min!
Altsaa til Værket, mine Høvdinger —
Gaaer Hver til Eders — henter Eders Mænd!
Naar Tegnet lyder, samles jeg med Eder.
Du, Peter, fører mine Huuskarle.
Vi gaae i prægtigt Optog ned til Thinget;
Faaer dette Udfald, som jeg haaber vist,
Da mødes vi iaften atter her
Til Kongegilde. Og imorgen drage

Vi ud paa Tog mod Hakons Sysselmænd,
For de faae Nys om, hvad der her er skeet.
Jeg giver deres Liv og Gods og Guld
I Eders Haand; thi nu er Tiden fuld.

Høvdingerne (idet de gaae med Peter).
Hil, hil Kong Skule!

Fjerde Scene.

Skule (alene).

Tys! bølger ei derudenfor et Hav
Af tusind Fodtrin og af tusind Stemmer,
Som sige mig, at Valgets Stund er nær?
(træder til Vinduet og støder det op)
Ja — tætte Folkeskarer strømme nu
Igjennem Munkegaden — nogle ned
Til Øren — andre op til Kirkegaarden.
De vide end ei ret, hvad der skal skee,
Men over Alle suser den Forventning,
Som bærer Rigers Skjæbne i sin Sky.
End nogle Øieblikke — saa vil Klangen
Fra Konge-Luren splitte denne Sky,
Og som et Lyn opklare Skules Lykke.
I, mine bolde Fædre! Alle I,
Som have stridt, at vinde Norges Krone,
Med Magt, med List, med Uret og med Ret —
Som have brændt for den, og myrdet for den,
Lad't Liv — ja endog Øines Lys for den —
I vidne, den er værd at strides for!
Saa samler Eders Aander, nu om mig
I denne store Stund, og hjælper mig,
At egge Folket op til gammel Stridslyst,
At blæse Sydens Dunster ud af Landet

Med Hakon og hans hele Ridderslæng,
At hæve Kronen paa mit eget Skjold
Som sidste Kjæmper for vort Helte-Old!

(iler ud).

Femte Scene.

Skuepladsen forandres til Choret i Nidaros Christkirke, med Udsigt til Sankt Olafs Skrin over Høialteret. Kirken er endnu tom; nogle Kirketjenere sees ifærd med at tænde Lysene over Alteret og gjøre Alt istand til Høimessen.

Abbed Bjørn
(kommer ind fra en Sidegang og seer sig speidende omkring).

Her er end stille — Messen ei begyndt —
Chorherre-Stolene staae endnu tomme.
Jeg tænkte det; — de hellige Fædre pleie
Ei at forhaste sig, før Klokken lyder
Den tredie Gang. Saa kan jeg vinde Tid,
At tale først med ham, jeg hid har stævnet;
Og saa — I stolte Herrer! — skal I ringes
Vel sammen til en Fest, hvis Mage knapt
Selv denne høie Hvælving haver skuet.
Holm-Klosters Abbed, der nu stille træder
I Eders Høichor som en fremmed Gjæst,
Kan maaskee derved løftes op blandt Eder
Ja over Jer — til Erkestiftets Sæde.
Er Skule Konge først — da kan hans Ven,
Hans Raadgiver vel naae til Bispestolen.
Det vil nu bære opad. Alt gaaer godt —
Skule er mægtig, dristig, fast for dristig,
Alt siden han hos Gunbjørg fandt sin Søn,
Er han saa opsat paa at vorde Konge
Og vinde Riget for sin nye Arving,
Saa knapt jeg end kan faae ham til at bruge
Den høist nødvendige Forsigtighed.

Dog, nu er Alting forberedt. Kun Eet
Staaer nu igjen — at vinde Domkapitlet.
Det vil ei falde vanskeligt. De Fleste
Af Herrerne er' længst jo Skules Venner;
Og Erkebispen, Hakons Ven, er borte.
Der er kun Een, jeg ei er sikker paa,
Men det er deres Formand, Eistein Sure; —
Ham maa jeg faae i Tale, for de skride
Til Messen. End han tøver. — Skulde han
Mit Bud ei have faaet? — Dog, der kommer
Han frem bag Altret med sin hellige Mine —
Nu til mit Hverv!

Sjette Scene.

Abbed **Bjørn**. **Eistein Sure**, Chorbrødrenes Formand kommer langsomt ned fra Sakristiet.

Bjørn (gaaer ham imøde).

Guds Fred, ærværdige Broder!

Eistein Sure.

Ogsaa med Dig, hvis her med Fred Du kommer.
Hvad vil Du mig? jeg har ei megen Tid,
Messen begynder snart.

Bjørn.

Lad den udsættes
Et Øieblik. Jeg kommer her i Ærind
Fra Norges Konge til Kapitlets Provst.

Eistein Sure.

Fra Kongen? Han er jo i Bergen nu,
Og Du — som Hver bekjendt — er Abbed Bjørn,

Hertugens Kantsler. Ikke kan jeg troe,
Kong Hakon vælger saadant Sendebud.

Bjorn.

Om Hakon er ei mere Tale nu —
Jeg kommer fra den rette Norges Herre.
Kong Skule sender mig med Fred og Hilsen
Til Domkapitelet i Nidaros
Og beder om dets Bistand til hans Hylding.

Eistein Sure.

Kong Skule? — Ei jeg kjender denne Herre.

Bjorn.

Snart vil han nævnes saa af hele Landet.
Det kunde hændes, Skule blev for Kirken
Vel ei saa let at styre, som Kong Hakon.
Thi gjælder det, at vinde ham i Tide.

Eistein Sure.

Kirken veed ei af anden Konge her,
End Hakon Hakonsson. Hans Moder har
Ved hellig Jernbyrd klart beviist hans Ret.
Som Barn han alt af Folket er udvalgt,
Og paa Sankt Olafs Skrin har han aflagt
Sin Hyldingsed, da det i viet Tog
Fra Kirken her til Orething blev baaret.

Bjorn.

Men det kan bæres ud igjen for Skule.
Det er just, hvad jeg kommer at begjære
Af Eder, for min kongelige Herre.
Han, som alt længe var i Magten Konge,

Vil endelig og være det af Navn.
Han trænger ei til nogen Jernbyrdsprøve,
Hans Konge=Æt er klar, som lyse Dag.
Hans Lendermænd, hans Hær, de bedste Bønder
Fra Thrøndelagen er' alt samlede
Omkring ham nu, og vente kun hans Vink,
For strax at føre ham til Øren ned
Og kaare ham til Konge. Han har villet
At Kirken selv skal give dette Tegn.
Saasnart Christkirkens Klokker ringe sammen
Til Høimesse paa denne Helligdag,
Vil ogsaa Luren blæse Folket sammen
Til Ørething og Kongevalg. Da venter
Han og, at Kirkens Hovedport skal aabnes,
Og Hellig Olafs Skrin, hans Spyd, hans Øxe
Deraf udbæres i et festligt Tog
Til Thingets Plads, alt efter gammel Skik
Naar Konger kaares her i Olafs Rige.
Til Gjengjæld lover han ved mig, sin Kantsler,
At skjænke Eders Kirke større Gaver
Og bedre Vilkaar, end selv Hakon gav.
Hvad svarer Du?

Eistein Sure.

At jeg har intet Svar.

Bjørn.

Du tier da og samtykker?

Eistein Sure.

Jeg kan ei
Samtykke, hvor jeg Intet har at raade.
I veed jo, Erkebiskop Sigurd er

Fraværende. Kun ham tilkommer det,
At dømme i saa vigtig Sag.

Bjørn.

Men her
Kan ikke ventes; og Du har jo Fuldmagt
Fra Bispen til at handle i hans Sted.
Det vil kun lidet nytte Dig at skyde
Dig bag en Anden, naar hans Plads er tom.
Det vil ei dølge Dig for Skules Vrede.

Eistein Sure.

Jeg frygter ei Mands Vrede, naar jeg staaer
Paa Kirkens Grund.

Bjørn.

Det kunde hændes dog,
At denne Grund snart rysted' under Dig
Ved Skules Jerntrin, hvis Du nægted' ham
Kapitlets Bistand her i denne Sag.

Eistein Sure.

Jeg nægter Intet — jeg kan blot ei handle
Paa egen Haand, her hvor det gjælder Riget
Og ikke blot en indre Kirkesag.
Til Oprorsforsøg strækker ei min Fuldmagt.

Bjørn.

Saa gaae vi den forbi og vende os
Med Sagen kun til Brødrene i Choret.
De Fleste af dem ere Skules Venner;
Jeg veed, de ville gjerne tjene ham.

Eistein Sure.

De kunne ikke fatte en Beslutning
Om at udbringe Kirkens Helligdom,
Hvis dertil mangler deres Formands Stemme.

Bjorn.

Og den vil Du ei give?

Eistein Sure.

Nei, jeg kan ei.

Bjørn.

Saa bær selv Følgen — Du — med samt din Kirke.
Jeg gaaer, at hente Skule og hans Mænd —
De vil nok bringe Jer til Lydighed.

Eistein Sure.

Gaa, hvor Du vil! — jeg gaaer at samle Choret
Til Messen — altfor længe nu er udsat
Den hellige Handling. Gud tilgive os!

Bjorn.

Og husker Du, hvad der vil skee, naar Klokken
Fra Taarnet ringer her til Hoimesse?

Eistein Sure.

Lad skee, hvad Gud og Sankt Leonardus vil.
For denne Helgen feires Dagens Fest,
Og han vil vide at beskytte bedst.

(gaaer op bag Alteret.)

Syvende Scene.

Abbed Bjørn (alene).

Den dumme Klerk! — han er ei til at røre.
Han spinder ind sig i sin Hellighed,
Som Larven i sit Hylster — der ufølsom
Og blind for Verdens Fristelser og Farer.
Nu vel, saa maa man bryde denne Skal
Og rive ham for Lyset mod hans Villie.
Det er nødvendigt, at hint Gjøglespil
Med Olafsskrinet føres ud idag;
Thi Folket hænger fast derved, og aldrig
Det vilde holde Skule ret for Konge,
Hvis Skrinet ei udbares ved hans Hylding.
Skee maa det altsaa. Selv maa han herhid,
Hans blotte Nærhed vil bevæge dem.
Hvis ei, da maa der sættes Trods mod Trods.
Selv vil han nødig bruge Magten her,
Det veed jeg vel — det bør han heller ikke —.
Nu, fordres det, jeg hidser Peter paa dem;
Han er saa opblæst af sin nye Stand,
Saa brændende af Iver for at handle
Som Kongesøn, at han vil vove Alt.

Tys! runger ei Storklokkens dumpe Slag
Alt gjennem disse høie Hvælvinger?
De lyde ængsteligt, som vidste de,
De kalde ei til Fred nu, men til Storm.
Snart vil de svares udenfra af Klangen
Fra Luren, som indblæser Kongething,
Og Vaabengny vil fylde disse Buer.
Velan, du vil det saa, du stolte Hal!
Fra dig paa Thronen Skule stige skal.

(iler ud.)

Ottende Scene.

(Kirkens ydre Døre aabnes, Folk af begge Kjøn, dog mest Kvinder, strømme ind og samle sig, deels staaende, deels knælende, i den nedre Deel af Skibet. Ud af Kapitelsdøren tilvenstre for Høialteret træde Chorsbrødrene ind, i fuld Ornat, to og to, anførte af Eistein Sure, foran hvilken der bæres et gyldent Kors. I Spidsen for Toget gaae ringere Præster og Chordrenge, svingende Røgelsekar og syngende:

Sign vor Indgang, Herre Christ,
I din høie Kirke!
Skjærm os mod den Ondes List,
Som paa os vil virke!
Læg paa Læben Messen klar,
Gjør vort Hjerte til et Kar,
Som kan rent frembære
Offret, Dig til Ære!

Hellig Olaf, Konge god,
Varmt Du for os bede!
Som dit røde Livsens Blod
Randt i Stridens Hede.
Vær Du vor Beskytter tro!
Her hos os i Fred Du boe!
Aldrig bort Du vige
Fra dit Norges Rige!

Hjælp os og, Sankt Leonard,
Paa din egen Morgen!
Bortjag med din Hellebard
Faren nu og Sorgen!
Alle Helgne staae os bi,
Lede os paa Naadens Sti,
Saa vi troe og rene
Kunne Herren tjene!

(Under denne Sang have Chorherrerne taget Plads i de for dem bestemte Chorstole paa begge Sider ned fra Alteret, Eistein Sure øverst paa høire Side. De ringere

Præster og Chordrengene gruppere sig rundt Altret. I det samme høres skingrende Luurtoner og Slag paa Skjolde udenfra, samt Vaabenlarm og tunge Trin af mange bevæbnede Mænd fra Kirkens Skib. Sangen afbrydes; Klerkerne reise sig forskrækkede og ville flygte; men paa et befalende Tegn fra Eistein Sure blive de dog staaende paa deres Pladse).

Niende Scene.

Hertug **Skule** og hans Søn **Peter**, begge prægtigt smykkede, træde i Spidsen for en Skare bevæbnede Mænd op i Choret. I deres Følge sees de forhennævnte Hovdinger, samt **Abbed Bjorn.**

Eistein Sure (træder dem imøde).

Hvo vover her at bryde Messens Fred?

Skule.

Alt vige maa for Norges Kongething.
Hører Du ei, hvor Luren klinger, Præst?
Dens skarpe Toner døve Eders Sange
Og kalde Hellig Olaf ud til Things.

Eistein Sure.

Vor Helgen hviler over Altret trygt,
Forlader ei sin Kirkes Helligdom
For Syndelarmen ved et Oprorsthing.

Skule.

Jeg taler ei til Dig, Du er min Uven.
Et Ord med Eder, Chorets gode Brødre! —
Beviis mig nu, hvad ofte I har sagt,
Og hvad jeg vel af Eder har fortjent,
At I er' Venner af min Sag, min Hæder.
Lad Hellig Olafs Skrin udbæres strax
Til Kongevalg, alt efter gammel Skik,
Og jeg skal kongeligt belønne Eder.

En Chorherre.

Vi vilde gjerne tjene Eder heri,
Men kan ei handle uden Bispens Tilsagn.

Skule.

I Bispens Fravær er Kapitlet Herre.

En anden Chorherre.

Nei, — Chorets Formand har at raade her, —
Dertil er han af Erkebispen udnævnt.

Eistein Sure.

Og jeg udsætter Sagen, til vor Fader
Er kommet hjem. For vigtig er den, for
Betænkelig, at dømmes uden ham.

Alle Chorherrerne.

Ja, ja, Udsættelse til Bispen kommer.

Skule.

Her hjælper ingen Udflugt. Lige godt
I kunde standse Stormen i dens Fart,
Som Skule paa hans Gang til Kongethinget,
Og der maa Hellig Olaf være med.
Jeg fordrer Eders Svar i dette Nu.

Eistein Sure.

Du har det alt, i hvad jeg nys har sagt.
Vi skyde Sagen under Bispens Dom, —
Vi kunne ikke mere, ikke mindre.

Første Chorherre.

Vi vilde gjerne, men vi kunne ikke.
Ham maa vi lyde, som har Bispens Fuldmagt!

De øvrige Chorherrer.

Ja — Eistein Sures Stemme maa vi følge.

Skule (til Eistein Sure).

Du hører det! — Du ene bærer Ansvar,
For hvad der bryde kan din Kirkes Fred.

Eistein Sure.

Det er just Kirkens Fred, jeg vil bevare —
Guds Vrede ramme Hver, som bryder den!

Skule.

Ha, Eistein, Eistein! — hvorfor vil Du altid
Modstaae mit Ord, min Villie og min Hæder,
Som dine Brødres Ønske? — Vogt Dig vel!
Du kunde komme til at angre det.

Eistein Sure.

En Herrens Tjener angrer ei sin Pligt.

Skule.

For sidste Gang! — Du vil da ei samtykke,
At Olafs Skrin udbæres nu til Thinge?

Eistein Sure.

For sidste Gang — jeg kan ei, og jeg bør ei.

Skule.

Saa faaer I tage, hvad der følger paa,
Du og de Troløse, som lyde Dig. —
Hvad der maa skee, kan skee og uden Eder,
Saa vorde I kun Løn og Gavn foruden.
Her vil jeg ikke spilde flere Ord.

Min Søn! — jeg venter Dig paa Thingets Plads,
Naar Alt er rede der til Kongevalget.

(Han gaaer hurtigt ud, fulgt af nogle Mænd. Mange blive dog tilbage, deriblandt Peter, Arnfinn Thjovsson og Abbed Bjørn, — alle tre i Forgrunden).

Niende Scene.

De Forrige (uden Hertug Skule og endeel af hans Mænd).

Bjørn (sagte til Peter).

Forstod I Blikket, Eders Fader gav Jer?

Peter (som under det Foregaaende har staaet utaalmodig).

Ja vel — han gav mig Lov at handle nu —
Alt længe brændte denne Haand derefter.

Bjørn.

Han bør ei vide, hvad her foregaaer.
Har vi først Skrinet, følge Brødrene.

Peter.

Jeg bringer kun den gyldne Frugt afplukket.
Nu, Arnfinn Thjovsson, maa Du hjælpe mig!
Du har vel forberedt de valgte Mænd?

Arnfinn.

Alt længe lysted' de med Klerk at kriges;
Paa Tegn af Dig begynde vi vor Leg.

Eistein Sure,
(som imidlertid atter har taget Plads i sin Chorstol, reiser sig).

Stille i Kirken! — Messen, som blev afbrudt,
Skal nu begynde. — Præst — træd op for Altret;

Lad Fredens Toner dække denne Strid
Og atter Offersangen stige blid!

(Netop som den forrettende Præst vil træde op for Altret, og Choret intonerer „Gloria in excelsis“, trække de bevæbnede Mænd paa et Tegn af Peter deres Sværd og trænge i sluttet Trop, med Peter og Arnfinn i Spidsen, op mod Alteret).

Peter (med hævet Sværd).

Giv Plads, giv Plads en liden Stund, I Klerke!
Vi have først et Arbeid' der ved Altret,
Saa kunne I fortsætte Eders Sang.
Nu til Sankt Olafs Skrin! — Vi hente det!

Chorherrerne og Præsterne.

Gud frie os! — Dragne Sværd i Herrens Huus!
Vi blive myrdede! — Afsted! — paa Flugt!

(De flygte fast Alle til hver sin Side ind mellem Pillerne og Omgangene. Kun Eistein Sure bliver staaende uforfærdet, river det gyldne Kors fra den flygtende Korsdrager og stiller sig med dette midt paa Trinet foran Hoialteret, rækkende Korset ud mod de fremtrængende Bevæbnede, idet han med hoi Rost udraaber:)

Eistein Sure.

I Korsets hellige Navn, tilbage, Mænd!

(De Fremtrængende standse uvilkaarligt).

Eistein Sure (vedblivende).

Vi gjore herved vitterligt for Alle,
At Hvo med Vold betræder denne Tærskel
Og rorer ved Sankt Olafs hellige Skrin,
Ham lyse vi i Kirkens store Ban!

Peter.

Tak skal Du have, Præst, for disse Ord!
Det er, som bod Du os at drikke Mjod,
Saa lyste vi at trodse Dine Buller
Og sprænge Klerkevældets dumpe Aag.

Eistein Sure (gientagende).

Enhver, som trænger over denne Tærskel,
Ham lyse Vi i Kirkens store Ban!

Peter.

Op, mine Mænd, hvi tøve I? — Til Arbeid!
Seer I ei Skrinet skinne mildt deroppe,
Som om det vented' os med Længselsblik?
Ud vil det, naar det mærker Kongeluren.
Da Præsterne ei ville løse det,
Vi tage selv det paa de stærke Skuldre
Og bære det til Kongethinget ned —
En bedre Udgang fik Sankt Olaf aldrig!
Saa kommer da!

(vil ile op; — Eistein forsøger endnu at standse ham).

Eistein Sure.

Tilbage
Ulykkelige unge Mand! — tilbage! —
Kald ei Forbandelsen over dit Hoved!
Troer Du, at kunne vinde Olafs Rige
Ved frækt at skjænde her hans Helligdom!

Peter.

Kong Olaf er min Stamfader! Han vil
Ei vredes paa sin Søn, men heller følge
Sin Ætling ud til Hædersdaad paa Thinge,
End holdes her i Fængsel af en Munk.
Afveien, Præst! — Tag fat nu, Kammerater!

(Han støder Eistein tilside og springer op til Altret, fulgt af Arnfinn og nogle Bevæbnede, der strax begynde at arbeide for at faae Skrinet løst. Almindelig Forfærdelse blandt den i Kirken

forsamlede Almue, medens **Eistein Sure**, der var kastet til Gulvet, reiser sig hurtigt op igjen og løfter Arme og Blik mod Himlen med det Udraab:)

Eistein Sure.

Forbandet være Skule og hans Søn!

Tæppet falder.

Tredie Akt.

Første Scene.

(Fruerstuen paa Bergens Kongsgaard, et stort, efter de Tiders Skik rigt udstyret Værelse med broget vævede Tæpper til en vis Høide langs Væggene, og Silkehynder paa Bænkene. Tilvenstre en Dør ind til Dronningens Sovekammer, i Baggrunden et stort Buevindue med Udsigt til Fjorden, tilhøire Indgang fra Kongens Deel af Borgen. Det er sildig Aften; Værelset er oplyst med en Lampe under Loftet og Voxkjerter paa Bordet, hvorom **Dronning Margretha** og hendes Jomfruer sidde beskjæftigede med Baldyring og andet Haandarbeide. Jomfru **Ragnfrid** lægger netop bort en Bog, hvoraf hun har forelæst).

Dronningen.

Jeg takker Dig, min Ragnfrid, for din gode
Og varme Læsning af de skjønne Sange,
Som Abbed Robert haver oversat
Fra vælske Digtning paa vort norske Maal,
Og som min kongelige Herre selv
Har givet Navn af sine Strengelege.
Jeg elsker disse lyse Eventyr!
De vugge Sindet ind i blide Drømme
Og hjælpe os at glemme, for en Stund,
Den mørke Alvorstid, hvori vi leve.

Ragnfrid.

Da synes mig, vor Tid er rolig nok.
Her sidde vi jo Dag for Dag paa Borgen

Saa stille, som vi leved' i et Kloster,
Og læse kun de skjønne Eventyr
Om tappre Riddere. — Hvad mig angaaer,
Jeg vilde heller selv opleve et.

Signe (en anden af Dronningens Møer).

Du bør ei klage, Ragnfrid! Du har jo
I Gunnar Kongsfrænde en trofast Ridder,
Som følger Dig med Sukke, hvor Du gaaer.
Lad ham udføre Eventyret for Dig!

Ragnfrid.

Her er jo ingen Drage at bekjæmpe
Undtagen Kjedsomhedens, og den magter
Herr Gunnar ikke; han er selv dens Ven.
Jeg overlader Dig den Ridder, Signe! —
Kan han Dig tjene, skal det glæde mig.

Signe.

Naar kun Du selv beholder Peter Navnløs,
Den unge Gjæk i Hertug Skules Hird?
Ei saa, skjøn Ragnfrid? Nægt det, om Du kan!
Din Rødmen røber Dig! Vi veed det Alle —
Du gaaer og venter paa, at han, den Navn-
Og Arveløse Ridder skal en Dag
Hidkomme som en mægtig Trylleprinds,
At frie Dig ud af dette mørke Fængsel,
Og bære Dig paa vinget Flammehest
Igjennem Luften til hans Maaneborg,
Hvor Du skal throne som Feerigets Dronning.

Ragnfrid.

Nu, om saa var? — Det kunde hænde let,
At der var meer i Spøgen, end Du tænker.

Uhørt er det da ei i dette Land,
At navnløs Mand kan blive Kongesøn.
See Konning Hakon selv —

Dronningen.

Nu stille, Born!
Det gaaer for vidt med Eders Drillerier —
Selv ei i Spøg maa Kongens Ret berøres.
Ak, altfor snart det komme kan for Alvor,
Og fra en Kant, jeg ei tør tænke paa.

Ragnfrid.

Tilgiv, min Dronning, om jeg ubetænksom
Har rørt en Vunde, skjult i Eders Bryst.
I veed, jeg mener det ei slet saa galt,
Som jeg i Ord er vild og overgiven.
I veed, jeg elsker Eder høit, og gjerne
Gjengjælde vilde lidt af al den Godhed,
I viser mig, den Fader-, Moderløse.
Sæt mig paa Prøve kun i Gjerningen!

Dronningen.

Nu vel, jeg prøver da din egen Lykke.
Indfri mit Løfte — bliv Herr Gunnars Brud.
Han er en mægtig Mand, sin Konge tro;
Du finder ikke let et bedre Vilkaar.

Ragnfrid.

For mig det vilde blive dog det Værste.
Forlang alt Andet, Frue, kun ei dette.

Signe.

Betænk Dig, før Du støder bort dit Held.
Herr Gunnar er vel ikke længer ung,

Lidt skaldet — ei saa let, som Peter Navnlos —
Men saa har han igjen hvad denne mangler:
Godt Navn og gode Gaarde — fornemt Slægtskab.
En Konges Frænde er ei at foragte,
Naar man ei strax kan faae en Kongeson;
Og denne, frygter jeg, bli'er længe borte.

Ragnfrid.

Den, jeg skal ægte, maa mit Hjerte vinde,
Og finde Vei til det ved Ridderdaad.
Er han en Kongeson — nu desto bedre! —
Hvis ei — hvad gjør det, naar jeg elsker ham?

Signe.

Du mener, det er værdt et Kongerige?

Dronningen.

Og deri har hun Ret. Et Kvindehjerte
Saa trofast og saa varmt i Liv og Død,
Er Manden bedre, end den kolde Krone,
Som iisner ham hans Bryst, og tænder Had
Og vækker Splid imellem nære Frænder.
Vær derfor rolig, Ragnfrid. Ikke vil
Jeg tvinge Dig, naar ei dit Hjerte følger.
Men Den, Du vælger, maa Dig være værd,
Maa beile om Dig her i Tugt og Ære.
Mærk, — ingen Elskovseventyr jeg taaler
Her ved mit Hof, undtagen, naar de læses
I Bogen her. Ak, kunde jeg saasandt
Forhindre Hads og Ufreds Eventyr,
Der lure paa os fra det fjerne Norden!
I kjedes nu ved Eensomheden her
Paa Bergens Kongsgaard. Ak, jeg frygter meget

Den ligner mest hin ængstelige Stilhed,
Som hviler tung paa Mark og Skov, paa Alt,
Hvad lever, for et Uveir bryder løs.
Jeg ængstes for, hvad skeer i Nidaros.
I lange Tider hørte vi ei derfra; —
Ei Bud, ei mindste Hilsen naaer os meer —
De, vi didsende, komme ei tilbage.
Det er, som var der reist en Muur af Taushed
Imellem hin og denne Deel af Landet.

Signe.

Jeg seer ei deri noget Ængsteligt; —
Den Taushed vidner jo om dybest Fred.

Dronningen.

Hvor gjerne vilde jeg ei troe det selv! —
Men, ak — jeg kan ei vise bort den Frygt,
At bag hin gaadefulde Muur af Taushed
Der skjuler sig et grueligt Uhyre,
Beredt, at styrte voldsomt over os
Med Borgerkrigens, Frændekampens Rædsler.
Min kongelige Herre selv er ei
Saa ganske rolig — vel jeg seer det paa ham,
Skjøndt han mod mig vil hykle Sikkerhed. —
Men hver hans Mine røber indre Uro.
Og kunde han end skjule denne, — Himlen
Har selv jo paa sin nattedunkle Bue
Nu sat et Jærtegn, sælsomt tindrende,
Om det Forfærdelige, som skal komme.

Ragnfrid.

Hvad mener Eders Naade? — Himlen taler
Hver Nat jo til os med sin Stjerneskrift;

Men den er ordnet efter evige Love —
Altid den samme, altid gaadefuld.

Dronningen.

Dog dennegang den ændret har sin Orden,
Nu, Mand vil stride mod Naturens Lov.
I har da end ei seet den nye Stjerne?
Saa følg mig hen til Vinduet der, det vender
Ud mod den Himmelegn, hvor den gaaer op.
Jeg troer just, det er Tiden, den sig viser,
Og det er jo iaften stjerneklart.

(De reise sig Alle og gaae hen til Buevinduet).

Dronningen (seende ud).

Hjælp Gud! — der er den alt! — see der, mod Syd,
Just over Fjeldet der — hinsides Fjorden —
Den hæver sig som Blaalys over Grav,
Og stirrer fælt paa os med blege Øie
Og slæber efter sig et blodrødt Riis,
Der snart omspænde vil den halve Himmel!

Ragnfrid.

I Sandhed! — hvilket Syn! Hvor skjont, hvor pragtfuldt!
See! hvor det lange Straaleflor sig breder
Om Nattens tause, dunkelt skjonne Hoved!
De klare Stjerner funkle derimellem
Som Ædelstene i en Dronningkrands,
Og hele Glandsen bævende opfanges
Af Fjordens mørke, letbevægte Vover,
Som Himlens Gjenskin i et jordisk Bryst!
Det Syn mig tykkes egnet kun, at vække
Dyb Tro og Andagt, ikke Sorg og Skræk.

Signe.

De Hellige beskytte os! — Mig synes
Det Jærtegn rædselsfuldt og truende,
Just som vor Frue siger. Underligt,
At ikke før vi har bemærket det.

Dronningen.

Det har først viist sig nogle Nætter siden,
Og sorgløs Ungdomssøvn har vel i dem
Holdt Eder i sin søde Glemselsfavn.
Kun De, hvem Angst og Kummer holde vaagne,
Forsøge i den stille Midnatsstund,
At fange Trøst og Raad fra Himlens Hvælving.
Saaledes gik jeg med min høie Husbond
Forleden Nat paa Borgens ydre Omgang,
Hvor der er Udsigt over Fjord og Himmel.
Vi vandred' tause ved hinandens Side
Og voved ei, at give Ord til Tanken,
Som øiensynligt fyldte dog os begge. —
Med Eet min kongelige Herre standsed'.
Jeg følte, hvor hans Haand let skjalv i min,
Mens med den anden han mod Himlen peged',
Og sagde: „Margaretha — siig mig, skuffe
Mig mine Øine, eller seer Du og
Mod Syden hist den nye, sælsomme Stjerne,
Der slæber efter sig som lange Haar?" —
Jeg saae da og det skrækkelige Tegn;
Men Kongen lod udkalde Mester Vilhelm,
Sin tydske Læge, som er stjernekløg
Og kan forstaae Naturens skjulte Kræfter.
Knapt denne fik da Øie paa hint Lys,
Før han udbrød: „Bevare Gud os Alle!
Det Syn er mærkeligt og fremtidssvangert.

En saadan Stjerne kaldes en Komet,
Og pleier gjerne vise sig forud
For store Slag, og for en Hovdings Fald."
Ved disse Ord jeg blev saa stærkt bevæget,
At jeg med Graad sank til min Husbonds Bryst.
Men han paalagde Mester Vilhelm Taushed,
For ei at sprede Skræk blandt Borgens Folk.
Saa forte han mig hid til Fruerstuen,
Hvor siden jeg har sjelden seet ham.
Det synes næsten, at han skyer min Nærhed.
O, var det muligt! — hvis og dette kom
Til Angsten for min Fader, at min Husbond
Mistroede mig? — Dog nei, det kan ei være;
Han kjender altfor godt min fulde Omhed
For ham, for vore Born! — Ak ja — de smaa
De kjære Drenge! — de er' al min Trost.
Jeg maa til deres Leie, at den stille,
Den sode Fred fra Uskylds Barnesovn
Kan dulme Angsten i mit pinte Hjerte.
Signe, Du folger mig. I Andre kan
Gaae nu til Hvile, kun den Ene ei,
Som har den forste Nattevagt i Salen.

Ragnfrid.

Og det er mig, min Frue.

Dronningen.

Godt; — Du er
Aarvaagen, kjæk — Du bringer strax mig Bud,
Om nogen usædvanlig Larm kan hores
Paa Borgen og fra Kongens Værelser.
Jeg veed ei hvorfor — men mig bæres for,
Vi faae ei længe Ro i denne Nat.

Ragnfrid.

Frygt ei, min Dronning. Jeg skal holde Vagt
Langt bedre, end de stolte, dorske Hirdmænd,
Som tynge Bænkene i Forhallen.

Dronningen (til Alle)

Saa Gud befalet og den hellige Olaf.

(Hun gaaer ind tilvenstre, fulgt af Signe og de Øvrige, undtagen Ragnfrid.)

Anden Scene.

Ragnfrid (alene).

Det falder mig let, her i Natten at vaage! —
Min Hu kan ei hvile, den er som en Maage.
Den flyver udover de brusende Vande,
At søge til fjerne, til nordlige Strande.
Der, veed den, der vandrer i dristige Drømme
En Ungersvend kjæk, med de Blikke saa ømme.
Til ham maa den længes, paa ham maa den tænke
Og harmes, og vil dog ei bryde sin Lænke.
Mon han og sin Hu end for Ragnfrid bevarer?
Hun hører ei Lyd, ei et Ord hende svarer.
Hvi lader ung Flores sin Blantseflor vente?
Hvi kommer han ei, for sin Elskte at hente? —

Tredie Scene.

(Under Ragnfrids Enetale bliver et af de løsthængende Tæpper i Baggrunden af Salen løftet forsigtigt tilside. **Peter Skulesson**, klædt og væbnet som en af Kong Hakons Hirdmænd, træder frem derfra, lister sig ubemærket hen bag **Ragnfrid** og omslutter hende, idet han svarer:)

Peter.

Her er han, min Elskte! Hvor kunde Du tvivle?
Langt meer end din Hu — selv han maatte hidile!

Ragnfrid (farer forskrækket tilbage).

Jesus! Hvad er det? — Kan Ens Tanker tage
Da Form i Natten?

Peter.

Ja, min elskte Pige,
Hvad kan ei Kjærlighed? — Den er jo Livet. —
Den bød mig gjennem Dig at søge Byrd
Og Faders Navn; jeg fandt det allerstørste;
Den kaldte mig, ved Dig, fra Faders Leir,
Ukjendt, forklædt, igjennem tusind Farer
Til Fiendens Borg, — her staaer jeg ved din Side!

Ragnfrid.

Ha, Peter, er det virkelig da Dig?
Hvor Du forskrækker mig! Hvi kommer Du
Saa skjult, i Natten her? — Hvad taler Du
Om Faders Navn, om Farer, og om Fiender?
Ei jeg forstaaer Dig.

Peter.

Altsaa har Du endnu
Ei hørt om, hvad i Nidaros er skeet? —
Jeg tænkte mig det næsten. Vel afspærret
Var Grændsen, og de Dræbte tale ikke.
Saameget bedre. Saa kan selv jeg bringe
Dig først det levende, det store Budskab.

Ragnfrid.

Hvad mener Du? — O Himmel, hvilke Ord! —
Ha — skulde Dronningens den dunkle Frygt
Dog være grundet? — Kom, til hende maa vi.
Jeg lovet har, at bringe hende Bud,

Om Noget hortes. — Store Gud! mindst tænkte,
Saa snart jeg at faae Leilighed dertil.

Peter.

Paa hende tænker Du da meer, end paa
Din Beiler, som er kommet hid til Dig
Med Fare for sit Liv? —

Ragnfrid.

Dit Liv — For Guds Skyld,
Dit Liv i Fare her?

Peter.

Ja, hvis din Frue
Og, gjennem hende, Hakon Søvn erfoer,
Hvo Gjæsten er, som ind har listet sig
Blandt deres Hirdmænd denne Nat, da kunde
Du let faae see din Ridder kastet ned
I dybest Fangetaarn, hvad heller hævet
I høiest Galge. —

Ragnfrid.

Peter, — ængst mig ei —
Hvad er der skeet? Nu vil jeg vide det.

Peter.

Først, at jeg nu har
Fyldt dine Vilkaar. —
Husker Du, hvad Du
I Nidaros sagde?
„Ragnfrid vil vindes
Kun af en Høvding." —
See, nu jeg kaldes

Hovdingers Hovding!
Skule, den herlige,
Hoibaarne Herre,
Skule, den Store,
Selv er min Fader,
Har Selv for Alle
Sagt mig sin Søn!

Ragnfrid.

Peter, — jeg seer det
Vel i dit kjække,
Freidige Aasyn —
Ei Du mig daarer!
Længst har en saadan
Slægt jeg anet;
Ragnfrid Dig hilser,
Hovdingers Hovding! —
Hil Dig, Du hoie
Søn af en Hertug! —

Peter.

Hoiere op din
Hu maa hige. —
Søn af en Konge
Kan jeg nu kaldes!

Ragnfrid.

Himmel, skal dette
Sige, at Skule — —

Peter.

Har taget sin Broder-Arv.
Kaaret til Konge

Er Nordens Kjæmpe
Paa Orethinget —
Throndelagen alt
Faldt ham tilfode;
Snart og det hele
Land ham hylder.
Ned han nu farer,
At falde over
Den falske Konge.
Alt er vor Flaade
Hist ude i Fjorden,
Venter kun der paa
Foiende Vinde.
Jeg kunde ikke
Længer vente,
Foer hid, at bringe Dig
Glade Budskab.

Ragnfrid.

Skjont var dit Budskab,
Son af Skule!
Hvis Du som fredelig
Beiler det bragte.
Nu bebuder Du
Blod og Broderkamp,
Stoder i Sosterbryst
Jammer-Staalet —
Troer Du, at det kan
Ragnfrid fryde?

Peter.

Ikke jeg troede
Min raske Ragnfrid

Faren frygted'.
Selv har Du sagt jo:
Eventyr=Saga
Du gjerne oplevet'. —
See, her nu kommer den
Leve=kraftig!
Aldrig en bedre
Dig Bogen bragte.

Ragnfrid.

Ridder=Eventyr
Gjerne delte jeg,
Men kun et herligt,
Høisindet, trofast! —
Ikke et Brud paa
Broderens Pligter,
Ikke en Oprørers
Onde Opspind.

Peter.

Ha! — og til mig
Saaledes Du taler?
Mig, som i Leg med
Livet har listet
Ind mig i Fiendens
Natlige Fælde,
Kun for at see dit
Straalende Øie!
Kun for at lokke
Ja fra din Læbe,
Kun for at række Dig
Dronning=Ringen.
Hustru min bærer den

Snart med bedre Ret,
End din Frue! —
Skule er Konge nu!
Søn, ikke Datter hans
Kronen arver.
Vælg mellem begge da:
Tager Du Ternens
Lod for Dronningens, —
Meld da Margrethe kun,
At hendes Broder
Er her paa Borgen; —
Let vil Du lønne ham
Al hans Kjærlighed
Da med Døden!

Ragnfrid.

Ikke Du kjender da
Fuldt min Frue,
Hvis Du kan troe,
Hun Dig feig forraadte,
Gav hun sit Ord først,
Dig at dølge.
Gjerne hun gav mig det.
Hun har været mig
Meer, end en Moder —
Peter, hun er saa god! —
Vist hun modtager Dig
Kjærlig og søsterlig,
Kommer Du ikkun
Med Fred fra Faderen.
Ja, saa det være maa!
Kjærlighed mægle skal
Her mellem Fyrsterne. —

Troer Du, at kunne end
Ubemærkt slippe bort?

Peter.

Saa er der sørget for.
Baad med sex stærke Folk,
Klædte som Hakons Mænd,
Vente i Vigen mig
Skjult bag om Sverres Taarn.
Did gaaer en lønlig Gang
Lige fra Hallen her —
Vel jeg har vidst den
Fra Vintren, jeg leved' her.
Denne Vei kom jeg hid,
Denne Vei skulle vi
Sammen flygte.

Ragnfrid.

Nei, ikke jeg, min Ven!
Kun med min Frues Fred
Aabent forlader jeg
Borgen som Brud.
Du gaaer alene først! —
Skynd Dig tilbage
Strax til Skule.
Smelt hans haarde Sind
Med din Sonnemagt,
Styrket af Kjærlighed.
Bring os et Fredsforslag
Endnu i sidste Stund,
Styrket af Kjærlighed!
Midlertid skal jeg her
Føre min Frue saa,

At hun sin Husbonds Hu
Vender til Venlighed.
Kommer Du saa igjen,
Forende Fredens Tegn —
Troe da modtage Dig
Frænder og Fæstemø.
Fader og Svoger da
Sammen skal bygge Dig
Bryllupshallen.

Peter.

Elskte, Du kjender ei
Kaaret, Du kræver nu.
For strømmer Elvens Fos
Op imod eget Fald,
End Konning Skule
Skrider tilbage meer.
Blod har nu Freden brudt;
Ei meer den straale vil
For om den Seirende.
Snart vil og Sværdesang
Hvine om Sverres Borg. —
Følg mig da, Fagreste!
Fra dette Farens Sted! —
Derfor jeg søgte Dig. —

Ragnfrid.

Stille — det synes mig
Striden alt melder sig! —
Lyder ei dæmpet Larm
Op ifra Borggaarden?
Hores ei tunge Trin
Storme ad Trappen op?

Peter.

Frygt ei; — det kan jo
Være tilfældig Larm.
Visselig veed jeg,
Ikke der ventes kan
Angreb inat.
Kom da — end er der Tid!

Ragnfrid.

Tys! — der er Kongens Røst
Ude i Forhallen!
Hør, nu forlanger han,
Døren skal lukkes op.
Jeg maa ham aabne den. —
Skjul Dig, for Himlens Skyld!
Inden han træffer Dig!

Peter.

Skjult hist i Løngangen
Venter jeg Udfaldet, —
Venter der Tegn fra Dig.
Ikke jeg gaaer herfra,
Førend Du følger mig.

(Han forsvinder igjen bag Tapetet, hvorfra han kom.)

Ragnfrid (idet han gaaer).

Flygt fra Borgen — flygt!

Fjerde Scene.

(**Ragnfrid** lukker Døren tilhøire op. **Kong Hakon** træder ind. Ragnfrid modtager ham med dyb Hilsen.)

Kongen (til Ragnfrid).

Det er nødvendigt, at jeg taler strax
Med Dronningen. Er hun til Hvile gaaet?

Ragnfrid.

Jeg troer det, Herre. Skal jeg vække hende?

Kongen.

Det vil jeg selv; — men see, der er hun jo.

Femte Scene.

(Idet **Kongen** vil gaae ind i Sovekammeret, mødes han af **Dronningen**, der kommer ilende ud, klædt i Natdragt, med en rød Snørekaabe over sig. **Ragnfrid** trækker sig tilbage til Baggrunden.)

Dronningen.

Hvad Larm er her? (seer Kongen) Min kongelige Herre!

Kongen (tager hendes Haand).

Tilgiv mig, Kjære, at saa sent jeg bryder
Din Fruerstues Fred.

Dronningen.

O, vel Du veed det!
Kjærkomment var mig altid dit Besøg.
Kom her, min Ven, vil Du ei tage Sæde?
(hun lægger et Silkehynde tilrette paa en Bænk i Forgrunden)

Kongen.

Nei — sæt Dig selv; Du kan behøve det.

Dronningen.

Hvad mener Du? Du ængster mig. — Og see! —
Din Kind er bleg, dit Øie mørkt — din Læbe
Haardt sammenpresset. — Hakon, siig det strax —
Hvad Nyt har Du at bringe mig i Kveld?

Kongen.

Ei Andet, end det Ubetydelige,
At der paa een Gang nu er tvende Konger
I Norge.

Dronningen.

Ikkun Een er rette Konge
I dette Land, og det er Du, min Husbond —
Gud og Sankt Olaf lade saa det blive.

Kongen.

Det glæder mig, at saa er end din Tro.
Dog er det, som jeg sagde. Fader din
Har endelig nu kastet sidste Skjul, —
Har ladet sig paa Ørething udraabe
Til Norges Konge.

Dronningen.

Tro det ei, min Husbond;
Det er vel bedre, end som saa.

Kongen.

Nei, værre,
Om muligt. Jeg har mere Nyt at melde:
Din Slægt ei blot ophøiet er, Margretha,
Men og forøget. Du har nu en Broder.

Dronningen.

O Hakon, spøg dog ei i denne Stund,
Den skjæbnesvangre, som jeg længst har frygtet!

Kongen.

Jeg spøger ei; Alt er det bittre Alvor.
Forend din Fader tog min Kongekrone,

Har han og sorget for en Arving til den;
Om vore Børn der er ei Tale meer.
Du husker Peter vel, hans kaade Yndling? —
Ham har han knæsat nu, og for alt Folket
Erklæret som sin Søn med Ingeborg,
Herr Anders Skjaldarbrands den utro Kvinde.

Dronningen.

Ha — er det saa! — Alt kan da være muligt.
Lod ei hans Eed: Saasandt jeg ei har Søn?
Fandt han nu denne — Jesus! — Dog — det kan ei,
Det maa ei være sandt. — Jeg kan ei troe det.
For Guds Skyld, Hakon — siig, der er ei Vished,
End ei fuldkommen Vished.

Kongen.

Ingen Tvivl.
Du veed, jeg længe havde anet Uraad,
Da intet Budskab kom fra Nidaros.
Derfor jeg havde lagt en hurtig Skude
Ved Holdhellen paa Udkig. Denne Nat
Fik Skudens Mandskab see en Otteaaring
I fuld Fart roe langs Landet nordenfra.
De tog den for en Speiderbaad, og roede
I Veien for den. Men det var Grim Keikan,
Min Hirdmand, som befvor dem, strax at føre
Ham for mit Aasyn, da han havde stor
Og vigtig Nyhed at berette mig.
De gjorde saa. Af ham erfoer jeg Alt.
Han havde været selv i Nidaros
Sankt Leonardi Dag, da Skule der holdt Thing.
Selv saae han Peter, kaldet Skulessøn,
Med Vold at rive Hellig Olafs Skrin

Fra Altret bort, da Chorets Formand ikke
Vilde tillade, at det bares ud.
Selv hørte han den store Ban at lyses
Af Eistein derfor over Skules Søn. —
Selv saae han dog din Fader trodse Alt, —
Saae ham paa Øren holde Kongething,
Og paa det ranede, nedbragte Skrin
Aflægge fræk sin falske Konge-Eed,
Mens Hirden hylded' ham som Norges Konge.

Dronningen.

Min Fader! —

Ragnfrid (i Baggrunden).

Kirkeraner! —

Kongen (vedblivende)

Endnu meer!
Din Fader har sendt Tropper overalt,
At dræbe mine Sysselmænd og Hirdmænd,
Naar mindst de aned' Uraad; lumskelig
De bleve overfaldt af Skules Folk
Med Ild og Sværd, og mange af dem dræbtes
Helt ynkeligt, selv om de sogte Skjul
I Kirkens Fred, imedens deres Gaarde
Med Kvæg og Avling hærjedes og brændtes —
Med Nød undgik Grim Keikan selv kun Doden.
Ni Dage har han ene vandret om
I vilde Skove, over ode Fjelde,
Før hid han naaed' med sit tunge Budskab;
Dog tidsnok, Gud ske Lov, til at din Fader
Ei, som han tænkte, kan faae overrasket
Mig her saa ganske uden Kald og Varsel,

Skjøndt hid han stævner nu med fjorten Skibe,
Med Lendermænd og Hird og meget Folk.
Thi gjælder det, i Hast at finde Raad.

Dronningen.

O, Hakon, Hakon, — dette var ei skeet,
Var Vi ei draget bort fra Nidaros! —
Nu har de onde Tunger faaet Magt
Med lumske Giftord hos min arme Fader,
Nu, da hans Datter ei stod nær ham meer,
Ei kunde i sit Bryst opfange Pilen,
Før den hans mørke Sjæl med Rasen fyldte!
Ha — om det dog endnu ei var for sent!
Maaskee kan hun endnu afværge Slaget,
Det gruelige, mellem Mand og Fader,
Hvis hun i sidste Dieblik faaer kaste
Sig mellem deres Sværd, saa de maae træde
Paa hendes Legem', vil de mod hinanden!
Ja, Hakon, dette ene Raad jeg veed kun.
Brug ei Hær-Vaaben mod din Hustrus Fader —
Mod dine Sønners Blod —; det vil nedkalde
Guds Vrede over Dig og vore Børn.
Send mig alene mod min Faders Hær!
Lad mig alene drage ham imode,
Lad mig forsøge Kjærlighedens Vaaben; —
Kun de kan seire her i Frændestrid!

Kongen.

Nei — Kjærlighedens Tid er nu forbi,
Og Straffens kommer. Meer, langt meer end billigt,
Ja, til Ydmygelse har Du, har jeg
I disse mange Aar ved Fredens Midler,
Ved Eftergivenhed forsøgt at dæmpe

Den vilde Higen i din Faders Sind.
Nu er den blusset op til aabent Opror —
Nu har han kastet bort sin sidste Maske
Og viser os i Blod sit Fiendeaasyn,
Med Haanden lagt til Meeneed paa Sankt Olafs
Den frækt fra Altret revne Helligdom!
Han haaner os, han myrder vore Mænd,
Med ham der kan ei mægles Fred nu meer; —
Selv Guds Langmodighed nu er udrunden.
Saae Du paa Himlen ei hint sære Tegn,
Som varsler Frændekamp og Hovdings Fald?
Det gjælder Kamp paa Liv og Død nu mellem
Din Husbond og din Fader, arme Kvinde!
Kun Een af dem Du nu kan høre til.
Vil Du for Alvor være min, da maa
Du ei i Skule see en Fader meer,
Men kun din Mands og dine Sønners Fiende.

Dronningen.

O, Hakon! — Vel Du veed, jeg lever kun
For Dig, for vore Børn; men var jeg Moder,
Hvis Datterhjertet jeg udrive kunde
Her af mit Bryst? — Nei — nei — see ikke paa mig
Saa mørkt — saa ublidt — Du forfærder mig —
Jeg kjender Dig ei meer igjen, min Hakon,
Du, som var før saa rolig og saa blid —

Kongen.

At man ved Skules Hird mig haanligt kaldte
For Hakon Søvn! — Ja vel! — men de har tirret,
Har egget nu saa længe Norges Løve,
Som sov paa Skjoldet, at tilsidst han er
Da vaagnet nu, og hæver Øxen høit!

Og ikke meer han sænker den til Hvile,
Før ingen Modkonge meer hærjer Landet,
Før straffet er de frække Oprørsmænd.
Nu, græd ei saa! — Fat Mod! -- Du kan jo ei
Undgjælde for din Faders onde Handling!
Du er min Hustru, mine Sønners Moder,
Hold Dig til os kun og forlad din Fader;
Saa byder jo Guds eget hellige Ord —
Og da vil intet Ondt Dig vederfares.
Gaa nu til Hvile — jeg har bragt Dig først
Det tunge Budskab; saa det var min Pligt.
Nu maa jeg ned at samle mine Mænd
Og ordne Alt til Forsvar og til Angreb.
Varbelgerne her vilde gjæste os
Med Blod og Ild; — vi forekomme dem
Og drive Ulven af hans egen Hi.
Snart ere vore Skibe sat i Sø;
Vi samle Folk og Fartøier paa Toget,
Og snart vi skal omringe Skules Leir.
Gudleik af Ask jeg lader her tilbage
Med Styrke nok at vogte Dig og Magnus —
Vor Ældste tager jeg paa Toget med.
Imorgen, naar det gryer ad Dag, jeg lader
En Messe læse for mig i Kapellet.
Mød mig da der, og lad os samlet hæve
Vor Bøn til Gud om Kraft i denne Nød!
(gaaer hastigt ud.)

Sjette Scene.

Dronningen. — Ragnfrid.

Dronningen.

O Gud — han gaaer, og lader mig tilbage
I denne frygtelige Uvished!

Hvad skal jeg gjøre? — Skal jeg rolig sidde
Og vente her, til Morderflammen kastes
Af Faders Haand ind i min Husbonds Hjem,
Til Mand og Fader see hinandens Blod,
Og mine Børn, mit Huus, mit Land gaae under
I denne gruelige Frændekamp,
Den unaturlige, end aldrig hørte?
Nei — jeg kan ei udholde det. — Om jeg
Dog kunde see min Fader, før de træffes?!

Ragnfrid

(som imidlertid har staaet i Baggrunden og viist Tegn paa stærk Bevægelse, træder frem til Dronningen og kysser hendes Haand).

Min Dronning! —

Dronningen.

Ak, — Ragnfrid her! — Du har da hørt det Alt?
Alt er da kommet, som jeg frygted' for! —

Ragnfrid.

Ja, Frue. — Ogsaa mig har dette Budskab
I Hjertet truffet. — Ogsaa jeg maa nu
Udrive af mit Bryst et elsket Billed' —
Maa gjøre Afkald paa al Livets Lyst:
Thi den, jeg elsker, maa jeg ræddes for.

Dronningen.

Ak, arme Ragnfrid! — det var Eventyret
Om Kongesønnen, som Dig skulde vinde!

Ragnfrid.

Ja, han er fundet nu, men ogsaa tabt. —
Forbi er alle Eventyr og Drømme. —

Kun Eet staaer fast; min Kjærlighed, min Troskab
Til Eder, Frue, og til Eders Huus!
Kun i dets Tjeneste jeg seer min Trost! —

Dronningen.

Ak, Intet, Intet kan os hjælpe meer!

Ragnfrid.

Dog mente nylig I, der end var Haab,
Hvis Eders Fader kun I fik i Tale,
Før han med Kongen træffer sammen?

Dronningen.

Ja,
Da maatte han, da skulde han bevæges.
Men, Ragnfrid, Du har ogsaa hørt, min Husbond
Vil ei tilstede nogen Mægling meer.

Ragnfrid.

Saa maa I tage denne Frihed selv.
Her gjælder det jo Eders Børn, Ier Alle!

Dronningen.

Og hvordan kan jeg det, om end jeg vilde?

Ragnfrid.

Let falder det en elsket Dronning vel,
At vinde Redskaber for sine Planer.
Jeg tvivler ei, hvis I vil mig betroe,
At lede Sagen, skal jeg finde snart
Blandt Borgens Mænd et sikkert, trofast Følge,
Hvorhen I end vil gaae.

Dronningen.

Det var vel muligt.
Ei det mig hindrer. Glad jeg kasted' mig
I Dødens Svælg, hvis dermed Kløften mellem
Min Mand, min Fader kunde fyldes ud.
Men, Ragnfrid, det, som giver Kraft til Daaden,
Mig fattes her, — fast Tro paa egen Ret. —
Hvis nu jeg drager bort, jeg handler mod
Min Herres Villie; — han kan mistroe mig,
Forstøde mig som Den, der har forladt
Mit Hjem og mine Børn i Farens Stund.

Ragnfrid.

Hvis her I bliver, venter I uvirksom
Det værste Slag for alle Eders Kjære; —
Mens, om I drager Faren kjæk imode,
I kan maaskee endnu afvende den.
Og I betænker Eder? — O, min Frue,
Jeg føler selv det dybt i denne Stund! —
Den Kraft, som bærer os til Offerdaad,
Den hindres ei af Menneskenes Agt,
Den styrkes netop ved Miskjendelsen,
Saavist den stammer fra Guds Kjærlighed.

Dronningen.

Hav Tak, min Ragnfrid! — Dine kjække Ord
Har aabnet mig min Sjæl til sidste Dyb;
Ja — ja — jeg seer det nu, det var ei Retsind,
Det var kun Egenkjærlighed, som holdt
Mig her tilbage under Pligtens Skjul.
Far hen, Du feige Tvivl! — Lad ikkun Verden,
Ja, lad min Husbond selv miskjende mig, —
Jeg gaaer, at frelse ham imod hans Villie,

Jeg gaaer, at holde Faders Arm tilbage
Fra Sønnemordet, eller falde selv
Som første Offer for det blinde Hug!
Du vil da bistaae mig? — Du følger mig?

Ragnfrid.

Ja, Eders Flugt jeg skal nok forberede,
Jeg følger Eder og fra Borgen her,
Men ei til Skules Hof. Der findes En,
Som aldrig meer i Verden jeg tør skue.
Mens I er der, jeg gaaer til Nonnesæter —
Fru Abbedissen der er jo min Slægtning,
Hun vil mig give Ly til Alt er endt.
Søg nogen Hvile nu. Naar Dagen gryer,
Og I med Kongen gaaer til Messen, skal
Jeg melde Eder, hvad jeg har udrettet.

Dronningen.

Det være saa. Nu da, Maria, hjælp! —
Giv mig din Freidighed paa Offergangen.
Vær Du hos mine Smaa, mens jeg er borte,
Du hulde Moder! — Tag dem i din Favn;
Du veed jo, det er kun for at bevare
Dem Fred og Arv, jeg vil forlade dem.
Vær hos min Husbond! Styrk ham i hans Strid,
Og stem hans Sjæl mod Margaretha blid!
Lad ham forstaae, at naar hans Ord hun brød,
Da var det kun, fordi Du saa det bød, —
Paa det hun, ved din klare Duevinge,
Kan Fredens Olieblad tilbagebringe!

(gaaer ind i Sovekammeret).

Syvende Scene.

Ragnfrid. — Siden **Peter.**

Ragnfrid.

Bed og for mig, Du milde Herrens Moder!
Jeg trænger og til Kraft i denne Strid
Mod eget Hjerte, mod min Ungdoms Haab. —
Ved Daad for Andre lad mig magte Sorgen,
Og kvæle Længslen efter ham, jeg aldrig
Bør skue meer —

Peter (kommer frem igjen bag Tapetet).

Nu, Ragnfrid, er Du færdig?

Ragnfrid (viger forfærdet tilbage).

Ulykkelige! — Du er her endnu?

Peter.

Javist! — Jeg sagde jo, jeg vilde vente.
Lidt længe vared' mig vel al den Snak
Med Hakon og hans Viv, som nu — det lader —
Er' noget ublidt vakt af deres Søvn. —
Men nu er Marken fri — nu er' vi ene —
Nu kan Du følge mig. Saa kom da, Elskte!
Det er paa høie Tid.

Ragnfrid.

Jeg vilde ikke
Dig følge dengang, da jeg vidste kun,
At Du var dristig, overmodig, farlig; —
Nu veed jeg, Du er Morder, Kirkeraner!
Seer Banstraalen at flamme paa din Pande,
Og gysende jeg flygte maa for Dig!

Peter.

Hvad kommer det vor Elskov ved, min Pige,
Om jeg har tugtet nogle dumme Præster,
Har hjulpet Hellig Olaf ud af Kirken
Til Kongethinget, til hans Slægt og Folk?
Ved denne Daad er nu min Fader Konge;
Thi bør Du prise den, min kjække Gjerning,
Og følge mig, at dele nu dens Frugt.

Ragnfrid.

O, Peter! — Det var ikke slig en Daad,
Saa rædselsfuld, jeg drømte mig af Dig!
Dens Helvedsfrugter kan ei Ragnfrid dele —
Men i det Kloster, hvor hun nu gaaer hen,
At gjøre Bod fordi hun elsked Dig,
Fordi hun for letsindig fristed Dig!
Der vil hun bede for Dig, Nat og Dag,
At Gud vil have Naade med din Sjæl
Og tage Banstraalen ifra din Pande,
Om ikke før, saa i den sidste Stund.

Peter.

Er det min kjække Ragnfrid, som her taler,
Eller en suur og livstræt Bedesøster?
Du passer ei for Klostret, vene Mø!
De har blot skræmt Dig her, de fromme Sjæle, —
Du elsker mig endnu — Du elsker Frihed,
Og Sang, og Pragt, og raske Eventyr!
Alt finder Du ved Skules glade Hof —
Thi følg mig did. —

Ragnfrid.

Før gaaer jeg til min Død.

Peter.

Hvi ei til Livet, Elskte? — Tør Du ei?
Saa fører jeg Dig did med kjærlig Magt.
Har jeg en Helgen revet fra hans Altar,
Saa kan jeg en gjenstridig Mo vel tage
Af Klostret ud, sær da hun selv helst vil.

Ragnfrid.

Tilbage! — Rører Du min Klædning kun,
Mit Raab maa kalde Borgens Folk herhid,
Og Du er Fange. Gaa den Vei, Du kom,
Og søg Din Frelse. End engang, maaskee,
Vi sees, naar Du lider Straffens Vee —
Da vil jeg komme med min Kjærlighed
Og bringe Dig Forsonings milde Fred.

Peter.

Saa længe kan jeg vente ei. Vel maa
Jeg nu, da jeg er ene, herfra gaae; —
Nu tør Du mig ei følge. Ha! — men snart
Jeg kommer atter hid i lystig Fart,
Ei ene meer, ei skjult og uden Pragt,
Men stolt i Spidsen af Kong Skules Magt.
Da skal jeg storme denne Fangeborg
Og frie Dig ud af al din Tvivl og Sorg,
Og føre Dig, om gjennem Blod og Brand,
Til Elskovshof i Eventyrets Land!
(han iler ud bag Tapetet).

Ragnfrid (synker paa Knæ med det Udraab:)

O Herre, frels ham! — og tilgiv Du mig! —

Tæppet falder.

Fjerde Akt.

Første Scene.

(En skovbegroet Kløft ved Stranden af Næsodden, i Nærheden af Oslo. Det er en mørk Aprilnat; dog kan man gjennem Dunkelheden og Taagen skimte bevæbnede Mænd, leirede mellem Granerne paa Kløftens Sider, og i Baggrunden en Vig af Fjorden med en Mængde opragende Master og Skibsstavne af Kongens der liggende Flaade. Alt er stille. Lænet mod et Klippestykke i Forgrunden sidder **Kong Hakon** indhyllet i en Kappe; foran ham staaer **Gunnar Kongsfrænde**, netop kommen fra Skibene.)

Kongen.

Altsaa, end ingen Speider vendt tilbage?

Gunnar.

Nei, Herre, dertil er der end ei Tid.
De ere nylig roede om Odden,
Som skjuler os for Hovedoen hist.

Kongen.

Ha! — denne Uvished vil lamme mig.
Hvor denne Nat er lang og kold!

Gunnar.

Befaler
Ei Eders Naade, der skal tændes Baal?

Kongen.

Nei. Norges Konge er saavidt nu kommen,
At han ei varme tør sin frosne Krop
Ved noget Baal, af Frygt, dets røde Gjenskin
For Natten røbe skal hans Skjulested.

Gunnar.

Saavidt vil Norges Konge aldrig komme.
Guds Haand er klarligt med os. Har den ei
I den utrolig korte Seiletid
Af fem Døgn; ført den kongelige Flaade
Uskadt, i Storm, rundt om den hele Kyst
Fra Bergens Led og hid til Næsodden
I Oslos Nærhed? — Samme stærke Haand
Vil og før Morgengry — tvivl ei derpaa —
Os føre ubemærket ind til Oslo,
Hvor Skule sidder fræk og leger Konge,
Og aner mindst, at Straffens blanke Sværd
Vil falde snart som Lynet over ham.

Kongen.

Ja, Gunnar, Du har Ret. Den, som har laant
Os Vindens Vinger, for at komme hid,
Vil ei forlade os i Kampens Stund.
Og dog jeg grue maa for denne Kamp,
Den endelige, mellem Søn og Fader!
Jeg stunder til den, som til Dagens Lys,
Og dog jeg kunde ønske fast, at Natten
Tog aldrig Slut, saa kold, saa lang den er.
Det kan vel hændes og, det bliver saa.
Hvo siger os, vi finde Skule nu
I Oslo? Hidtil har han stedse jo
Undgaaet os, naar frem vi droge mod ham,

Mens dog han hærjed Landet trindt omkring;
Selv Nidaros han havde jo forladt,
Da did vi kom, var draget over Fjeldet
Til Gulbrandsdalen og Oplandene.
Mens saa vi sad i Nidaros kom Budet
Om det ulykkelige Slag paa Laaka
I Raumarike, hvor Knut Jarl, vor Høvding,
Led Nederlag med samt vor Hær, saa Skule
Blev derved Herre over Sønderlandet
Og drog som Konge ind i Oslo By.
Du veed, hvor Modet sank hos vore Folk
Ved denne Hjobspost, — ja, at Mange raaded
Mig til at søge Fred hos Hertugen
Paa taalelige Kaar, for Alt var tabt.
Du veed og, at jeg afslog disse Raad,
At med Guds Bistand og Sankt Olafs Forbøn
Jeg foretrak at kjæmpe Striden ud,
At prøve Styrke med Herr Skule selv
Og lade Sværdet dømme mellem os.
Nu staaer jeg her, og Stunden nærmer sig.
Naar blot ei Skule atter er bortdraget,
Just som vi troe, han er os ganske nær.

Gunnar.

Vær rolig derfor. Skule sidder vist,
Berust nu af sin Seier, end derinde
Paa Oslo Kongsgaard, sover efter Gilde
Og drømmer, Du er fjernt i Nordenland
Og mindst nu her forstyrre kan hans Ro.
Thi er mit Raad, vi bryde op nu strax
Og falde over ham, mens Natten skygger.

Kongen.

Saa vil jeg og. Dog faaer vi finde os
End i, at vente nogle Øieblikke,
Om Gaut med Speiderne ei skulde vende
Tilbage med forønsket Underretning.
Saa derefter jeg lægge kan min Plan
Til Angreb. Vi har endnu nogle Timer,
Til Dagen gryer, og mine trætte Folk
Til Hvile trænge.

Gunnar.

Bedst Du raader selv.

Kongen.

End Eet. — Har Du udrettet, hvad jeg paabød
Med Hensyn til min Søn, min liden Hakon,
Den unge Konge, nys i Throndhjem kaaret?

Gunnar.

Ja vel, den unge Konge er alt bragt
Ombord paa Flaadens bedste Hurtigseiler,
Ledsaget af din Kapellan, Herr William,
Og fleer paalidelige Mænd. De ligge
Med tvende andre Skibe til Bedækning
Tæt under Hovedøen, godt i Skjul.
En Mand er sat til Udkig der paa Høiden,
For dem at melde, hvordan Slaget gaaer.
Og om det viser sig — hvad Gud forbyde —
At Lykken gaaer din tappre Hær imod,
Da har de Bud at seile uden Ophold
Af Fjorden ud og videre til Bergen.

Kongen.

Saa er det godt. Saa, om jeg selv end falder
I Frændekampen, som mig forestaaer,

Har Skule dermed ei beseiret Kongen.
Den unge Hakon sidder da i Bergen
Og eier Faders Ret, som Faders Navn.
Var kun saa vist jeg rolig for hans Moder!

Gunnar.

Har I ei nylig hørt til Dronningen?

Kongen.

Ei siden Brevet, hun mig efterlod,
Da hemmeligt med Jomfru Ragnfrid hun
Bortveg fra Bergens Borg imod min Villie.
Hør, Gunnar, fast jeg troer, Du har befordret
De tvende Kvinders Flugt. Du var jo altid
En Ven af Margarethas Mæglingsforsøg,
Og Jomfru Ragnfrid lyder Du jo gjerne.

Gunnar.

Nu, Herre, ikke meer. Hun har frataget
Mig nu alt Haab, og Dronningen sit Ord.
Jeg var den Sidste vel, stolt Ragnfrid vilde
Om Hjælp nu bede, da hun udentvivl
Er draget ud, at søge nu sin Ridder,
Den halvgale, nybagte Kongesøn,
Herr Peter Skulessøn, paa Hedemarken,
Hvor han, som nu man hører, holder Hird.
Hun veed for vel, jeg skylder denne Dreng
Fra Nidaros en afbrudt Tugtelse,
Den han skal ogsaa faae. Men Dronningen
Er kun af Ragnfrid her til Flugt forledet.

Kongen.

Hvad Ragnfrid vil, det kan jeg ikke vide,
Skjøndt vel jeg troer, hun er vort Huus fuldtro.

Men Margaretha ledes ene af
Sit Kvindehjertes uudslukkelige
Og rene Haab om fredeligt Forlig
Imellem dem, hun elsker. Derfor kan jeg
Ei vredes, ikkun ynkes over hende.
Hun skriver i hint Brev, hun har gjort Løfte
Til Jomfru Maria, ei at søge Hvile
Og ei at gjensee Mand og Børn og Hjem —
Hvor haardt end hendes Hjerte derhen længes —,
Før hun har truffet Faderen, forsøgt
Det sidste Middel til hans Sjælefrelse,
Til vor Forsoning. Ak, den arme Datter!
Hun vil ei slippe dette tomme Haab!
Hun beder mig, at have Taalmod, Tillid.
Hun vil ei see at Branden, som er tændt
Og flammer over hele Norges Land
Med Elementernes den vilde Rasen
Kan ikke slukkes af en Kvindetaare!
Blod maa nu til — Blod er alt flydt i Strømme —
Blod kræves meer — det bedste Hjerteblod
Af dem, hun elsker mest, — af Mand, af Fader —
Maaskee af Begge. — Da, men og først da
Vil Branden slukkes ud af Brist paa Næring,
Og hendes arme Hjerte vil faae Ro,
Om kun i Døden.

Gunnar.

Hvorfor kun i Død? —
Er Skule først beseiret, vil hans Datter
Vel trøste sig som Seierherrens Hustru.

Kongen.

Skee, hvad Gud vil! — i hans Haand ene ligger
Liv eller Død. — Ha — hvad var det? — mig synes —
Tys! — hører Du ei lette Aareslag?

Gunnar.

Jovist! — og see — nu boie tvende Baade
Om Odden der — en storvæxt Mand jeg skimter
I Forstavnen — nu lægge de til Land —
Nu komme de fra Stranden op — de føre
En Fange med! — Nu faae vi Nyt at vide!

Anden Scene.

(**Gaut paa Mèl** med nogle Mænd, der føre en i en Hættekappe indhyllet Fange med sig. **De Forrige.**)

Kongen (iler Gaut imøde).

Nu Gaut, hvad har Du seet?

Gaut.

Ikke stort.
Vi kunde neppe see fra Stavn til Stavn,
Langt mindre ind til Byen, hvorfra der
Ei hørtes mindste Lyd.

Kongen.

Altsaa endnu
Den samme Uvished!

Gaut.

Ei ganske dog.
Hvad vi ei saae og hørte, fik vi føle.
I Taagen stødte der en Baad til vor
Saa haardt, at næsten den var kantret; dog
Fik vi den frelst og sikkret denne Mand,
Som sad deri, af tvende Baadsfolk roet.
Han har ei mælet Ord endnu, og Mørket

Samt Kappen skjulte os hans Ansigtstræk —
Dog synes han at bære geistlig Dragt.
Men nu kan selv Du prøve, Herre Konge,
Hvad Fangst vi have gjort.

Kongen.

Lys — Fakler hid!
Lad see, hvem her vi have.

(Nogle Svende bringe Fakler, og Gaut river Hætten af den Fangnes Hoved.)

Kongen.

Ha, Abbed Bjørn!

Gaut.

I Sandhed! — fanget har vi værste Snog.

Abbed Bjørn (fattet, bøiende sig for Kongen).

Min høie Konge!

Kongen.

Hvilken mener Du?
Ei vented Du vel, her at træffe Hakon.

Bjørn.

Til ham just var mit Ærind.

Kongen.

Saa? — fra hvem?

Bjørn.

Fra Kong — fra Hertug Skule. Fredsforslag
Jeg bringer Dig.

Kongen.

Og veed min Svigerfader,
At jeg er ham saa nær? —

Bjørn.

Just ei saa ganske.
Han troer Dig end paa Tunsberg Slot. Imorgen
Han bryder op derhen med al sin Hær.
Mig sendte han i Forveien, at handle
Om mindeligt Forlig.

Kongen.

Ei, vil man see!
Du har da end ei glemt den gamle Vane.
Alt ofte før Du foer imellem os
Med Brev og Budskab, for at stifte Fred,
Men stedse kom der Ufred kun af det.
Jeg har eiheller glemt dit sidste Forsøg
Paa Tunsberghuus, hint med de falske Breve.
Har Du ei slige nu? —

Bjørn.

Det Forslag, Skule
Dig sender nu ved mig, er af saa vigtig
Og hemmelig Natur, at det kun mundtligt
Kan bringes Dig, og kun for dine Øren.

Gaut (til Kongen, leverende ham et lidet Skrin).

Han kom dog ikke uden Brevskaber.
I Baaden fandt vi dette Skrin, fuldproppet
Af Pergamentsruller.

Bjørn (urolig).

Giv hid! — det er
Private Dokumenter kun — de angaae
Ei Kongens Sag.

Kongen (aabner Skrinet).

Vi vil dog see dem først.

Gaut.

Det var nok heller ei saa lige til
Med Tunsbergsreisen. Farten gik nok længer.
De Folk, som roede Baaden, have sagt,
De skulde roe den lærde Fader ud
I Fjorden til et fremmed Kjøbmandsskib,
Som ligger der, beredt at gaae til Danmark.

Kongen (efterat have undersøgt nogle Brevskaber).

Hvad seer jeg? — Breve fra min Svigerfader
Til Dannerkongen, til den tydske Keiser,
Ja selv til Paven, — hvori han dem melder,
At han har nu besteget Norges Throne,
Og sender dem sin Kantsler, Abbed Bjørn,
At stifte Forbund, love Lydighed. —
Ha, Klerk! — var det de Fredsforslag, Du havde
At bringe mig?

Bjørn.

Min Herre og min Konge!
Jeg tilstaaer, Skinnet er imod mig nu;
Jeg tilstaaer, jeg har faaet disse Breve
Af Skule, for at bringe dem omkring
Til Fyrsterne, og søge deres Gunst.
Men ikkun nødtvunget var dette Hverv.

Alt længe er jeg kjed af Skules Hovmod
Og Tyranni; — Sandhed det var, jeg vilde
Nu søge Dig, min rette Konge, for
Jeg førte disse Breve ud i Verden.
Jeg vilde bragt Dig dem frivilligt, Hakon. —
Nu har Du taget dem, — tag ogsaa mig.
Lad mig nu tjene Dig og faae din Naade!
Jeg har Erfaring, kjender Skules Veie
Og hemmelige Planer; — jeg kan vel
Dig nytte endnu i din Strid med ham.

Kongen.

Kun Skade, din Omvendelse først kommer,
Da Du har intet andet Valg. Og hvordan
Vil Du vel faae mig til at troe paa den?

Bjørn.

Sæt mig paa Prøve. — Lad mig lede Eder
Til Overfald paa Skule denne Nat.
Jeg kjender hver en Vei og Sti til Oslo,
Jeg veed, der hviler Alt i dybest Ro:
Herr Skule har ikveld holdt Gjæstebud
For Bispen og for Oslo Borgere;
Han og hans Hird udsove Rusen nu
Paa Kongsgaarden, og drømme mindst om Ufred;
Ad Bagveie jeg fører Eder lige
I Sovekamret ind, — da er han Eders.

Kongen.

Umag Dig ei. — Jeg kjender Veien selv
Til Oslo Kongsgaard; den er jo min egen.
Mindst trænger jeg at føres didhen af
En dobbelt og en jammerlig Forræder.

Jeg har Dig ladet tale ud, fordi
Jeg vilde see din hele Usselhed.
Nu er dit Gjoglespil tilende, Klerk! —
Du skal ei daare nogen Høvding meer.

Bjørn (paa Knæ).

Ak, Herre, Naade!

Kongen.

Vær kun rolig, Mand.
Jeg burde straffe Dig paa Livet, agter
Dog ei dit Liv saameget værd. Du føres
I streng Bevogtning herfra nu til Bergen,
Hvor Du i Borgfængslet faaer sikkert Herberg.

Bjørn (reiser sig).

Glem ikke, Herre, jeg er viet Abbed,
Romersk Prælat. Jeg skyder mig ind under
Det pavelige Forum. Vistnok vil
Hans Hellighed haardt ramme Den, som vover
At lægge Haand paa Kirkens Salvede.

Kongen.

Ja, hvis Du var i Rom. Uheldigviis
Er Du ei naaet did — er end i Norge.
Der raader Hakon, og har endnu Magt
At straffe en Forræder, hvad saa Paven
Og hele Kleresiet end vil sige.
Vagt! — før ham nu til Fangeskibet ud; —
Slut ham i Rummet ned, — bevogt ham vel.
Naar Alt er afgjort, gaaer det af til Bergen.

Bjørn (idet han føres ud af nogle bevæbnede Mænd).

Betænk Dig, Hakon! — Paven har lange Arme!

Tredie Scene.

(De Forrige uden Abbed Bjørn og Vagten).

Kongen.

Tak, gjæve Gaut, Du har nu klarnet Taagen —
Din Fangst var god, i al dens lumpne Slethed.
Hin Klerk var Skules værste Raadgiver,
Vist En af dem, som bær' den meste Skyld
For dette Oprør. Godt det lover os
For Enden nu, at han er i vor Magt.
Saameget kom der ud dog af hans Løgn,
At Skule er i Oslo end; at Ingen
Der aner, Vi er dem saa nær paa Livet;
At de iaften har holdt Gilde der,
Maaskee imorgen drage vil til Tunsberg.

Gaut.

Saa maa vi skynde os inat, min Konge,
Vil vi ei mangle ved det Gjæstebud.

Kongen.

Vi komme strax. Hvor er' de Karle, Gaut,
Som var i Baaden med den fromme Abbed?
Du har dog ikke sluppet dem?

Gaut.

Saa gal
Var jeg da ikke, at jeg lod dem fare
Med Forbud hjem om os, ubudne Gjæster.
De er' i Baaden hist, bevogtet vel.

Kongen.

Selv vil jeg høre dem. Imidlertid —
Gunnar og Gaut — I gjøre Alting rede

Til Opbrud. Mærk, det bliver ved vor Plan.
Jeg selv og I, med største Deel af Hæren,
I Mørket gaae iland ved Baadstoen
Tæt under Ekeberg, og tage derfra
Vei over Skoven, medens Simon Kyr,
Knut Jarl og Erik Stilk med deres Skibe
Ved Daggry lægge ind til Oslo Brygger
Og aabenlyst angribe der, saa Fienden
Maa troe, den ene har med dem at gjøre —
Indtil vi selv med Hovedhæren styrte
Fra Bjerget ned mod Kongsgaarden, og der
Med Guds Hjælp bringe Kampen snart til Ende.
Og nu til Skibene! — Nu Timen slaaer!
Gud raader vel for Seir og Nederlag,
Men giver Styrke i retfærdig Sag.
Vort Løsen er de Birkebeners gamle:
„Frem Christmænd, Korsmænd, Hellig Olafs Mænd!“

(De gaae Alle ned mod Stranden, hvor der bliver Bevægelse blandt Stridsmændene.)

Fjerde Scene.

(Hertug Skules Sovekammer paa Oslo Kongsgaard. Tilvenstre en Alkove med Forhæng, der skjuler Sengen. I Baggrunden en Buedør ud til Forhallen. En Sidedør tilhøire. I Forgrunden et Bord med Dokumenter, Skrivetøi, henslængte Vaaben &c., derved en i Træ kunstigt udskaaret Lænestol. Scenen, som kun svagt oplyses af Ilden i Kaminen, staaer nogle Øieblikke tom. Fra det Fjerne høres Festlarm og Harpeklang. **Thjostolf**, Skules gamle Kammersvend, træder forsigtigt ind fra den lille Sidedør tilhøire, visende Vei for Dronning **Margretha**, der er indhyllet i en Reisekappe.)

Thjostolf.

Her, ædle Frue, er hans Sovekammer.
Hid kommer han om nogle Øieblikke
Fra Gildesalen — gjennem Forhallen
Ad Buedøren der — med sine Svende.
I træder bag hans Sengeforhæng her,

Indtil han, som han pleier, har sendt bort
Sit Følge. I er da alene med ham,
Som I har ønsket.

Dronningen.

Tak, gamle Thjostolf, tak, at du har aabnet
Din Herres Datter denne skjulte Vei
Til hendes Fader, da hun ikke meer
Tør træde aabenlyst i Hallen frem.
Med Guds Hjælp skal Du ikke angre det.
Læn Døren til kun, og vær uden Frygt —
Jeg kjender godt nu Veien ud igjen.

Thjostolf.

I finder mig i Ydrestuen, der,
Hvor Bagporten gaaer ud mod Strandstrædet,
Og Eders Følge venter. Men jeg haaber
I bliver her hos Eders Fader, Frue,
Og mildner ham hans Sind. Haardt kan han trænge
Dertil; han er saa mørk, urolig nu,
Faaer næsten ikke sove nogen Nat.
I vil knapt kjende ham igjen, min Frue,
Saa har den sidste Tid forandret ham.

Dronningen.

Jeg troer det vel. Gud give, at han vilde
Modtage Lægefreden, jeg ham bringer —
Men vil han ei, saa maa jeg atter bort
Til dem, som have større Ret til mig.
Thi maa jeg have denne Udgang fri.

Thjostolf.

Stol kun paa mig, — jeg skal bevare den.
Gud og Sankt Olaf signe Eders Møde!

(gaaer ud af Sidedøren.)

Femte Scene.

Dronningen (alene).

Her er det altsaa, her, — i dette Kammer,
Min Fader vanker om den lange Nat,
Og kjæmper eensomt med de mørke Magter
Og bærer eensomt paa sin Brødes Vægt.
Hvor her er ængsteligt! — Her, endelig,
Skal jeg da naae min lange Vandrings Maal!
Saa ofte skuffet, ofte ført paa Vildspor,
Skal jeg da nu dog finde ham tilsidst,
Før han personligt end er sammenstødt
I Kamp med Hakon. Hellige Guds Moder!
Du, som har ført min trætte Fod saa vidt,
Staa mig nu bi i denne Prøvestund!
Læg mig din Hjertemagt i Blik, paa Læbe,
At jeg, igjennem Herskelystens Pandser,
Kan finde Vei ind til min Faders Bryst
Og kalde ham tilbage til hans Pligt,
Til blid Forsoning og til Hjemmets Glæder! — —

Hør, — hvor de juble hist i Gildehallen! —
De raabe: Hil, Kong Skule! — Harpeleg
Og Bægerklang ombruse dette Raab,
Det rædselsfulde, og bedøve ham,
Saa han med Lyst inddrikker Syndens Gift.
Tys, — Larmen tager af —, men tunge Trin
Jeg hører nærme sig i Forhallen.
Nu raabes der igjen — O Gud, jeg kjender

Min Faders Røst — han takker dem — nu kommer
Han nærmere — men der er Flere med ham.
Jeg maa mig skjule til han bliver ene.
(træder bag Alkovens Forhæng).

Sjette Scene.

(Buedøren fra Forhallen stødes op. Kjertesvende træde parviis ind, bærende tændte Vorlys i Sølvstager, som de sætte paa Bordet. Derefter Hertug **Skule** selv, klædt i fuldt kongeligt Skrud og fulgt af **Sone Siik.**)

Skule
(vender sig i Døren om mod Forhallen, der er opfyldt af Gjæster, som raabe: Hil Kong Skule!)

Tak, mine Mænd — Tak, Oslo Borgere!
Tak, at I gjæstet har Kong Skules Hal.
God Nat — God rolig Nat!
(paa et Tegn af ham lukke Kjertesvendene Døren til Forhallen, hvor det nu bliver stille.)

Skule (til Kjertesvendene).

Nu hurtig, Gutter!
Jeg kvæles fast — løs af mig denne Kappe —,
Den er saa tung og varm; — og her — tag Hjelmen
Med Kronen om; — saa, sæt den der paa Bordet;
Nu Sværdet — Brynjen. — Saadan! — Endelig
Jeg aander frit og let igjen.
(han kaster sig i Lænestolen.)
Ha, Sone,
Ei troede jeg, det skulde falde mig
Saa tungt, at spille Konge.

Sone.

Aa, det kommer
Med Øvelsen, min høie Herre.

Skule (til Kjertesvendene).

Drenge!
Hvad staae I der og gabe efter. Bort! —
Gaaer ud i Forhallen, og venter der.
Jeg skal Jer kalde, naar jeg vil tilsengs.
Sone, Du bliver.

(Kjertesvendene hilse dybt og gaae.)

Sone.

I er mat, min Konge.
De mange Skaaler, mange Hilsener
Ved dette Gjæstebud har trættet Eder.
Vil I ei søge Hvile?

Skule.

Nei, jeg kan ei.
En indre Uro jager bort min Søvn.
Desuden, det er Hvile nok at være
Nu fri for disse Oslo Kræmmere
Og deres sledske Bisp. Saae Du ei,
Hvor Falskhed lurede bag deres Øie
Og sagde Nei til Mundens Hyldingsraab?
Jeg vædder, kom min Svigersøn imorgen,
De raabte Hil for ham, som nu for mig,
Ja, maaskee hellere og høiere.

Sone.

De raabe Hil for Den, som haver Magten,
Og Magten er nu Eders, Herre Konge.
Vi har jo nu fast hele Viken inde;
Jer Søn, Herr Peter, holder Oplandet
Og Dalen fast i Lydighed for Eder;
I Throndelagen er I gammel Herre,

Og Nidaros er atter Eders. Hakon
Har under Vores Haan forladt det, efter
Det slemme Budskab om vor Seir ved Laaka.

Skule.

Veed man, hvor han er draget hen?

Sone.

Til Bergen.
Der sidder han vel nu og lukker sig
I Borgen inde, troer sig sikker der,
Som Strudsen, naar den kun har skjult sit Hoved.
Men vi skal snart ham lade føle der,
At har vi først hans Kongeriges Krop,
Saa følger Hovedet med af sig selv.

Skule.

Vær ei saa vis derpaa. I Bergen har
Dog Hakon endnu sine bedste Venner,
Jeg ikkun Fjender. Kan han holde sig
I Sverres Borg, har han end Sverres Rige.
Den bedste Ædelsteen i Norges Krone
Er Bergen, — uden den er Kronen tom.

Sone.

Saa maae Vi tage den.

Skule.

Vist maae vi det.
Dog vil det ikke falde let. I Bergen
Har jeg end aldrig ret havt Lykken med mig.
Husk paa Haakarlehosten.

Sone.

Dengang maatte
I give efter, — I var Hakons Jarl,
Men nu er I hans Konge. Dog, den Tid
Den Sorg, min Herre. Først vi gaae mod Tunsberg,
Der bliver Seiren let. Knut Jarl har kastet
Sig derind, veed I, efter Nederlaget
Ved Laaka. Ikke vil han have Kraft
At staae imod os nu. Saa drage vi
Med Seir paa Seir langs Kysten om til Bergen,
Og falde som et Sneeskred over dem.

Skule.

Hvis ikke først de falde over os.

Sone.

Hvor kan I tænke? Husker I saa lidet
Til Hakon Søvn? — I veed jo vel, han bruger
En Maaned mindst til hvert af sine Skridt,
Og end han sover sødeligt i Bergen.
Men knapt jeg kjender Eder selv igjen,
Min høie Herre. Nys I fløi som Ørnen,
Fra Fjeld til Fjeld, at gribe Eders Bytte;
Og nu, da I har næsten naaet dette,
Nu standser I, af Frygt for dette Lam?

Skule.

Ei standser Ørnen, — Vingen er kun tung,
Og Blikket ei saa klart som før. Jeg frygter,
Det kommer af, den har forladt sin Rede.
Seer den ei Ungen, som den kjæmper for,
Den mister halvt sin Kraft. Det var ei ret,
Jeg lod min Søn igjen paa Hedemarken;

Jeg trænger til at see ham. Lad gaae Bud
Imorgen, Sone, op til Helgøen,
Med Brev til Peter, at han kommer hid.

Sone.

Men Hvo skal saa bevogte Hamar By?
I veed, vi troede Eders Søn nødvendig
For Egnen der.

Skule.

Nu føler jeg, han er
Mig meer nødvendig her. Deroppe kan
En ældre Høvding godt afløse ham
Med meer Erfaring. Her jeg trænger til
Hans unge, raske Blod, at livne mit.
Glem ei det Bud imorgen. Denne Aften
Jeg kan ei mere — maa dog søge Hvile.
God Nat, min Ven. Nei, kald ei Drengene;
De maa ei see min Svaghed. Siig dem kun,
De komme ind ved Morgengry. Du seer
Vel om til Vagten, før Du gaaer tilsengs?

Sone.

Saa er min Vane, Herre. Sov kun rolig!
Hver Lyd skal vogtes paa. Sov I kun rolig.
(Han gaaer ud i Forhallen og lukker Døren efter sig.)

Syvende Scene.

Skule (alene).

Sov rolig! — sove! — Den, som kunde sove!
O, kun et Øieblik lad Søvnen sænke
Sig med sin bløde Fred paa dette Hoved,

Som brænder, brænder efter Dagens Kamp! —
Men nei, — den flyer mig ogsaa denne Nat.
Jeg tænkte for, at Kronen skulde kjølne
Min hede Tinding, — give Panden Ro.
Jeg greb den. Ha! — den tænder ikkun mere
Min Sjæls den hemmelige, indre Ild.
Alt fra den Dag, da jeg tillod min Søn,
At rive Olafs Skrin fra Altret bort,
Da gjennem Kirken vidt lød Præstens Veeraab:
„Forbandet være Skule og hans Søn!"
Fra den Stund har jeg ingen Nat-Ro meer.
I Nattens Stilhed komme Helveds Aander
Og hviske i mit Øre slige Ord:
„Din Søn har Du forledt til værste Dødssynd,
Din Datter har Du sveget, støder nu
Tve-egget Sværd i hendes ømme Bryst —
Thi er forbandet Skule og hans Huus!"

Ottende Scene.

Skule. Dronning Margretha træder frem fra Alkoven.

Dronning Margretha.

Velsignes kan end Skule og hans Huus!

Skule (farer op).

Ha — Hvo er det? — Kan Mørkets Aander nu
Selv tage Legem, bruge Fredens Ord?

Dronningen (idet hun kaster Kappen).

Ei nogen Mørkets Aand, — din Datter, Skule,
Dig bringer Fredens Ord for sidste Gang!

Skule (synker tilbage i Stolen).

Margretha! — Her!

Dronningen (paa Knæ for ham, tagende hans Hænder).

Ja, Fader, ja! din Datter
Har endelig nu fundet frem til Dig.
Jeg vidste vel, det maatte lykkes mig
Trods alle Farer, alle Hindringer.

Skule.

Hvor kom Du her? — Hvad vil Du her? — Har Du
Forladt din Mand og dine Børn for mig?

Dronningen.

Ja, Fader, for at vinde Eder Alle.

Skule.

Skal jeg forstaae, din Husbond hid Dig sender
Med Bud om at han underkaster sig?
At han erkjender mig som Drot og Herre? —
Kun ved et saadant Budskab vindes Fred.

Dronningen.

Nei, Fader! — saadant Budskab har jeg ei,
Og ikke vilde jeg Dig bringe det,
Selv om jeg kunde — hvad dog aldrig skeer.
Med Gud er Hakon Norges rette Konge,
Min Søn hans Arving.

Skule.

Ha, hvad vil Du da?
Har han Dig hidsendt, at forhaane mig
Midt i min Magt? — Lad ham vel vogte sig.

Dronningen.

Ei noget Menneske har hidsendt mig.
Guds Røst har talt i mig, har drevet mig

En Vinternat bort fra min Husbonds Favn,
Imod hans Bud og Vidende, har drevet
Mig bort fra mine Børn, fra Huus og Hjem,
For over vilden Hav og øde Fjelde
At søge Dig, min Fader! — bringe Dig
Igjennem Dattermund det sidste Varsel,
Det sidste Himmelbud om Fred, forinden
Du end har ganske kastet Dig i Dybet,
Hvorfra der ingen Frelse gives meer!

Skule.

Hvad siger Du? — Har Du forladt din Husbond
Imod hans Villie?

Dronningen.

Ja, men dog ham tro!
Dig tro, min Fader, trods den Stridens Kloft,
Som nu adskiller Eder. O, jeg maatte
Jo prøve, om min Kjærlighed ei kunde
Udfylde den, og gjaldt det end mit Liv.

Skule.

Ei Kjærlighed, ei Tro, ei Haab, ei Anger,
Ei tusind Liv kan fylde denne Kloft,
Som Sværdet nu har spaltet mellem os.
Han kan ei frem, jeg ei tilbage meer; —
Opad jeg stiger — op til Fjeldets Tind,
Hvor Bræen lyser som en Kongekrone —
Ham er det, som i Dybet synker ned.
Vogt Dig, at Du ei trækkes med i Faldet!
Ræk mig din Haand, og jeg vil løfte Dig
Med mig paa Høiden!

Dronningen.

Ja — tag kun min Haand!
Saa svag den er, Gud kan den give Kraft,
At bære Dig hinsides Kloften, Fader,
Til Hjemmets Kyst, hvor Freden venter Dig!
Nei — hør mig ud — end er det ei for sent.
Vel Blod er flydt, og Kampen er begyndt,
Den skrækkelige, mellem Søn og Fader.
Men endnu stod I dog ei mod hinanden
Ansigt til Ansigt; — endnu hæved' Du
Ei Sværdet selv imod min Husbonds Hoved,
Endskjøndt han var Dig nær saamangen Gang.
Ja, Fader, jeg har vel forstaaet Dig.
Jeg har Dig fulgt, da Du tilbageveg
Fra Bergens Nærhed, skjøndt Du kunde da
Let have overrumplet Hakons Hjem.
Jeg søgte Dig i Nidaros; — selv der,
Midt i din Vældes Borg, Du vented' ikke
Til Hakon kom der med sin ringe Magt.
Du var alt draget over Fjeldet sydpaa,
At underlægge Dig den Deel af Landet,
Hvor vel Du vidste, Hakon ei saa snart
Dig kunde følge. Var det ei, fordi
Du endnu, skjøndt med Overmagt i Haand,
Dog bæved Skridt for Skridt tilbage for
Det sidste Møde med din Datters Mand,
Dit Barnbarns Fader, din forraadte Konge,
Hvem Du som Hertug nys svor Troskabseed?
Du tier, Fader? — Saa jeg tog ei feil! —
Der lever end en Funke i dit Indre
Af Kjærligheds, af Sandheds hellige Ild,
Og det er den, som brænder i dit Bryst,
Som fylder Dig med Uro Nat og Dag,

Som holder Søvnen fra dit trætte Øie
Og Hvilen fra din Sjæl — trods al din Magt,
Trods al din Kongeglands, ja, just for den!
Nei — nægt det ikke, Fader! Jeg har selv
Nys seet her din Uro og din Kval,
Hørt Angers bittre Taarer dryppe tungt,
Draabe for Draabe, fra din pinte Sjæl,
Da her Du troede Dig ene, Fader! —
O, lad din Datter nu opfange dem!
Dit gamle Hoved hvil ved hendes Barm!
Lad hendes Haand, som før i Barndoms Tid,
Bortglatte Furen fra din mørke Pande
Og give Dig din Slummers Fred igjen!

Skule.

Mig Fred? — Jeg faaer ei Fred, før Hakon ganske
Er undertvunget, eller bedre — død!

Dronningen.

O — tro ei det! Kom Du saa vidt i Skyld —
Hvad Gud og alle Hellige forbyde —
Da vilde først din Ufred ret gaae an.
Da vilde Du først rigtigt gribes af
Den skarpe Ormetand, som aldrig døer! —
Da vilde Du som Cain vanke om
I Natten, med Blodmærket paa din Pande,
Og aldrig, aldrig finde Hvile meer.
Nei, — nu er Tid, men og den sidste Tid,
At vinde Fred. Nu staaer Du i din Magt,
Den skrækkelige, som Dig tynger selv —,
Og er dog reen endnu for Broderblod.
Nu kan Du, uden derved at ydmyges,

Udrække end Forsoningshaand mod Hakon, —
Og, tro mig, han vil glad modtage den.

Skule.

Hvi kommer han ei først og byder sin?
Han er den Yngre, er den Overvundne;
Ham sømmer det, at bede først om Fred.

Dronningen.

Hvor ofte har han ikke gjort det, Fader?
Hvor tidt har han ei givet efter for Dig,
Delt med Dig Magt og Land, ja selv sit Huus.
Nu kan han det ei meer. Thi nu Du fordrer
Det Sidste, Eneste, han ei kan dele,
Hans Kongekrone, som fra Gud er kommet,
Og som han skylder urørt til sin Søn.

Skule.

Hans Søn? — Der nævnte Du det rette Ord,
Som vækker mig af Dvalen. Veed Du ei,
At ogsaa jeg har nu en Søn, Margretha,
En Søn, hvem ogsaa jeg nu skylder ene
At efterlade Kronen, jeg har vundet?

Dronningen.

Vel har jeg hørt, Du kalder nu for Søn
En fremmed Svend, hvem ei din Hustru fødte.
Ja, denne kaade Svend er jo den samme,
Der hist i Nidaros blev lyst i Ban
For Kirkeran; som er saa fræk, saa grum,
At selv hans Fæstemø maa flygte for ham! —
Og slig Ildgjerningsmand Du kalder Søn?

For ham Du offre vil din ægte Datter
Og hendes Sønner, Kongers dyre Æt?

Skule.

En Datters Afkom er ei mere min!
Den bærer Navn og Krav af andet Blod.
Nei, kun i Søn Mand lever op igjen;
Kun gjennem Søn hans Navn, hans Blod forplantes —
Kun Søn kan arve helt, hvad han har skabt.
Den Søn, jeg troede tabt, har høie Norner
Mig atter ladet finde; derfor vil de
Og nu, at jeg skal sikkre ham hans Arv,
Den Krone, som er min med Ret og Magt.
Og han er Arven værd, min kjække Søn!
Er han Ildgjerningsmand, de var det ogsaa
De gamle Kjæmper, som gav Norden Ære.
Han er forvoven, heftig, stærk, som dem —,
Ei blød, skinhellig, doven, som din Husbond.
Han elsker Kamp og Pragt og skjønne Kvinder,
Er selv god Skjald og flink i Vaabenleg.
Saaledes just han hver mig. I ham —
Saa haaber jeg — skal Nordens gamle Kraft
Og Krigerhæder atter leve op
Og lyse vidt med Staalglands over Verden
Som Nordlysbuen over Vinternat.

Dronningen.

De sjunkne Tider reise sig ei meer,
Men kan vel drage Dig i deres Dyb.
O, Fader! — Mørke Magter daare Dig!
Et Tryllesyn de gjøgle for din Aand,
At lede Dig og ham, Du kalder Søn,
I deres Vold, til Død for Sjæl og Legem.

O, vend Dig dog til Lysets Magter, Fader!
O, lad mig ei forgjæves have bragt
Dig Bud fra dem. Forstod dog ei din Datter!

Skule.

Hun kan her blive, om hun ønsker det,
Som Kongens Datter, ei som Kongens Hustru.

Dronningen.

Og hendes Børn?

Skule.

De følge Faderen.

Dronningen.

Og deres Moder. Ja, hun følger dem,
Sin Husbond følger hun i Liv og Død
Alt efter Skriftens Bud. Hun siger sig
Da løs fra Fædrehjemmet, det hun nu
Forgjæves sidste Gang har søgt at vinde.
Saa far da vel, Du stolte, mørke Mand,
Som var min Fader! Christ Dig være naadig!
Naar Dommen kommer, og den kommer snart —
Som Lynet ud af Skyen kommer den
Og kaster Dig til Jorden i din Magt,
Naar mindst Du tænker — — Jesus! — hører Du
De dumpe, ængstelige Klokkeslag
Hist fra det Fjerne? — Der er Varslet alt! —
Stormklokken kimer til din Undergang.
O, nu kan jeg ei gaae! — For sidste Gang
Hør Naadens Røst — vend Sindet til Forsoning!
Giv mig et Ord, et Fredsbud med til Hakon,
Og maaskee er det endnu ei for sent.

Skule.

Nævn ei hans Navn! — jeg trodser ham og Alt.
Lad Stormklokken kun slaae — den varsler Seir!
Gaa ikkun til din Husbond, blege Kvinde! —
Kom hid, min Søn, — for Dig jeg kjæmper jo —
Tag Kronen; — jeg har vundet den for Dig, —
Og ikke Helveds Magt skal vriste den
Af vore Hænder!

Dronningen.

O, men Himlens Magt!

(I det samme stødes Døren i Baggrunden op af Sone Siik, der styrter ind. Forhallen udenfor sees opfyldt af Hertugens Folk, der forvirrede og søvndrukne løbe om hinanden, søgende deres Vaaben. I det Fjerne høres Klokkekimen, Vaabenlarm og Luurtoner.)

Niende Scene.

Sone Siik. De Forrige.

Sone Siik.

Til Vaaben, Herre! — Fienden er over os.

Skule.

Hvad, Fiende? — Oslo Pøbel? — Jag dem væk,
Umag mig ei for slig en ringe Kvalm.

Sone.

Den gjælder kun din Krone og dit Liv.
Kong Hakon selv er over os!

Dronningen.

Min Husbond!
Jeg aned' det.

Skule.

Hvorledes? — Hakon? — Hakon?
Du drømmer, Sone. Han er jo i Bergen
Og pleier vante Søvn. Du selv har sagt det.

Sone.

Hvo skulde Andet troe? Dog er han her,
Lysvaagen, Herre! Som fra Himlen falder
Han ned fra Ekeberg med vældig Hær.
Alt er de komne over Geitebroen
Og storme op ad Eyrastrædet hid.
Høit Kongens Mærke bæres foran dem.

Skule.

Du tager feil — det kan ei være ham;
Vistnok Knut Jarl blot — ham skal vi da snart
Faae jaget bort med Haan, som hist ved Laaka.
(til Kjertesvendene, som ere tililede.)
Mit Skjold — min Brynje!

Sone.

Vel Knut Jarl er med
I Legen ogsaa, — men han drager op
Med mange Folk fra Havnen, hvor hans Skibe
I Nattens Mørke har indlistet sig.
Fra Fjeldet og fra Søen styrte saa
De tvende Strømme over vore Folk,
Som halvt berufte, halvt paaklædte tumle
Af Søvne op og knapt kan samle sig,
Mens Oslo Borgere sig holde stille
Og lukke deres Huse for vor Nød.

Skule.

De Troløse!

Sone.

Hør! Larmen nærmer sig! —
Hør Raabet: Christmænd! Korsmænd, Olafs Mænd!
Tvivler I end, Kong Hakon selv er med?

Skule.

Saa lad ham komme. Her jeg venter ham.

Dronningen.

O Fader — nei! I maae ei mødes her —
Det blev da Begges Død. End er der Tid
Og Vei til Flugt.
(viser mod Udgangen tilhøire.)
See, denne Vei jeg kom —
Den fører ud til Bagstrædet — der venter
Man mig med Heste — tag dem — brug dem, Fader,
Og undvig Kongens Aasyn!

Sone.

Saa er og
Mit Raad — kom, lad os brug denne Bagvei,
Dog ei til Flugt, kun for at samle os
Med Vore i Sankt Halvards Kirkegaard,
Hvis stærke Hegn kan holde Fienden ude,
Til vi kan samle Kraft at modstaae ham.

Skule.

Nei, her jeg blive vil, her i min Kongsgaard.
Her samler Eder om mig, mine Troe!
Min Søn! — hvor er Du? — Ha, det er jo sandt,
Saa blind jeg var, at lade ham tilbage
Paa Hedemarken — havde han her været,
Den raske Unge, aldrig var da Ornen

Saa overlistet i sin egen Rede.
Men endnu har jeg dog en Kreds af Kjæmper.
Op med mit Mærke, gjæve Arne Ruva!
Hid Arnfinn Thjovsson, Olaf Vigdeild,
Vesete Litle! — ha, hvor ere I?

Sone.

De ere Alle nu i Kamp for Eder
Oppe ved Broen og ved Kirkegaarden,
At hindre Fjenden fra at trænge hid —
Mens jeg blev sendt forud, at varsle Eder.
Kom da, jeg frygter fast det er for sent.

Skule.

Ikke for sent til Kamp paa Liv og Død.

Dronningen.

O Gud! der komme de. Hjælp, Herrens Moder!
(synker paa Knæ ved den ene Side af Værelset.)

Tiende Scene.

(I samme Dieblik har **Gaut paa Mèl**, Kong **Hakon** og flere Birkebener slaaet sig igjennem den fortumlede Vagt i Forhallen og trænger nu ind i Værelset.)

Gaut (kommer først).

Her, Konge, har vi Ræven i hans Hule.

Skule (dragende Sværdet).

Men ikke fanget end.
(træder frem mod de Indtrængende.)
Her er Kong Skule! Nu, hvad vil I mig?

Gaut (løftende Sværdet mod ham.)

Betale Dig den Skjaldelon, Du veed.

Kong Hakon (træder imellem dem).

Lad Sværdet synke. Min er denne Stund.
Viger tilbage, — lad os ene her!

Gaut.

Nu vel, min Stund vel kommer og engang.
(Gaut og de øvrige Birkebener trække sig tilbage til Forhallen, hvis Døre dog blive staaende aabne.)

Kongen (til Skule).

Saa skal vi atter mødes, Svigerfader?

Skule.

Ja, som Du seer. Her staaer jeg, Norges Konge.
Fald ned og hyld mig, som dit Land har gjort!

Kongen.

Din Synd forvirrer Dig. Seer Du da ei,
At Hellig Olaf gav Dig i min Haand?
Giv Dig tilfange, Skule. Bed om Grid,
Den skal Dig skjænkes for din Datters Skyld.

Skule.

Jeg trygler ei om Liv, og mindst hos Dig.
Min Ret jeg fordrer. Lad os kjæmpe da,
Men Een mod Een, for Kronen eller Døden.

Kongen.

Jeg kjæmper ei, hvor Seiren alt er min —
Jeg løfter ei mit Sværd mod Sønneblod.

Skule (hæver rasende Sværdet mod ham).

Saa far da hen!

(Idet Skule løfter Sværdet for at hugge til Hakon, der bliver staaende rolig i Forsvarsstilling, holder Sone hans Arm tilbage med de Ord):

Sone.

Nei, Herre — ikke saa!

(I samme Dieblik kaster Dronning **Margretha**, der under Ordvexlingen mellem Kongen og Skule har lyttet ængsteligt til, sig pludseligt til Kongens Bryst med det Udraab):

Dronningen.

Hug nu kun til, min Fader!

Skule
(viger uvilkaarligt tilbage, lader Sværdet falde og bedækker sit Ansigt med Hænderne).

Ha, min Datter!

Kongen (omslutter Dronningen).

Margretha! — Hustru — her!

Sone
(benytter sig af den ved Dronningens Fremtræden opstaaede Forvirring til at rive den bestyrtede og nu villieløse Skule ud med sig gjennem Døren tilhøire, idet han tilhvisker ham).

Nu, hurtig — denne Vei!

Ellevte Scene.

De Forrige, uden **Skule** og **Sone Stik**.

Gaut (ind fra Forhallen).

Ved alle Hellige! — ja — Dronningen!
Her hos sin Fader, i vor Fiendes Gaard!
Men hvor er Skule! — Ha — fordømt! — undsluppet —
Jeg tænkte det jo nok! — Den Kvindegraad! —
Nu rinder den imellem os og Byttet.
Op, Konge, riv Dig løs! — Nu gjælder det,

Med sidste Hug at slaae Oprorets Hoved; —
Falder ei dette, — Intet er da vundet.
Han kan ei være langt endnu. Kom, Mænd,
Kom, mine Birkebener, følger mig.
Snart, Hakon, bringe vi Dig Seirens Frugt!

Kongen
(til Gaut, idet denne iler ud, fulgt af nogle Mænd).

Min Seiers Frugt skal være Fred og Mildhed!
Husk det — og vær ansvarlig for hans Liv.

Tolvte Scene.

Kongen. Dronningen.

Kongen
(som imidlertid har ført den halvafmægtige Dronning Margretha til Sæde).

Saa har jeg Dig igjen, min elskte Hustru!

Dronningen.

O, Hakon, — kan Du vel tilgive mig?

Kongen.

Tilgive? — hvad? — At Du har villet stifte
Fred mellem Frænder, selv imod mit Bud?
At Du tilsidst har kastet Dig som Skjold
Imellem dette Bryst og Skules Sværd,
Da det var hævet mod mig? Takke maa
Jeg Dig for Livet. Kun for Dig han veg,
Den Rasende, for Dig kun flygted' han.

Dronningen.

Han var dog i din Magt. Og dog Du stod
Som værgeløs for ham, — og dog Du bod

Den grumme Gaut at skaane ham! — O, Hakon,
Først nu jeg fatter ret din hele Storhed! —
Hvi lod jeg ikke Alting i din Haand?
Men selv jeg vilde handle. Jeg forlod
Dit Hjem og vore Børn, fordi jeg troede
Guds Moder havde udvalgt mig til Redskab,
At bøie Faders Sind, at stifte Fred.
Ak — Freden jeg forlod hos Dig, min Hakon.
Her hos min Fader fandt jeg ikkun Strid!

Kongen.

Vor Frue førte Dig dog til dit Maal.
Var Du ei kommen hid — og mellem os,
Laae vel din Fader eller jeg nu strakt
Til Jorden her, med Blodskyld paa vor Haand.
Men nu er og dit Hverv udført. Nu bliver
Du dog hos mig, hos vore Børn?

Dronningen.

Hos Eder!
Hos Eder altid! — O, at jeg gik bort,
Det var jo kun af Kjærlighed til Eder! —
Jeg tænkte bringe Eder med tilbage
Vor Slægts Velsignelse, min Faders Fred.
Det blev ei saa. Jeg har ei Fader meer.
Han har forstødt mig, spottet al min Bøn;
Jeg maa opgive ham. Dog beder jeg
End for hans Liv, om det kan vorde sparet,
At han ei rives bort midt i sin Synd.

Kongen.

Du saae jo selv, jeg gjerne skaaned ham,
Saavidt det staaer til mig. Dog bliver det

Ei let at værge ham mod Mines Hævn.
Jeg maa til dem, til mine Birkebener,
At styre dem i denne Seiersruus,
At ikke Blodtørst kommer over dem —
Da rase de som Hedenolds Berserker.
Hvo har vi her?

(Idet han vil ile ud, mødes han i Døren til Forhallen af Gunnar Kongsfrænde og flere Kongshøvdinger, der bringe erobrede fiendtlige Faner og Mærkestænger, som de lægge for Kongens Fødder.)

Trettende Scene.

De Forrige; Gunnar Kongsfrænde; Kongshøvdinger.

Gunnar.

Hil Hakon, Norges Konge!
Her bringe vi Dig Seirens Mærker, Herre! —
Oslo er dit igjen. Varbelgerne,
Omringede paa Halvards Kirkegaard
Af vore Skarer, ere dels nedhugne,
Dels flygtede i Kirken ind, hvor de
Nu stænge Døren og forlange Grid.

Kongen.

Og Hertugen?

Gunnar.

Er endnu ikke tagen,
Men kan snart blive det. Med Sone Siik
Det lyktes ham at slippe her fra Gaarden,
At finde Heste, ride ad en Bagvei
Op imod Marteſtokke. Der han fandt
En Hob af sine Folk, og tænkte vel
Med dem at sætte sig til Modværge.
Men strax, han saae Gaut Jonsson sætte efter
Med sine Birkebener, gav han sig

Med hele Flokken, vel en hundred Mand,
Paa Flugt op over Landet. Gamle Gaut
Og Thorstein Heimnæs vel forfolge dem,
Men kan ei naae dem strax — fandt ikke Heste.
Dog kan det ikke vare længe, for
Vor Hær indhenter den, om Du befaler.

Kongen.

Nei. Lad gaae Bud, Forfolgelsen skal standse.
Thi, naar min Svigerfader red den Vei,
Har han vist sorget for, vi faae ei Heste,
Og de, vi finde, er' udmattede.
Han og hans Følge vinde da sligt Forspring,
At Vi faae hverken høre eller see dem —
Men her i Byen er jo Seiren vor.
De slagne Varbelger har søgt Asyl
I Kirkerne; — jeg frygter meget for,
Selv dette Fristed vil ei skjærme dem
Mod vore Folk, der nu har Blod paa Tand —
Og dog jeg vilde ei for nogen Priis,
At Kirkefreden skulde krænkes meer,
End alt er skeet ved Kamp paa Kirkegaarden,
Hvorfor vel Bispen gi'er Absolution.
Vi ville derfor hen og selv see til,
At Seiren, Gud os gav, ei bliver misbrugt.
De fangne Fiender skulle have Grid,
Saa vorde de maaskee til vore Venner.
Imellem mig og ham, min Svigerfader,
Faaer det da siden gaae, som Gud bestemmer.

Dronningen.

O, Tak, min Husbond!

Kongen (til hende).

Vent mig her, min Hustru. —
Her er jo nu dit Hjem, paa Oslo Kongsgaard,
Ei meer som Datter, men som Kongens Viv.
Bered mig Gildehallen, til jeg kommer
Tilbage med din Søn, — ham har jeg med,
At trøste Dig for Savnet af din Fader —
Tilbage snart med alle mine Gjæster;
De kunne trænge til en kraftig Davre
Nu efter Nattens svære, mørke Arbeid'!
Her bænker jeg dem sammen, Birkebener
Og Varbelger, de Seirende, de Slagne;
De skal nu Alle drikke Broderskaal
I Kongens Hal, som Nordmænd, Kongens Mænd.

(Han gaaer ud med sine Mænd.)

Gunnar (dvæler et Øieblik og siger til Dronningen).

Frue, et Ord! — Hvor færdes Jomfru Ragnfrid?

Dronningen (stille hen for sig).

I Klostrets Fred — den eneste paa Jorden!

Tæppet falder.

Femte Akt.

Første Scene.

(Vild Skov i Nærheden af Elgesæter Kloster ved Nidaros. I venstre Forgrund en Klippehule, hvis Indgang skjules af et stort Grantræ. Det er tidlig Morgen i Mai, Solen netop ifærd med at gjennembryde de kolde Nattetaager. **Hertug Skule** kommer ind fra Høire, udmattet og med sønderrevne Klæder, støttet paa **Sone Siik** og **Eistein Orre.**)

Sone.

Her, høie Herre! — denne Vei — her finde
Vi Klippehulen, som de gode Munke
Har os betegnet.

Skule.

Ikke derind — Sone.
Hu! — der er mørkt og klamt. Jeg har havt nok
Af Mørke og af Kuld de tvende Nætter,
Vi nu har vanket om i denne Skov.
Jeg kan ei meer. Sæt mig paa Stenen her —
Der falder just et Glimt af Morgensolen,
Det vil mig gjøre godt.

Sone (hjælper ham at sætte sig).

Velan da, Herre,
Jeg troer, vi kunne være sikkre her

En liden Stund. De, som forfølge os,
Er' nu vel i den nordre Kant af Skoven.
Eistein, gaa ind i Hulen og see til
Om der Du finder, hvad der er os lovet.
(Eistein gaaer bag Granen ind i Klippehulen).

Sone (vedblivende).

Hvor gaaer det nu, min Konge?

Skule.

O, ret herligt.
Jeg er kun dødstræt, fryser og er sulten —
Jeg bli'er forfulgt, som Dyr i vilde Skove,
Er det ei ret et Kongeliv, min Ven?

Sone.

Fra saadant Liv steg mangen Norges Konge
Paa Thronen atter. Giv Jer selv ei tabt,
Saa er alt Meget vundet.

Skule.

Ja, især,
Da i Mig selv jeg indeslutter nu
Min hele Hærmagt. Dog, tilgiv mig, Sone, —
Jeg har jo endnu Dig og Eistein Orre, —
Vi tre kan nok tilbagevinde Riget.

Sone.

Sligt kan vel skee, om Lykken vender sig.
(til Eistein, der kommer tilbage).
Nu vel, hvad bringer Du?

Eistein.

Her, dette Brev —
Og hisset inde findes en Byldt Klæder.

Sone (rækker Hertugen Brevet).

Nu, seer I? — Her er Lykkens første Smil.
I har dog endnu Venner her i Landet.

Skule (ryster paa Hovedet, efterat have aabnet Brevet og rækker dette til Sone).

Jeg kan ei, Sone. Mine Øine brænde,
Og Skriften løber mig i Et. Læs Du —
Hvad skrive mine trofaste Vasaller?

Sone.

Det er fra Abbeden i Elgesæter.
Han beder Eders Naade fatte Mod —
Han haaber vist, at kunne bjerge Eder,
Til denne Storm er over, i sit Kloster,
Hvis hellige Mure have fuld Asylret.
Ei han fordølger vel, de Birkebener
Omringe Klosteret paa alle Sider
Og der just lure paa, at gribe Eder,
Hvis I forsøger paa at slippe ind. —
Dog aabnes deres Ring for helligt Tog.
Abbeden skriver, det er just idag
Den første af de saakaldte Gangdage,
Da Brødrene i festligt Tog gaae rundt
I Mark og Skov, med Kors og Vievand,
At vie Jorden ind til Aarets Grøde.
Her Processionen komme vil forbi; —
Han har da sendt os Chorkaaber, at vi,
Indhyllede i dem, kan slutte os
Til Toget og med dette slippe ukjendt
I Klostret ind, hvor Fred og Pleie venter.

Skule.

Nu, lad os prøve. Lidet ændser jeg
Herefter, hvad der skeer med mig, naar kun

Jeg vidste, hvor det gaaer min Søn. Ha — Sone,
Staaer derom ei et Ord i Brevet?

Sone.

Intet.

Skule.

Den Taushed siger meer, end mange Ord. —
Min Søn er dræbt!

Sone.

Hvor kan I slutte saa?
Abbeden skriver ei, hvad ei han veed, —
Kun det Nødvendigste, til Eders Frelse.
Men vel vi veed, at Eders Søn, Herr Peter,
Har søgt et Tilflugtssted i Christkirken.

Skule.

Søgt, men ei fundet. — Kirken har ei Fred
For Den, som selv har brudt Sankts Olafs Fred.
Og — Vee! — det er mig, min Søn har brudt den —
Forbandet er nu Skule og hans Huus! —

Sone.

Tal ikke saa, min Konge. Kirkens Tjener
Har selv jo Eder sendt nu Fredens Bud,
Og Den er ei forbandet, som blev frelst
Saa underbart fra Slaget hist ved Oslo —

Skule (reiser sig).

For her ved Nidaros at døe af Sult,
Som fredløs Skimand i de kolde Skove.
O, denne Flugt! — Sone, hvi trak Du mig

Fra Oslo Kongsgaard? — Der jeg havde fundet
I værste Fald en Heltedød for Sværdet,
Ei denne langsomme Forsmædelse! —
O, denne Flugt! — Op gjennem hele Landet
Fra Raumarike og til Dovres Fod
Forfulgt af Hakons Mænd, forladt af Mine
Lidt efter lidt, som visne Blade hvirvles
Af Skovens gamle Eeg for Vinterstormen!
Tilsidst endog min Hest dræbt under mig —
Og da jeg kom paa Fjeldet, havde jeg
Tilbage kun min Søn og nogle Faa.
Dog haabed' jeg endnu paa Nidaros —
Der, i mit gamle Hjem, hos mine Thrønder,
Jeg tænkte, findes gammel Troskab endnu,
Der vorder Skule atter, hvad han var,
Og Thrøndelagen hylde vil sin Konge!
Du veed selv, hvad jeg fandt — min Hird adspredt,
Mistro og Kulde blandt Bymændene. —
Fast ene gik jeg i de tomme Haller
Paa Kongsgaarden, og Alle skyede mig,
Som den af Helsot Mærkede og Dømte.
Det Kaar blev saa utaaleligt, at fast
Jeg glæded' mig, da Budet atter lød,
At Hakons Hær var atter over os,
At Gaut paa Mèl, min værste Fiende, stod
Ad Fjorden ind med mange store Skibe,
For her at give mig mit Banesaar.
O, hvor jeg freidig da lod blæse Luren!
Hvor hæved' sig mit Bryst ved denne Klang
Af gammel Stridslyst og af daarligt Haab!
Nu, drømte jeg, nu vækkes mine Mænd
Til vante Troskab ved de vante Toner,
Nu samle de sig vel om Norges Drot

Til Seier, eller Død i sidste Slag. —
Men Ingen adlød — Ingen svarede.
To Gange sendte jeg end Svende ud,
At kalde Hirden til sin Pligt, — forgjæves!
De flygted' Alle ind i Kirkerne,
At søge Fred. — Min Søn, min fundne Søn,
Ham, for hvis Skyld jeg havde vovet Alt,
Selv han dem fulgte. Jeg blev da tilbage
Med Dig, min gamle Ven, med Eistein Orre.
I rev mig med paa Flugt — tvers over Elven
Til denne Skov, hvor nu i tvende Døgn
Vi vanke om og jages op som Vildt.
See, derhen har da nu min Skjæbneført mig! —
Tvivle I saa, at Skule er forbandet?
Hvad vil I meer hos ham? Lad ham kun ene
I Skoven søge sig et Hul at døe i,
Som anskudt Dyr — han er ei bedre værd!

Sone.

Vel maa det være kommen vidt med os,
Da Konning Skule klynker som en Stavkarl.
Eet maa han vide dog. For jager han
De faste Graner her fra Klippegrund,
End gamle Sone Stallar fra sin Side.
Du faaer nu trækkes med mig til det Sidste; —
Jeg haaber, det skal blive længe endnu,
Og snart i bedre Kaar.

Eistein Orre.

Jeg er vel ung
Og kjær i Livet. Bedre dog at døe
Med Skule her, end leve uden Ære,
Som Den, der her i Nød forlod sin Drot.

Skule (tager Begges Hænder).

Vel, I har styrket mig igjen til Kamp.
Naar Skule endnu eier slige Venner,
Har Livet endnu Værd, og Døden Trost.

Eistein Orre (lyttende).

Tys — høres ikke Sang hist fra det Fjerne?

Sone (seer ud i Baggrunden).

Jo, det er Brødrene fra Elgesæter,
Som nærme sig i hellig Procession.
Hør, hvor de fromme Psalmer lifligt klinge!
See, hvor de hvide Skikkelser fremglide
Som Svaner, to og to, igjennem Skoven.
Kom, Herre, lad os tage vore Skrud
Og slutte os til disse Frelsens Bud.

Skule.

Ja, som Du vil. Det er jo ogsaa Skik,
At store Herrer lade sig iklæde
En Munkedragt, naar de til Graven stedes —
Ei anderledes tykkes mig den Gang.

(De gaae alle tre bag Grantræet ind i Klippehulen.)

Anden Scene.

(Imidlertid høres Sangen nærmere og nærmere, indtil Processionen kommer ind fra Høire i Baggrunden. **Munkene**, der ere iførte hvide Chorkaaber, gaae parviis rundt om Scenen og synge følgende Vers, medens Abbeden, der gaaer i Midten under en Baldachin, med en Vievandskost bestænker Marken og Træerne til begge Sider.)

„O Maria! sign vor Egn
Blid, med dine Taarers Regn!
Hellig Olaf! vær os god,
Sign vort Land, alt for dit Blod!

Hellig Sunniva, bered
Paa vor Mark den gyldne Sæd!
Hellig Knud! bed for vor Skov,
Lad den suse Herrens Lov!
Alle Engle, Himlens Hær!
O, beskjærm os, vær os nær!

(Idet det sidste Par kommer forbi Grantræet ved Klippehulen, træde Skule, Sone og Eistein Orre, ligeledes klædte i Chorkaaber, ud deraf og slutte sig til Processionen, der lidt efter lidt forsvinder i Baggrunden, medens Sangen endnu en Stund vedbliver at høres fjernere og fjernere).

Tredie Scene.

(**Gaut** paa Mèl og **Gunnar** Kongsfrænde komme ind fra Venstre, fulgt af en Skare Birkebener, der undersøge Skoven paa alle Kanter.)

Gunnar.

Seer Du — han er eiheller her. Vi har
Nu gjennemstreifet Skoven kryds og tvers;
Men ingen Hertug. Vi opgive ham.

Gaut.

Jeg aldrig, Gunnar. Han maa være sluppet
I Klosteret dog ind. — Kom lad os did,
At ængste Brødrene med Ild og Sværd,
Til de udsætte ham.

Gunnar.

Nei Gaut, det var
At bringe Kirkens Vrede over os
Og over Kongens Sag, som vi forsvare.
Desuden, vel Du veed, Kong Hakon har
Strengt paalagt os, at skaane Hertug Skule.
Hans sidste Rest af Hær vi skulde vinde,

Hans Oprør knuse; — dette er alt skeet
Fast uden Blod. — Hans bedste Mænd forlod ham,
Alene vandrer han i Udmark om; —
Lad ham da søge Skjul, hvor helst han vil.
Han er ei mere farlig, — sær, da nu
Hans dyrebare Søn, den vilde Peter,
Tilsidst har fundet sin fortjente Løn.
I ham alene leved' Skules Haab,
Og med hans Hoved kappes sidste Skud,
Som kunde baaret Oprørs Sæd med Tiden

Gaut.

Saa voxer det endnu. Thi — som jeg hørte —
Er Peter flygtet ind i Christkirken.

Gunnar.

Han er der ikke meer. Chorherren Eistein,
Som lyste ham i Ban for Helligbrøden
Mod Olafs Skrin, har drevet ham derfra.
Man saae ham siden sætte over Elven
Mod øvre Elgesæter — Bondegaarden,
Som ligger bag om Klostret. — Did jeg sendte
Jon Kat med nogle Folk, at søge ham.
De fandt ham og i Bondestuen, hvor
En gammel Kvinde havde skjult ham bag
En Hoben Klæder. — Der fik han sin Rest; —
Men Liget lod de Kvinden der beholde.
Du seer, Alt er nu hævnet.

Gaut.

Ikke bryder
Jeg mig om Blodet af den kaade Dreng,
Men Du desmeer. — Jeg troer, Du kan ei glemme,

Han stak Dig ud hos Jomfru Ragnfrid. — Nu,
See ei saa vred. Tag Du kun Ungen hen,
Jeg holder mig til Gamlen. Ikke hviler
Jeg, før den gamle Ørn er jaget op
Og fældet i sit Skjul. Først da faaer Riget,
Faaer Kongen Ro, og denne Leg en Ende.
Tør Hakon ikke selv slaae sidste Slag,
Af daarlig Medynk for den Ravnefader, —
Nu vel, saa vil jeg handle her for ham
Og tage Alt paa mig. Jeg har jo og
En særskilt Sag med Skule. Endnu skylder
Jeg ham jo Skjaldelønnen for hans Nidvers —
Og nu skal Hakon ei meer hindre mig
I at betale den med Sværdets Eg.
Til Klostret, mine Mænd! — der maa han være. —
Hvor han er kommen ind, maa Himlen vide,
Men ud han skal ei slippe levende,
Og ingen Helgen der skal frelse ham.

Gunnar.

Jeg har advaret Dig. Meer kan jeg ei.
Du veed, at Kongen er paa Vei herhid —
Jeg vil ei vide, hvor Du nu gaaer hen.

Gaut.

Vask Dine Hænder Du for Sønnens Blod —
Jeg skal nok tage paa mig Faderens!
Nu, mine Mænd, til Elgesæter Kloster!

(De gaae Begge ud til forskjellige Sider; **Gaut** fulgt af Krigsmændene.)

Fjerde Scene.

(Bondestue i en Gaard tæt bag Elgesæter Kloster. Ved den høire Side i Forgrunden et Teppe foran en Løibænk. I Baggrunden en bred Dør, som fører ud i det Frie;

ved Siden deraf, høiere oppe paa Væggen, en liden Luge. Tilvenstre en Dør, som fører ind til Klostergaarden. **Gunbjørg** har netop lukket Jomfru **Ragnfrid** ind fra Baggrunden.)

Gunbjørg.

Hvi søger Du din Fæstemand hos mig,
Hos gamle Gunbjørg, her i Bondestuen?
Gaa Du til Kongsgaarden i Nidaros
Og søg Kongssønnen der ved Kongens Side,
I Herligheden, han er baaret til.

Ragnfrid.

Ak, Moder — var han der, saa kom jeg ei
At see ham; thi den falske Konges Søn,
Ildgjerningsmanden, Kirkebryderen,
Han er ei meer min Fæstemand. Ham har
Med Sorg og Rædsel jeg alt længst forsaget.
Men da jeg nylig hørte Budskab om,
At nu var Herrens Straffedom ladt løs
Mod Oprørskongen Skule og hans Søn,
At nu var han, jeg engang havde elsket,
Nedstyrtet fra sin Høide, jaget ud
Som Hund i Skov, fredløs, forladt af Alle —
Da rørte sig igjen mit Hjerte for ham
Med fordums Ømhed; — ei det lod mig Ro —
Det drev mig fra mit stille Tilflugtssted
I Frueklostret, hid til Straffens Egn,
At finde ham og trøste ham i Nød. —
Da jeg i Byen hørte, han var flygtet,
Men Ingen kunde sige mig hvorhen,
Jeg søgte hid til Dig, hans Fostermoder. —
Du kan det — ene Du — jeg seer det — ja!

Gunbjørg.

Den, som forlader Ven i Glands og Pragt,
Men søger ham, naar han i Nød er bragt,
Den troes kan. Thi vil jeg ei fordølge,
Din dybe Kvinde-Drift har ført Dig ret.
Min Fosterdatters Søn har atter søgt
I yderst Nød til gamle Gunbjørgs Hytte,
Da Faderen paa stolten Kongeborg
Sig selv ei kunde skjærme, mindre ham.
Jeg vidste vel, det maatte komme saa.
Alt siden Dagen, da han sprang paa Altret
Og rev Sankt Olafs Skrin af Kirken ud,
Den sorte Traad var altid ovenpaa
I Skjæbnegarnet, som jeg spandt for ham.
Forgjæves farved jeg det rødt i Seid,
Forgjæves offred' jeg til gamle Vætter: —
Den nye Helgenkonge var for stærk —
Han vilde have Blodhævn, og han fik den.

Ragnfrid.

Jeg fatter ei din dunkle Tale, Moder —
Men er det saa, Du veed, hvor Peter skjules,
Saa før mig did.

Gunbjørg.

Du er ei langt derfra.
Men før Du seer ham, bør Du vide dog,
Dig venter ingen Beilers Favntag meer.
Hvi gik Du fra ham, da hans Blik var Ild,
Hans Arm var stærk — hans Mund saa varm og rød? —
Forandret er han nu, fra hvad Du saae —
Hans Kind er hvid, hans Læbe dødningblaa!

Ragnfrid.

Min Gud! — han er da saaret, er da syg —
O, bring mig til ham — lad mig pleie ham!

Gunbjørg.

Han trænger ei til nogen Pleie meer.

(Hun trækker Tæppet tilside fra Loibænken, og man seer Peter liggende udstrakt derpaa, bleg og med lukkede Øine, i en dødlignende Dvale.)

Ragnfrid (kaster sig ned ved hans Side).

Guds Moder! — Han er død! —

Gunbjørg.

Nei, ikke endnu; —
Men snart hans korte Livsdrøm er forbi.
Han flygted' hid til mig fra Christkirken,
Hvor Hellig Olaf ikke lod ham Ro.
Jeg skjulte ham saa godt jeg kunde her;
Men Olafs Hevnere var' efter ham.
De fandt hans Spor — de rev ham ud af Hytten —
Trods al hans Kamp, trods mine Trusler, Taarer —
De stødte ham med mange Spyd til Jorden,
Og lod ham ligge, som de troede, død. —
Da de var borte, bar jeg ham herind
Igjen paa disse mine gamle Arme,
Som dengang, da han var et lidet Barn.
Jeg har jo ført ham ud i Verdens Kamp,
Saa maatte jeg og bringe ham til Ro.
Jeg uddrog Jernet af hans Saar; jeg brugte
God Lægekunst med stærke Ord og Urter.
Men Livets Rod var truffet. Alt, hvad jeg
Udrette kunde, var, at dulme Smerten,

Men ikkun Kjødets. Over Sjælens Angst
Har jeg ei Magt. Forsøg Du, hvad Du kan.
Han har alt ofte kaldt paa Dig med Længsel;
Det synes, som hans Aand kan ikke løsnes,
Før dit Forsoningsord har naaet den.
Tag dette Bæger — væd dermed hans Læber,
Og han vil vaagne. Midlertid jeg gaaer
Til Klostret over, — henter end en Gjæst,
Som ei bør fattes her ved Dødens Fest.

(hun gaaer ud tilvenstre.)

Femte Scene.

Ragnfrid ved **Peters** Leie.

Ragnfrid.

Hvor bleg nu han hviler, den raskeste Jæger! —
O, kunde jeg række Dig Liv med det Bæger!
Men ak, det kan ikkun til Afsked Dig vække —
Lad Dvalen da venligt dit Øienlaag dække.
Og dog, blev det ei Dig en bittrere Smerte
At vandre herfra, før tilsidst dog Du lærte:
Din Brud var Dig tro, skjøndt hun flyede din Brøde! —
Hun kommer igjen, naar for den Du maa bøde.
Din kongelig Pragt hun med Gru maatte vrage —
At vies til Døden, hun vender tilbage.
Dit Blik maa hun see, før i Nat det indfalder —
Saa vaagn da, min Elskte! — din Ragnfrid Dig kalder!

(hun sætter Bægeret til hans Læber.)

Peter (idet han vaagner og reiser sig halvt op paa Leiet.)

Hvor er jeg? — Ragnfrid, Du! — er det en Drøm? — —
Du havde jo forladt mig.

Ragnfrid.

Ak, jeg var
Stødt bort kun af Dig selv, og af din Vildhed.
Mit Hjerte havde aldrig dog forladt Dig —
Nu, i din Nød, det drog min Fod og efter.

Peter.

Du skyer da ikke den Banlyste meer?

Ragnfrid.

Nei, thi Forsoningen er nær ham nu.

Peter.

Du veed da ei, at Hellig Olaf selv
Har jaget mig fra Kirken, hvor jeg søgte
Et Fristed nys, jeg, Kirkebryderen? —
O — endnu seer jeg ham, den Skrækkelige!
Fra Kisten, den jeg selv fra Altret brød,
Han reiste langsomt sig, saae vredt paa mig, —
Hans Øine, Haar og Skjæg var som Ildsluer —.
Sin Øxe hæved han i Knokkelhaanden
Og svinged' den mod mig, og raabte til mig
Med Stemme, der fra Hvælvingerne klang
Lig Tordnen, naar den ruller mellem Fjelde:
„Bort fra mit Huus, Du, som min Fred har brudt! —
Bort — bort til Dødens Nat — Forbandede!"
Jeg veed ei, hvor jeg kom af Kirken ud. —
Ud styrted' jeg, midt gjennem Fienders Hob,
Midt gjennem Elvens Strøm — men overalt
Han fulgte efter, den Forfærdelige! —
Jeg følte hans Ildaande i min Nakke —
Hans Øxes Eg berørte alt min Skulder —

Der brænder den endnu —. Ha! — seer Du, Ragnfrid,
Der staaer han jo endnu — den røde Herre —
Han nærmer sig — han hæver Øxen atter —
O, frels mig, lad os flye! —

Ragnfrid (lægger sin Haand paa hans Pande).

Vær Du kun rolig,
Min Elskede! — Sankt Olaf sender Dig
Med denne Haand sin Fred og sin Forsoning.
Vel har Du haardt forsyndet Dig imod ham,
Imod dit Land, den Konge, han beskytter;
Men han er Kjærligheds, ei Hævnens Aand.
Nu, da han har Dig straffet her paa Jord,
Vil han Dig skjænke Naade i sin Himmel.
Jeg veed det vist — saasandt han seer din Anger,
Saasandt han førte mig fra Klostret hid,
At være hos Dig i din sidste Strid! —

Peter.

Ja! — Fred udrinder
Fra dine Hænder,
Sænker sig over
Min brændende Pande,
Min kjæmpende Aand.
Din lysende Form
Med straalende Vinger
Skjuler den røde
Blodhævnens Bringer.

Ragnfrid.

Han er der ei meer! —
Kun Dødens den blide
Forsonende Engel
Ved Leiet Du seer.

Peter.

Livsenglen jeg seer,
Ei Dodens, Ragnfrid! —
Nu er Du vendt til
Din Brudgom tilbage!
Nu komme de Dage,
Vi drømte engang —
Nu skal vi ved Klang
Af Harper og Giger
I Bryllupshal træde —.
Tys, hører Du Skjaldene
Herligt at kvæde?
De synge vor Saga,
Hvorfor da græde?
Ræk mig din Haand —
Vi vandre til Glæde.

Ragnfrid.

Veien til Glæde
Gaaer gjennem Taarer!

Peter.

Hvor er min Fader,
Stolte Kong Skule?
Han skulde føre
Os til Festen
I Kongehallen —

Ragnfrid.

Ak, han harført Dig
Til Afgrundsranden. —
Vildsom han vandrer
I vilde Skove. —

Vend Dig til Faderen
Hist i Himlen —
Han skal os føre!

Peter.

Men Du mig følger,
Følger nu altid? —

Ragnfrid.

Lidet endnu
Maa i Støvet jeg bøde,
At jeg letsindigt
For Dig lokked'.
Saa skal vi sammen
Evigt leve. —

Peter.

Ragnfrid, hvor er Du?
Langt, langt borte
Lyder din Stemme!

Ragnfrid.

Foran Du drager.

Peter.

Ragnfrid — nu aabnes
Kongehallen! —
Olaf mig møder,
Rækker mig venlig
Faderhaanden —
Ragnfrid! — O, see dog —
Han os vinker!

(synker tilbage og døer.)

Ragnfrid (bøier sig over ham.)

Han aander ei mere, —
Han er henfaret!
Hans Aasyn smiler
I Fred forklaret.
Hvor roligt han hviler,
Han, som i Livet
Til Ro ei kjendte!
Gud give mig, snart
Den Ro at dele!

Sjette Scene.

(**Ragnfrid. Gunbjørg** kommer ind igjen fra Døren tilvenstre og taler til Nogen udenfor.)

Gunbjorg.

Vent lidt, jeg maa først see, om Alt er sikkert.

(gaaer hurtigt hen til Leiet, hvor Ragnfrid knæler.)

Alt er forbi. Jeg vidste det. Nu, Ragnfrid —
Jeg seer, Du har udrettet her dit Ærind,
Nu er her intet Sted for Livet meer.
De Dødsindviede skal til den Døde, —
End er det ei din Tid. Du maa herfra —
Jeg kan ei følge Dig; jeg venter Gjæster.

(aabner halvt Døren i Baggrunden.)

End denne Dør er fri. Den fører ud
Til Skoven bag om Klostret. Undvig dette —
Thi der er Krigslarm nu. Tag Stien ned
Til Færgestedet. — Derfra kommer Du
Let over til dit Herberg.

Ragnfrid (som har reist sig).

Ak, men her hans Liig! —
Kan jeg forlade det?

Gunbjørg.

Lad mig kun sørge!
Jeg skal berede ham en Jordefærd
Saa gild, at den vil spørges over Landet.
Snart skal Du høre Tidender derom.

Ragnfrid.

Farvel da, min Elskte! —
Med dette Kys
Dine Øine jeg lukker.
Og nu gaaer jeg ene
Til Klostret tilbage,
At Herren tjene,
At bede og vente
De sidste Dage,
Til Han vil mig hente!

(gaaer langsomt ud af Døren i Baggrunden.)

Syvende Scene.

(**Gunbjørg**, siden **Skule** med Følge.)

Gunbjørg (sysler noget om i Værelset).

Jeg maa dog stelle lidt til Gravøllet.

(retter paa Peters Leie.)

Sov sødt, mit Barn. Din Fæstemø er borte —
Men nu din Fader vaage skal hos Dig! —

(aabner Døren tilvenstre.)

Nu, høie Herrer, kan I træde ind.
Undskyld, I maa vel bukke Eder lidt;
Den Gang, som fører hid fra Klostergaarden,
Er noget trang, og Døren er vel lav.
Men I er bedre skjult hos gammel Gunbjørg
I Klostrets Bondehuus, end hisset oppe
I Taarnets Hal, hvor Fienden stormer alt.

(Under disse hendes Ord komme **Sone Siik**, Hertug **Skule** og **Eistein Orre** ind fra Døren tilvenstre, een efter een, i den nævnte Orden.)

Sone Siik.

Ja, derfor fulgte vi Dig, Gamlemoer, —
Sær, da vi frygted' for, den gode Abbed
Snart skulde finde vort Besøg for varmt.

Eistein Orre.

Han vil dog ligefuldt undgjælde det.
Hør! — hvor de hamre alt paa Klostrets Porte,
Og Steen og Pile hagle mod dets Vinduer.

Sone Siik.

De vil gaae over dette lave Huus.
Imidlertid, see efter Døren der
Og stæng den til.
(til Gunbjørg)
Er der ei anden Udgang?

Gunbjørg.

Kun den, hvorfra I kom.

Sone Siik.

Og Lugen er
Høit oppe, seer jeg. Nu — saa troer jeg — vi

Kan være nogenlunde trygge her.

(til Skule, som imidlertid har staaet stille og deltagelsesløs, nedsænket i sine egne Tanker).

Vil I ei søge nogen Hvile, Herre?

Skule.

Snart faaer jeg Hvile nok. Og ligegyldigt
Er mig det Sted, hvor jeg skal finde den.
Jeg fulgte ikkun hid, fordi hin Kvinde
Mig loved', her jeg skulde see min Søn.
Hvor er han, Gunbjorg? — har Du skuffet mig?

Gunbjørg.

Ei skuffed' jeg Dig, da jeg før engang
Dig bragte her den Søn, Du troede tabt.
Nu, da Du anden Gang har mistet ham,
Skal Gunbjorg atter skaffe ham tilveie! —
Nu vel, hvad giver Du, hvis ham jeg bringer? —
Har Du endnu et Kongerige, Skule?

Skule.

For mig ei meer — men kanskee end for ham.
Seer jeg endnu hans unge Hoved oppe,
Leer Livet atter til mig fra hans Øie —
Da gaaer ei Skules Sol med Skule under,
Og Hakon bærer end ei Kronen tryg.

Gunbjørg

(idet hun fører ham hen til Løibænken og viser ham Liget).

Velan — Jarl Skule! — see da her dit Haab.

Skule.

Ha — dette Liig! — min Søn! det er min Søn!

(kaster sig over Liget.)

Sone Siik (forfærdet)

O! — Jammersyn! — det var det sidste Slag.

Skule (over Liget).

Min Søn — saa kold — min Søn!

Gunbjørg.

Ja vel! — den samme,
Jeg bragte Dig saa varm og ungdomsrød.
Hans Moder snart vil spørge mig: Hvor har
Du gjort af Ilden i hans Øie, Gunbjørg,
Af Kindens Roser, Armens Heltekraft?
Da maa jeg svare: Jeg har bragt det Alt
Til Skule, til hans Fader. — Han har lovet,
At sætte gylden Ring om al den Skjønhed
Og hæve Sønnen paa sit Kongeskjold.
Og naar saa Ingeborg, i Skyggers Dal,
Hvor snart I mødes, vender sig til Dig
Med Spørgsmaal om, hvordan Du holdt dit Løfte. —
Hvad vil Du svare?
Vel Du maa nu tie! —
Din Gjerning svarer for Dig. Men og jeg
Har gjort et Løfte, som Du vel kan huske.
Hin Nat, da jeg gjengav Dig her din Søn,
Tilsvor jeg Skyggen af hans arme Moder,
At hvis Du ei oprettet' hendes Skam
Ved høit at hæve hendes Søn til Ære —
Hvis Du gav Sorg for Haab og Død for Liv —
Da skulde gammel Gunbjørg gjøre Sit
Til at fuldbyrde Hævnen over Dig.
Det Løfte, Skule, kan jeg holde nu.
De Skovens Vætter, som jeg tjener, har
Nu hjulpet mig at lokke Dig herhid

Fra Klostrets Taarn, hvor Du maaskee var frelst.
Her, i den Hytte, hvor din Søn Du fandt,
Her skal Du feire nu hans Gravøl, Skule,
Dog ei med Viin, men med dit Hjerteblod.

Sone Siik
(river hende bort fra Skule, der bliver ubevægelig liggende over Sønnens Liig).

Hex, vil Du myrde ham?

Gunbjørg.

Behøves ikke.
Til Gildet har jeg alt hidstevnet dem,
Som ved slig Fest er rette Kjøgemestre!

Sone Siik.

Ha — Kvind! — Har Du forraadt os?

Eistein Orre
(der imidlertid er staaet op paa en Bænk og seer ud af Lugen).

See dog, Herre! —
Nu have de sat Ild paa Klostergaarden —
Alt Luen staaer af Kirkens Vinduer.
Og see! — en Hob af Birkebener nærme
Sig dette Baghuus. Gaut paa Mèl dem fører —
Han peger hid — nu de omringe Huset.
Jeg har endnu en Piil, den skal han have,
Den gamle Bersærk —

Sone Siik (til Eistein Orre).

Nei — lad dem ei see Dig.
Speid efter — end vi finde maaskee Frist,
At redde Kongen. Søg Du om en Udgang.
(Vaabenlarm udenfor. Stærkt Ildskin sees gjennem den halvt aabnede Luge.)

Eistein Orre.

Nu lægge de Riisknipper rundt om Huset.

Sone Siik (til Hertugen, der ikke rører sig).

Herre, vi maa bort.
Vi er' forraadte her. Maaskee vi endnu
Kan vinde ud igjennem Klostergangen,
Hvorfra vi kom.

Gunbjørg.

Ja, prøver kun derpaa! —
Der vil I ogsaa møde Ildsluer
Og Hævnens Aander. Ha! ha! Gamle Gunbjørg
Har sørget vel for at berede Gildet!

Eistein Orre
(farer til, griber hende, idet han holder en Dolk for hendes Bryst).

Først skal Du selv betale Gildet, Hex! —
Viis os en Udvei, eller Du er dødsens!

Gunbjørg.

Saa følg mig kun! — Jeg gaaer foran paa Baalet,
Som høit skal flamme over Norges Land,
Paa Oldtids Viis — for Skule og hans Søn!
(Hun styrter ud giennem Døren tilvenstre. Da hun aabner den, sees Ildskin derudenfor.)

Eistein Orre (viger tilbage).

Ha — Gangen brænder!
(Stærke Slag høres paa Døren i Baggrunden, derimellem Gaut paa Mèls Stemme, som raaber høit):

Gaut (udenfor).

Ud, Skule Jarl! — vi veed Du er derinde —
Ud, eller Stuen brænder over Dig!

Sone Siik (fatter Skules Haand, der hænger slap ned).

Min Konge! — Hører Du? — Skule — vær Mand! —
Reis Dig fra Liget nu til Liv igjen.

Skule (reiser sig med høi Fatning).

Ja vel — til Liv i Sagas Mindebog! —
Det er det eneste, som nu mig levnes!
O, Snorre Sturlassøn, min gamle Ven! —
Den Saga, Du om Skule vilde skrive,
Faaer ei saa god en Slutning, som var tænkt.
Dog lyt fra Island til hans sidste Ord,
Da kan hans Saga endnu slutte stor.
(til Sone Siik).
Giv mig mit Skjold — saaledes. Nu til Døden.

Sone Siik.

Lad os gaae først, o Herre! — Kanskee lykkes
Det os at bane Dig en Vei endnu.

Skule.

Nei, mig tilkommer her den første Rang —
Mig gjælder det. Bliv I tilbage her —
Tag Grid, om den tilbydes.

Eistein Orre.

Kun med Dig!

Sone Siik.

Skule!
Vi følge Dig i Døden som i Livet.

Skule.

Saa herlig Død er værd en Livets Kamp.

Aabn Døren nu — man bliver utaalmodig
Derude.

(Eistein Orre trækker Skodden fra Døren, denne stødes op udenfra, og man seer Gaut og hans Birkebener i Flammeskinnet derudenfor med hævede Sværd.)

Ottende Scene.

De Forrige. Gaut og **Birkebenerne**, udenfor.

Gaut.

Skule! nu er sidste Tid.
Vælg Skjaldelønnen nu — Ild eller Staal!

Skule.

Jeg kommer, Gaut — jeg vælger Død for Sværd,
Som det sig sømmer for en nordisk Drot.
Men hug mig ei i Ansigtet, det pleier
Man ei at gjøre dog ved Høvdinger!

(Skule holder Skjoldet for sit Ansigt og skrider ud, fulgt af Sone Siik og Eistein Orre. Medens de udenfor mødes med Gaut og hans Mænd og endnu kjæmpe for deres Liv, kommer Gunnar Kongsfrænde indstyrtende fra Baggrunden med det Raab):

Gunnar.

Hold inde! — Kongen kommer! — Han vil Fred!

Gaut (der netop har fældet Hertugen).

Lad ham nu komme! — Nu er Freden hans.

Niende Scene.

Kong Hakon (fra Baggrunden, fulgt af endeel af sin Hird).

Fred! — Fred og Grid for Skule og hans Mænd!

(Alle lade Vaabnene synke. Sone Siik og Eistein Orre afvæbnes. Kongen træder frem i den vide Doraabning og seer Skules Liig, der ligger tilvenstre derudenfor.)

Kong Hakon (knæler ved Liget).

O Gud! — jeg kom for sent. Min Svigerfader!
Han hører ei! — han er alt fældet! — dræbt! —
Margretha! — tungt Dig bliver dette Budskab. —
Ved hellig Olaf — saa var det ei ment.
(reiser sig og træder ind i Stuen.)
Ha — hvo har gjort mig det?
(bliver Gaut vaer, der staaer rolig ved Siden, støttet paa sit Spyd.)
Gaut Jonssøn? — Du? —
O — haarde Ven — har jeg ei tidt Dig sagt,
Han skulde skaanes?

Gaut.

Jo, det har Du, Herre.
Men Skjæbnen vilde ikke skaane ham,
Han var forlængst dens Rettersværd hjemfalden.
Jeg, mine Mænd, har ikkun ført det Sværd.
Du er for Ansvar fri. Straf os da kun
Om saa Du vil og kan. Men vide skal Du —
Nu, Hakon Hakonssøn, er Du først Drot
Og ene Herre over Norges Rige! —
Den sidste Modkonge er fældet her.
Og aldrig vil en Slig sig reise meer.

Kong Hakon
(midt paa Scenen, omgivet af de Andre, med Høihed).

Jeg seer det, Mænd. Gudsdom er fældet nu! —
Endt er de lange Borgerkriges Gru.
Dyrt har det kostet — bedste Frændeblod —
Men nu skal Norges Fremtid vorde god.
Een Drot, eet Folk, een Frihed og een Tro
Skal mellem disse haarde Fjelde boe,
Og Verden kjende skal, at Nordens Magt
Har ei blot Styrkens, men og Skjønheds Pragt,

At Mildheds Blomst kan trives i vort Hjem,
Som Birken lyser mellem Graner frem.

Sluk Ilden her! — Giv alle Fanger frie —
Lad al min Hird en Lovsang stemme i! —
(viser paa Skules og Peters Liig.)
Tag disse Liig, og læg dem høit paa Skjolde —
De have udstridt her som Kjæmper bolde.
Bær dem til Kirken op — til Olafs Chor —
Med Kongeglands de stedes der til Jord.
En falden Fiende bør man høilig hædre,
Saa har vi lært af vore store Fædre!

Tæppet falder.